శ్రీమదిన సుభద్రయ్యమ్మగారిచే

రచియింపఁబడిన

తెలుఁగుకావ్యములు-

౧ భాగము-

వారి మేనల్లుళ్లయిన

శ్రీ రాజా గోడే నారాయణ

గజపతిరాయనింగారు సి. ఐ. ఇ.

వారివల్ల ఎడిట్ చేయఁబడి

శ్రీపరవస్తు శ్రీనివాస భట్టనాథాచార్య

లయ్యవారలుంగారిచే

విశాఖపట్టణమున

ఆర్యవర ముద్రాశాలలం

అచ్చువేయింపఁబడి

ప్రకటింపఁబడియె.

1893.

[*Registered Copyright*]

Printed by G. V. Jagannadhachariar at the Aryavara Press, Vizagapatam. 1893

Preface.

At the present time Hindu Girls are taught their own language in schools especially opened for them and ladies in Zananas. Also some generous European Ladies take interest in teaching Fine Arts to them. Yet it is a well known fact that the Antahpuras have furnished, both in ancient and in modern times, women of learning, who were not only Poetesses and experts in Fine Arts, but skilled in gardening also, so as to rear a plant, to facilitate blossoming and fruit-bearing and lay out an Udyanavana (a pleasure garden). This we learn not only from the poetry of Kalidasa &c. but by the Telugu Poets flourished in the Augustan age of Telugu Literature at the time of the great Krishnadevaraya, whose own daughter Mohanangi was the author of a beautiful Poem "Marichiparinayamu". About a hundred years ago Mangalagiri in Kistna District produced a Poetess by name Tarigonda Venkamma who has composed two books called Rajayogasaramu and Venkatachalamahatmyamu. There are other works may be mentioned composed by Telugu Poetesses as Molliramayanamu by Molli.

In looking into my Library, I have come across a Book of Poems written on

Palm leaves composed by an old member of my family. This Lady Sri Madina Subhadrayyamma was the eldest daughter of my grandfather. She was born in 1781 and was the mother of the famous M. Jagga Rao on whom one of the first C. S. Is. was conferred by Her Majesty for his services as a Principal Sudder Amin. He was well known to many European gentlemen of note. Like the mother of Sir William Jones this lady had brought up her son and educated him. She was well known for good works of piety and benevolence. The Poems disclose a deep reverence in Vyshnava religion and in one of her Poems she delineates upon morality. We now publish a selection of her Poems as Part 1.

They may be read with benefit by her sisters in the Telugu Country and perhaps with interest by Europeans who love to read Telugu Poetry.

Vizagapatam. }
1st December 1893. } G. N. Gujputee Rao.

అవతారిక-

ప్రకృతమందు హిందూబాలికలకు ప్రత్యేకముగా వారలనిమిత్తము స్థాపింపఁబడిన పాఠశాలలయందును రాణీవాసపు యువతులకు అంతఃపురములందును స్వకీయభాష గఱపఁబడుచున్నది. ఉదారులగు కొందఱు యూరోపియను స్త్రీలు వారలకు లలితములగు శిల్పవిద్యలను గూడఁ బ్రేమతో నేర్పుచున్నారు. కవితాశక్తియు లలిత శిల్పకౌశలంబునే కాక ఉద్యానవనారోపణము భూరుహంబులఁ బెంచి పూపించుట ఫలింపఁజేయుట మున్నగు దోహదక్రియలు మొదలుగాఁగల వృక్షాయుర్వేద కృత్యములయందు నైపుణంబునుగల విదుషులు పూర్వకాలమునుండి నేటికిని అంతఃపురములందుఁ గలిగియుండుటయెల్లఱకుఁ దెల్లంబే. ఈయంశము కాళిదాసాదికృత ప్రబంధములవల్లనే కాక కృష్ణదేవమహారాయల యాంధ్రకావ్యోచ్ఛ్రయ కాలమందుఁ బ్రకాశించిన యాంధ్రకవుల ప్రబంధములవల్లనుగూడ మనకుఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ఆరాయలయారసపుత్రి మోహనాంగియనునామె మరీచిపరిణయమను మనోజ్ఞమైన కావ్యమును రచియించె.

దరిదాపు నూటు సంవత్సరములక్రింద కృష్ణాజి
ల్లాయందలి మంగళగిరియనుపురంబునందు త
రిగొండ వెంకమ్మయను పేరఁ బ్రసిద్ధురాలగు నొక
కవయిత్రి రాజయోగసారము వేంకటాచలమా
హాత్మ్యము నను గ్రంథ ద్వయంబు రచియించె.
మొల్లియను నాతిచే మొల్లరామాయణము రచి
యింపఁబడె. ఈ చొప్పున నాంధ్రకవయిత్రులచే
రచియింపఁబడినగ్రంథములు వినవచ్చెడు.

మద్గ్రంథసంభారమును పరిశీలించునప్పుడు మ
ద్వంశజాతయగు శ్రీ మదినె సుభద్రయ్యమ్మచే
రచియింపఁబడిన కావ్యములు లిఖించియున్న తా
ళపత్ర పుస్తకము నాకుఁ గానంబడియెను. ఈ
మె నా పితామహుని జ్యేష్ఠదుహిత. ఈమె
1781వ సంవత్సరమందు జనించె. ప్రిన్సిపల్ స
దరమీనుగానుండి రాజకీయ కార్యనిర్వాహము
నకుఁగా మును మున్న సీ. ఎస్. ఐ. అను బిరు
దాంకమును శ్రీ శ్రీ శ్రీ మహారాణీగారి వలనఁ
బొందినవారిలో నొకరై ప్రసిద్ధికెక్కిన మదిన
జగ్గారాయలవారికి తల్లి. ఈయన విఖ్యాతులైన
యనేకులగు యూరోపియనుల పరిచయముగలిగి

యుండెను. సర్ విల్లియమ్ జోన్సుగారి తల్లివలె నీమె కుమారునిఁ బెంచి విద్య గఱపెను. ఈశ్వరభక్తిని పరోపకారమును బ్రకాశింపఁ జేయు సత్కార్యములచే నీమె ప్రసిద్ధి కెక్కెను. ఈమె రచియించిన కావ్యములచే నీమెకు వైష్ణవ మతమందు భక్త్యతిశయము గలిగి యున్నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. ఈ ప్రబంధములలో నొకదాని యందు నీతి సవిస్తరముగాఁ జెప్పంబడినది. ఆ కావ్యములలో నుంచి కొన్నిఁటి నిపుడు ప్రథమ భాగముగఁ బ్రకటింపుచున్నాము. ఇది యాంధ్ర దేశ మందలి స్త్రీలకు ఆత్మార్థముగాను ఆంధ్ర కావ్యములు చదువ నభిరుచిగల యూరోపియనులకు వినోదముగాను చదువ నుపయోగించును.

విశాఖపట్టణము.
విజయ సం॥ కార్తిక
బ॥ ౮ శుక్రవారము.

గోడే నారాయణ
గజపతిరాయఁడు.

CONTENTS.

	Page.
Sri Rama Dandakamu... ...	I
Stanzas from Sri Kodanda Rama Satakamu &c.	50
Sri Raghunayaka Satakamu...	65
Stanzas from Sri Venkatesa Satakamu.	90
Sri Kesava Satakamu... ...	96
Sri Krishna Satakamu.. ...	I28
Stanzas from Sri Simhagiri Satakamu.	143
Sri RaghavaRama Satakamu.	I48

విషయసూచిక.

	పుట.
శ్రీరామదండకము	౧
శ్రీకోదండరామ శతకము మొదలగు వానిలోని పద్యములు	౫౦
శ్రీహరిరక్షక పద్యములు ...	౫౯
శ్రీరంగేశ్వర పద్యములు ...	౬౧
శ్రీసింహాచలాధీశ్వర పద్యములు	౬౨
శ్రీరఘునాయక శతకము... ...	౬౫
శ్రీ వేంకటేశ శతకములోని పద్యములు.	౯౦
శ్రీకేశవ శతకము	౯౬
శ్రీకృష్ణ శతకము	౧౨౮
శ్రీ సింహగిరిశతకములోని పద్యములు.	౧౪౩
శ్రీరాఘవ రామ శతకము... ...	౧౪౮

శ్రీరస్తు

శ్రీరామదండకము.

SRI RAMA DANDAKAMU.

శ్రీమైథిలీచిత్త పంకేరుహేందిందిరా- చిత్ర
భూసుందరా- కోసలక్ష్మా పరీపాలకా- సూ
ర్యవంశాబ్ధి రాకా నిశా నాయకా- యార్య స
త్పోషకా- భక్తనిర్వాణ సంధాయకా- వర్ధితా
నేక సంసేవకా- దైత్య గోత్రాటవీ పావకా- స
త్య సంకల్పకా- నిత్య సంతోషకా- దోష నిర్మూ
లకా- దూషణోత్సారకా- దుర్మదోత్సారకా- ధ
ర్మ సంస్థాపకా- ఘోరసంసార నిర్మోచకా- స
ర్వ లోకావళీ వ్యాపకా- శర్వపత్నీ శుభ ప్రాప
కా- దేవతోద్దీపకా- భాణజారాతి కోదండ వి
ధ్వంసకా- తాపవిక్షేపకా- భూప: క్షేపకా-
కుంభి సంరక్షకా- కుంభినీనాయకా- వేదసంచా
రకా- ఖేదనిర్భేదకా- మోహవిచ్ఛేదకా- శత్రు
భిత్సాయకా- చంచరీకాలకా- మంజు వాగ్జాల
కా- కోసలాధీశ సత్పుత్రికాబాలకా- వాలిసం
హారకా- వానరాధ్యక్ష చింతాసముత్సారకా-
వైష్ణవోద్ధారకా- రామ- ధారాధరశ్యామ- త్వ

ద్దివ్య చారిత్ర విత్ర ప్రభావంబు వాగీశ నాగేశ
భూతేశ పాకారిముఖ్యైనన్ నుతుల్ సేయఁగా దే
రు - నాకుందరంబా- మదంతాపరాధన్- గడుం
జంచలాత్మన్- శుభాభావ దూరన్- కృతార్యా
పకారన్- సదాఘోరదోషన్- మహారోష- నై
నన్- భవద్దివ్యలీలల్ - సుధాసారముల్ - సర్వ
లోక కార్తి సంహారముల్ - దీన మందారముల్ -
నారదవ్యాస సంగీతముల్ - లోక విఖ్యాతముల్ -
మహత్పాప ధ్వాంతమార్తాండ సాహస్రముల్ -
కృత్స్నదుష్కర్మ సంతాప హారిత్వముల్ - దేవ
సంస్తుత్యముల్ - నిత్యముల్ - గాన- నామానసా
జ్ఞంబునం బోచు మార్గంబునం బూని- నా నేర్చు
చందంబుగా- సార సూనస్సుగస్త్రాలగా- మేలు
గా- దండకంబెంతయుం గూర్చి- త్వత్పాదపద్మం
బులర్పింతు- బ్రహ్మ ప్రసాదంబునన్ గర్వదుర్వా
రప్రౌఢ- రావణాఖ్యుండునున్- కుంభకర్ణుండు- నిం
ద్రామితుల్ సాధులన్ బాధనొందింపు చుండం
గ- నోర్వంగ శక్యంబు గాకున్న- సర్వామరుల్
పద్మజుంగూడి- క్షీరాబ్ధితీరంబునుం జేరి- యిం
పారంగా సన్నుతుల్ సల్పి- త్వత్పాదరాజీవము
లాంగి- జోహారుగావించి- కీనాశ లోకేశు మ

ర్వ త్రినాథ్యుంబైనముల్ దెల్పి- సత్రావకీనాజ్ఞగా-
పించియున్నంతలో- రాక్షసారాతులై శ్రీతులన్
సద్గుణోపేతులన్ లోకవిఖ్యాతులన్ బ్రోవఁ
గాఁబూని- నీవాదశస్యందనాధీశుపూఁబోఁడిగ
ర్భంబునం బుట్టి- కైకేయిపుత్రుండు సౌమిత్రి
శత్రుఘ్నులుం గొల్వఁగా- బ్రహ్మచర్యాశ్రమం
బొంది- బాల్యోచితక్రీడ గావింపుచుండంగ-
గాధేయుఁ డేతెంచఁగా- రాఘవుం డేగి- య
ర్ఘ్యానికిన్ మ్రొక్కి- తోడ్తెచ్చి- సింహాసనం బిచ్చి-
సేవించి- పూజించి- నీవేమి గాంక్షింప త్వద్వాం
ఛితార్థంబునర్పింతు నీకన్న- మోదంబు మీఱం
గ- మఖ్విఘ్నతం బాపి మన్నించి- రక్షః కృతాతంక
ముం దీర్చి- నాజన్మముం బన్నగాఁ గావ రక్షిం
ప- నాదిత్యవంశాబ్ధి రాకాసుధాధామునిన్ రా
మునింబంపవే- యంచుఁ బ్రార్థింపఁ- దద్వారణేవ
ల్లభుండుల్లముల్ రుల్లనన్- జిల్లపాటొంది పెం
పెల్లిదూలంగ నెం జెల్లుగాఁ దల్లడంబందుచున్
రిచ్చపాటెచ్చఁగా- పై ప్రసిట్టాగ్నుపుం బుద్ధి-
సందేహముల్ ఖేదముల్ మోదముల్ దెంప
నెంతే వదిల్ సందడింపందరంబొందఁగా- హ
స్తముల్ ఫాల భాగంబునం జేర్చు చుల్- వీలు

గా గోలనాబాలుఁడాలంబులోఁ బ్రోడగాఁ డె
న్నఁదగ్గాత్రియున్ దిట్టమై దట్టమై యొప్ప- దస్త్రో
పదేశంబులున్ శేవుగా- ఠీవిగా వైరులన్ ఖం
డనోద్దండులన్ ఘోరులన్ వీరదైతేయులన్ గె
ల్వఁగాఁ జాలునే- ఘోరవీరాసురానీకముల్
గాంచి వాఁ బెగ్గిలున్ డింభకుం డయ్యయో- పాయ
ముల్ బాయ నందాఁక నేఁ డయ్యెఁగా కంతలింగం
టి- హా- రాముఁడే జ్యేష్ఠుఁడున్ రాముఁడే కీ
ర్తి విస్తీర్ణుఁడున్- రాముఁడే శౌర్య సంపన్నుఁ
డున్- రాముఁడే వంశ వర్ధిష్ణుఁడున్- రాముఁ
డేదైవమున్- రాముఁడే జీవనున్- రాముఁడే
సర్వ- మీబాలచూడామణిన్ ఘోరదైత్యాళి
కింబంచి యేలీల నేనోర్తు- నప్రాణముల్ దేహ
మున్ బాయవే- యింక విలొక్కని రూపంబు
నిర్జించు నారామచంద్రున్ బ్రభాసాంద్రునిం
బంపి నే నిల్వఁగాఁ జాల- సంగ్రామ చాతుర్య
లన్ శౌర్య ధైర్యాధికాంచద్యశో ధుర్యులన్ జో
దులన్ బిక్కగా నొక్క యక్షౌహిణిం గొంచు
నేవచ్చి- సాయుక్తి చందంబునం బూని- గూఢాసక్తి
గాఢశక్తిగా యోగమున్ సాంధు రాగంబుగాఁగా
డు- నాసూనుఁ గారుణ్యదృష్టిన్విలోకించి కావ

బుఁ బెల్లించి రక్షించు- మంచున్ మహాదీనతన్వేఁ
డుభూనాథునాలాపముల్ వీనులం జూఁడినన్తై
న- గాధేయుఁడాజ్యాహుతిన్ గొన్న సప్తార్చి
చందంబుగాఁ గోపదీప్తాస్యుఁడై- నీదుసత్యోక్తి
మాధుర్యమున్ గోచరంబయ్యె, నేనేగదన్, బు
త్రీవున్ సుఖంబుండుఁడన్నన్-భయభ్రాంతుఁ
డై- దేశికుం డెంతయుం దన్నుబోధింపఁగాఁ దే
రి, సందేహముం దీరి, సంతోషముప్పొర- నారా
జునిన్నున్ సుమిత్రాసుతున్ నెయ్యమున్ దియ్య
మింపారఁగాఁ జీరి- తత్సంయమిం గూర్చి వేఁబం
పఁగా- సార్ధమా యోజనం బేగి యకాఁనలోఁ
బూర్వవృత్తాంతమున్ దెల్పుచున్- దాటకా వృ
త్తముం జెప్పి వేదాని పైకోపుగా నీకుఁ గోపం
బుదీపింపఁగాఁ జేసినన్-చోకఁ మహాచాపమందె
కుఁ సంధించి తన్మార్వి మ్రోయింపవే- తన్మహా
నిస్వనంబట్టి దిక్కుంభి కర్ణాంతరంబుల్ పయో
రాశి గర్భంబు రోదోంతరాళంబు నాపక్షివా
ళాద్రి రంధ్రంబులున్నిండ-నారించి పాదాహ
తిన్ భూమి గంపింపఁ దబ్బిబ్బుగా బొబ్బలం బెట్టు
చున్వచ్చి తామాయగాఁ బింత్రమాయించవే- తా
టకన్ సూటిగాఁ గూల్పవే- తాపసుం డెంతయున్

సంతసం బొందుచున్ దాఁ బ్రయోగోప సంహార
యుక్తంబుగా సర్వ శత్రుఘ్న శస్త్రాస్త్ర సం
ఘాతముల్ దివ్య బాణంబులర్పించఁగా- వాని
చే సన్నుతుం గాంచి- తన్మార్గమందేగి తత్తాట-
కా వాసమై యొప్పు సిద్ధాశ్రమస్థానమున్ జొ
చ్చి యున్నంతలో- నెక్కటా మక్కటన్ స్థాని
కిన్ మొక్కి- యాతాపసగ్రామణీ భక్త రక్షామ
ణీ దీక్షతోనుండ నే- దక్షతన్ యజ్ఞ విఘ్నంబు
గావింప నా రాక్షసాధ్యక్షులం దత్క్షణంబం
దునే శిక్షబొందింతు నేనంచు మీరానతీయంగ-
గాధేయుఁ డాదిన్నమున్ దిన్నగా మంత్రితం
త్రిమ్ముల్ంబూర్ణమై యేర్పడన్ దీర్చుచుండంగ-
నేమాత్రమున్ నేత్రముల్మూయకుండంగ మీరే
పుంగానోపికన్ చాపముల్లోపుగాఁ దాల్చి మూ
డున్ మజిన్ మూడహోరాత్రముల్ గూ
గమ్ముగా రాగ మెప్పంగ రక్షింప- నే తెంచి దట్టం
బుగా నంతరిక్షంబునందుండి నక్తంచరాధీశ్వ
రుల్ రక్త వర్షంబు వర్షించి యార్భంగ- నీవో
ర్వఁగాలేక- యత్యుగ్ర వాతూల బాణంబునన్
లీలచే నీచమారీచువక్షంబునం దేయఁగా- మా
రి వాఁడంబుధింగూల- ద్రోహున్ సుబాహు

శ్వబాహాగ్రహ వోత్సాహు సంగ్రామ రం
గంబునందుగ్రించవే- తకిట యున్నట్టి దైతేయు
లన్ దిక్కు తేఱండఁగా జొక్కులై వ్రీక్కులై
ద్రుక్కుగాఁ జేయవే. మన్నవన్ జన్నమున్
గావవే- కౌశికుం డెంతయున్ సంతసంబంది-
నీవా విదేహ క్షమాజాని గావించు యాగంబు
నీక్షింప రామన్న మాతోడ రమ్మన్న. హర్షించి
సౌమిత్రిం గూడి యేతేరఁ-గాంతాగమార్గం
బులో శాపసంతప్తయై రాతిరూపంబుతో నున్న
యగ్గౌతమ ప్రేయసిన్ పాదపద్మోల్లసద్ధూళి
యన్ హార్ధిచేదుష్కృతధ్వాంతమున్ లోకవిఖ్యా
తిగాఁ బ్రీతిగాఁ బాపిరక్షింపఁ దచ్చాపనిర్ముక్తి చేఁ
బూతయౌ నాతి యైనిన్ను బూజింప-నీవంత నమ్మౌ
నిచే దారిలో సారసద్యాత్రలాలింపుచున్- యజ్ఞ
వాటంబు ఖల్ సూటిగాఁ బాటిగా నీటుగా
నేటుగాఁ జేరఁగాఁ బోయి- యచ్చో వనుద్దా
మమై భండనోద్దండమై యొప్పు నాభీము కో
దండమున్, చండవేదండ మిత్తుప్రకాండంబు
దాకండమున్ సేయు చందంబునం, దండిగానిం
డుగా ఖండుగా బెండుగా రెండుగాఁ దుండి
యల్ సేసి. లోకైక విఖ్యాత చంచద్గుణవ్రాత

భృంగాలకోపేతపూతన్ జగన్మాతసీతన్ మహీజా
తనుద్వాహమై- సోదరుల్ పెండ్లి కాంతుల్లతోఁ
గూడి మీ వెంటరా- నేగుచో- భవ్య వారిత్రుఁడై
రేణుకాపుత్రుఁడై యుప్పరాకుంఠు రా- నమ్మ
హాపిడు చాపంబునం దెక్కు సంధించి బాణంబ
రింబూన్చి తత్పుణ్యలోకంబులన్ లావుచేఁ బో
వఁగా నేసియున్- సర్వగర్వంబు వర్జింపఁగాఁ జే
సియున్- పాయసూదాఁగమున్ నాయకమున్
గల్గు నీదాయలున్ కాయలున్ జోదులున్ గొ
ల్వఁగా నేగి- నీవ య్యయోధ్యా పురావాసివై
సంతతోల్లాసివై యుండఁగా- నంత రామయ్య
గన్నయ్య రామయ్య, మాయయ్య నిన్ గూరి
మిన్ జేరఁగాఁ జేరి- నేదాన ధర్మములున్ సద్వి
రాచారముల్ చాలఁ గావించి- బల్పేద దాఁ జెన్ని
ధింగన్న చందంబుగాఁ, బ్రేమచే రామ నిగ్గంటి-
నీసత్వ సర్వంసహా మండలీ భారము న్నిటు న
డ్పెం చెదన్, బూనఁ నేపుత్రి- నానేత్రముల్ చల్ల
గాఁ జూచుచున్ నిర్భరత్వంబుచే సౌఖ్యమున్
జెంది నేధన్యతన్ జెందఁ, బత్నీ సమేతంబుగా
నేడు పుణ్యోత్సవ వాసంబు గావింపు- మెల్లండి
పుణ్యాహ మోపట్టి నాడే భవత్పట్టమున్ గట్టె

దన్నిమట్టుగా నుండవే, పోయి రమ్మంచుఁ బంపం
గ-మంత్రులెల్లరం బొప్పఁగాఁ దత్పురంబెల్ల రమ్యం
బుగా పింపఁగాఁ జారులం బంపఁగా, వారు నాచొ
ప్పుగా నొప్పుగాఁ జేయుచున్నంతఁ- గైకేయి
కిన్ దాసియై వాసిగా నుండు నామంథరాభిఖ్య
తా నొక్క సౌధంబుపై నెక్కి, నిశ్శేష వాద్యాళి
ఘోషంబులన్ వారయోషాది నాట్యాదు లం
బెంపుగా నొప్ప నయ్యుత్సవం బెల్ల నీక్షించి- పా
దపరిహారంబుచే నైనయీర్ష్యారసం బెచ్చఁగా,
నదృగా రామపట్టాభిషేకోత్సవం బంతయున్ వి
ఘ్నమున్ జేతు నేనంచుఁ దాఁ బూని- కైకేయి
కిం బట్టుగాఁ గట్టిదుర్బుద్ధిబోధింపఁ- దత్కాంత
యున్ మంతనం బందు నక్కాంతునిం జేరి- యీ
రేడు వర్షంబులా రామునిన్ గానకుం బంచి నాసూ
నుని న్యానుగా ధాత్రికిన్ రాజుగా వించి, మున్నా
డు నీఁ బడ్డదై మీయెడన్ మద్విపత్తి ప్తమై యున్న
దా నవ్వరద్వంద్వ మీవొప్పుగా నొప్పుగా విం
చి, నాకోరికల్ దీర్చవేయంచు, భూనాథునిన్వేఁ
డ- వాఁడా ద మీకంతయున్ దెల్పఁగాఁ- జాల
హర్షించియున్- సర్వభూపార్ష్ణ, రోగేంద్రవే
షంబులం బూని- మీ తాతమాతాదులం జేరి నే

వింపవే. దాన ధర్మాదులన్ వేగఁ గావింపవే.
తండ్రిసత్యంబు పాలింపఁ, గైకేయి వాక్యంబు
చెల్లింప, సీతాసతీ సోదరుల్ గొల్వఁగా, నాగ
రుల్ రోదన ధ్వానముల్ సేయుచున్ వెంట
రాఁ. దద్రవంబెల్ల నాలింపుచుం బోవ. భూ
జానియున్మానుగాఁ జేరుమీరంపఁగా. నొప్పగా
మువ్వురున్ మవ్వమా స్యందనం బెక్కి, యెంతే
నిఁ బెంపెక్కి, యొక్కింత దూరంబు వేంచేసి,
చొక్కాటమౌ వాటమౌ నేటితీరంబునన్ సూ
టిగా డిగ్గి. నిత్యక్రియల్ దీర్చి, పారంబులౌ నీర
ముల్ గ్రోలుచున్నంత. నెయ్యంబుతోఁ బర్ణ
ముల్ శయ్యగాఁ దీర్చి, సంసుప్తతం బొందున
ట్లుంచి. వెన్వెంట నేదంటగా వచ్చు తన్నాగరుల్
జాగరూకత్వముం బాసి నిద్రింపఁగా, వారలక్షి
యుపాయంబునన్ బాయఁగాఁ గోరి, ధీమంతుఁ
డౌ నాసుమంత్రున్ గటాక్షించి. నీవీరథం బింక సాకే
తమార్గంబునం బోవఁగా జేసి, నేరొప్పఁగాఁ ద
ప్పుమార్గంబునం దెచ్చి యిందేరు దాటించు శీ
ఘ్రంబుగా నన్న. నయ్యర్ధరాత్రంబునం దాతఁ
డారీతిఁ గావింప. సాయాహ్న కాలంబునన్
గాహ్నవిన్ జేరి. ధీరున్ గుహున్ భూరిపుణ్యు

వహున్ గాంచి తన్మైత్రి భావించి. యంతన్ సు
మంత్రిన్ మహీ కాంతునిం జేరఁగాఁ బంచి-
గంగన్ మహాదుర్వృత్తవ్రాతభంగన్ దగన్ దా
టనే. త్రోవలో నా భరద్వాజమౌనీంద్రు సేవిం
చి, సత్కారముల్ దీవనల్ సెంది, యమ్మౌని
రాట్సన్మతిన్ జిత్రకూటాద్రియందుండ. వైదే
హీ కాంగాసమున్ జేయు కాకంబుఁ జీకాకు
జెందించి శోకంబు నొందింపఁగా, దీనమై నీకు
నకాకి మ్రొక్కఁ, దదీయాంబకం బంబకచ్ఛిన్న
ముం జేసి రక్షింపవే. యంతమీతండ్రి దాఁబు
త్రి శోకంబుచేఁ గాయమున్ బాయ, నమ్మేది
నీసేతకున్ జేత కృత్యంబులం దీర్చి, కైకేయి
పుత్రాదులేతెంచి, తద్వృత్తమింతంతయున్ దెల్పఁ
గా. వారలంగూడి పైలౌకికాచారముల్ పిత్రి
త కార్యంబులున్ దీర్చి యున్నంత. నిన్నెంత
యున్ బ్రాజ్యసామ్రాజ్యమున్ బూనవేయం
చు, తద్భ్రాతసంప్రీతిమీరంగఁ బ్రార్థింపఁగాఁ-
బావరిప్పించియు న్నీతి యుక్తంబులౌ మాట
లన్ నూటిగా వారలంబంచి. నే దండకారణ్య
ముం జేరఁగా. దానవుండొక్కఁ డేతెంచి సీతాం
గనన్ గన్నమంచుంచి త్వత్సన్నిధిన్ జేరఁగా వ

చ్చి విట్టార్పఁగా- నోర్వఁగా లేక- క్రూరాస్త్ర
మున్వెంట గంధించి దేవాపరాధున్ విరాధున్
వడిన్ వక్షమున్ గాడఁగా నేయ, వాఁడంత
టన్ బోకధాత్రీసుతన్ డించి యాఖలమాశూల
మున్వైవఁగా దానిఖండించి బల్దావుపై లెదింటిచే
మోపుగాలక్ష్మణుం డేయఁగా, నంతమీయిద్దఱన్
మూపునన్ మోపుగాఁదాల్చి- దైత్యాధముండే
గ, నాకుఁస్మాడిన్ నీవు నీతమ్ముఁడున్ వాని దీర్ఘ
మ్ములౌ బాహుదండంబులం ద్రుంచి, వాటంబు
గా ధాత్రికిన్ నేటుగాదాటరే- వాఁడు భూ
మిస్థలిన్ గూలి, యచ్చెరువన్ గల్గు భూమిజ
ముల్ నుగ్గుగాఁబోర్లఁగా, మీరువజ్రప్రహారం
బులంబోలు పేన్గుద్దులన్ జాలనొప్పింప, దై
తేయుఁ డౌద్ధత్యమున్మాని త్వత్ప్రస్తుతిన్ సిస్తు
మీరంగఁ గావింపుచున్- బూర్వమందేను గంధ
ర్వ రాజేంద్రుఁడన్ గ్రూర కౌబేర శాపంబుచే
నిట్టి రూపంబు బ్రాపించె- నీశాపనిర్ముక్తి మా
కాత నీచేతనేఁబొందితిన్- తేయుజనద్వంద్వ పీ
త్రోవలో నేక మానిశ్వకుండా కఁడుండు-
నచ్చోటికింబోవరే- హెచ్చుగా మేలుమీకిచ్చు
నం- చంతయున్ జెప్పి- దిక్కొక్క ళాపింపుచున్

రోజాచున్ జిచ్చి వైయచ్చరుండై వెశన్ జ
న్న-నప్పుణ్యుఁడే చొప్పఁగాఁ జెప్పినట్లొప్పఁగాఁ
గానలోఁ జోద్యముల్ గాంచుచున్ మానలంగొ
ల్చుచున్ బోవుచున్-కుంభజుంగాంచి సేవించ-
నత్తాపసేంద్రుండు దీవించి మోదించియాలింగ
నంబారఁగాపించి సన్మానిబృందార్హపూజా విందు
చేఁబొందుగాఁదృప్తినొందించి, దివ్యాసియక్షీణ
తూణీరముల్ చాపమున్ బాణరాజంబులన్ వె
మ్మితో నెమ్మిగానిచ్చి, నీవాంఛితార్థంబు నేనిచ్చి
తన్ గోరవేయన్న- మీకృత్ప్రాపాలబ్ధికన్నన్ మ
తేమున్న దిష్టంబు, మాకున్నివాపార్శ్వమా గాన
నీవాన తీఁయంగదే యందు మేముందు మన్నన్-
ముదంబంది గోదాతటికిన్ జేరవన్ గౌతమీ
నవ్యాపాంతంబునన్ మర్త్యవృత్తంబు లైదుండు-
నందుండఁ డన్నంత- నచ్చోటికిన్ బోవుచో మ
ధ్యమార్గంబునన్- భీకరాకారమౌ గద్దరిన్ గ్రి
ద్దనన్ గాంచి- మితండ్రి కేచాలమిత్రుండ, నా
ఖిల శైలాటవీ దూర దేశంబులన్నీరు సంచార
ముల్ సేయఁగాఁగోరిన న్నీపునన్ మోచి గొం
పోయి మీకిష్టముల్ కల్పి భూపుత్రి న్నాపుగానుం
డెదన్, దుర్ఘటంబైన కార్యంబు లెంతేనియుం

జేయుదఱుండ నేనన్న- నీవాఖగాధీశ్వరున్ జా
లమన్నించి వీడ్కొల్పి- చౌళంచమజ్జీర్ణమ్ముదంబొ
ప్పఁగాఁగాంచి- తత్ప్రతోన్సదరుంగాంచి- యోఁత్కృ
ణా పర్ణశాలం గడున్ వింతగానింపు నిర్మించు,
కాంతారమందుండు కాలంబు సర్వంబు నిచ్చో
ట వర్తింతమంచున్, నిదేశింప- సౌమిత్రియున్
వాస్తుశాస్త్రోక్తమార్గంబునన్ దంటగానందమా
మందిరంబుల్ వినిర్మింపఁగాఁదమ్మునింగౌఁగిటం
జేర్చి- సీతా సమేతంబుగా నెకశాలన్నివా
సంబుగానున్న- సౌమిత్రి వేఱొకశాలన్ ది
టంబొప్పఁగా నీకుఁ గైంకర్యమున్ వేలు కా
ర్యంబులన్నాని జాగ్రద్గతిన్ సల్పుచుండంగ-నీప
జ్జకున్ నీటుగా నేటుగా గోటుగా గర్వ వాచా
టయా నొకర్త్వైశాటి నిర్లజ్జయై వచ్చి- నీసోయ
గంబెల్లఁదాఁగాంచి మోహించి- నీపొందుగాం
క్షించితిన్ నీదువృత్తాంతమాద్యంతమున్ దెల్పి
నన్నున్మనోజాత కేళీ వినోదంబులన్ దేల్పుమ
న్నన్- దరస్మేరవక్త్రుండవై, యింతినేనద్దశగ్యం
దనేశాత్మజుండన్ రఘూత్తంసుఁడన్ రాముఁ
డనాప్రేఁడు, నాతమ్ముఁడాలక్ష్మణుం, డీతరా పు
త్రియన్నంత్శత్రుంబు, నీవెవ్వరే యన్న- నే

నాదశగ్రీవుతోఁబుట్టువున్ చుప్పనాతిన్ ననున్ గూడవే, వియ్యమంచున్ ఖరుం డెంతయున్నన్న నల్ సేయు- త్వద్భాగ్య మూలంబు నన్నిన్న గామించితిన్, రామ త్వత్ప్రియసిన్ బాసి బల్ నెయ్యముం దియ్యమున్ దోఁప నన్ గూడినీవుండు, మీ చేడె నీకీడుగాదింతటన్ వీడుమా, నేను నీకున్గడున్ మంచి యీడైన జోడౌదు, నీదార యాకారమున్ నీకునన్నీరునా గోరునం గేరునే, యిద్దురాచార దుర్గత్వుణోపేత యా మైథిలిన్ మ్రింగి నీయిచ్చకున్వచ్చు నట్లచ్చుగా గచ్చుగా హెచ్చుగా బంధభేదంబుల న్మన్మథ క్రీడలం దేల్చి చొక్కింతుఁగా, నైపుణింజూపనిచ్చోటఁజోటేమియున్ లేమ, నీతమ్మునిందుంతునే యన్న-హాసంబు భాసిల్ల, నత్యంతమీయింతి కేఁగూర్చెదన్, నీవునన్బొందినన్ సౌఖ్యముం జెందఁగా లేవు, నాపొందుఁ గెందు, కాసుందరాకారునిన్ ధీరు సౌమిత్రినింపొందఁగాఁబొందవే మైత్రిచె న్నొందవానందమొందించు నిన్నందు బ్రహ్మాంచునమ్మించి నన్-సిగ్గుతోజగ్గుగాఁజేరఁగావచ్చి-యోలక్ష్మణా నీవునాథగ్గవై కామసంతాపసంహార్త్తవైబ్రోవ వేయన్న-యోసుందరీమోసముంజెందెదవ్వచ్చ

లన్ వాని ధాత్రీస్థలిం గూల్చి- సీతాసతీలక్ష్మ
ణుల్గొల్వఁగా నెమ్మితోనుండఁగాఁ- బర్ణశాలాంతరం
ము నిండోలగంబున్నచో- రక్కసుం డొక్కఁడే
తెంచి దండప్రణామంబుఁగావించి- యో దేవరా
దండకారణ్య సీమన్, బ్రచండోగ్ర తూణీరధా
రుల్ మహోదారశూరుల్ మహామేరుధీరుల్
జటాధారులా రాకుమారుల్, వరారోహ యా
నొక్క నీరేజపత్రాక్షితోడన్, నిరాఘాట ధా
టిన్ బ్రవేశించి, యందిచ్చఁ గ్రీడించు నీ చెల్లె
లిన్ ఘ్రాణకర్ణంబులం జెక్కి, పేరుక్కనన్
బెక్కువేల్ రక్కసుల్ గొల్వ త్వత్సోదరుం
డాఖరుం డాజికిం బిల్వ- నవ్వీరులం దొక్కఁడే దం
డకుం దంగఁ జేకాడి, రెన్నేలని న్నేని వారో
ర్వఁగాఁ జాలి యున్నారు, త్వత్సన్నిధిన్ వి
న్నవింపంగ భీతావహంబౌ, నటంచున్ మఱిన్
గొన్ని దుర్బోధలం దీర్చినన్- గ్రోధ తామ్రా
స్యుఁడై, కొంతసేపెంతయుం జింతతో ఖేదమో
దంబులం జెంది- తానొక్కఁడుం సింధుతీరంబు
నన్ దాటకాపుత్రునిం జేరఁగాఁబోయి, మా
రీచుచేఁ బూజితుండై, దురంతార్తిచేఁ దూలు
చున్, విన్నవృత్తాంత మాద్యంతమున్ జెప్పి- నీ

నేర్పు దీపింపఁగా జానఁగా జానకిం గూర్పవే
యన్న- వాఁడెంతయున్ వంతచే మంతనంబుం
దు నాచింత దప్పింప, నిశ్శంకగా లంకకున్ వచ్చి
యున్నంతఁ- దన్నెంతయు న్నిందగాఁ ౦పుచున్
రక్తసిక్తాంగియై భిన్ననాసాశ్రుతుల్ చూపి- నీ
కీర్తిరూపంబు గాఁగారణం బేమి, యీదుష్క్రి
యం జేయఁగాఁ జేతు లెట్లాడెనే, యాతఁడె
వ్వాఁడు, పుల్మిసలుయ్యాల లూగంగ మాహిం
చె, వాఁడెంతవాఁడైన నేనంతకుం జెరఁ బంపిం
తు, నాద్యంతమున్ దెల్పవే యన్న- కాపట్య
మేపార, నోయన్న యాదిత్యవంశాబ్ధిసోముండు
రాముండు వైదేహియన్ భార్యయుఁ లక్ష్మ
ణాభిఖ్యుఁడౌ తమ్ముఁడున్ వెంటరాఁ, దండ్రి వా
క్యంబునన్ దండకారణ్య సంచారులై యుండఁ
గాఁజూచి- యీమూఁడులోకంబులందున్న కాం
తాళిలో రూపరేఖా విలాసంబులన్ మిన్నయై
యున్నయవ్వెన్నెలాడిన్ నినుంగూర్ప నేఁగోరి
కన్ వారి కన్బ్రాంమి తోడ్తేరఁగాఁ- దమ్మునింబం
పి నన్నిట్లు గావించె- నీ వైభవం బెల్ల సాఫల్య
ముం బొంద నవ్వారిఁ గందెచ్చి కేళీగతిం గూడ తే
కున్న గర్వ దైర్య దోర్వీర్యముల్ నిష్ఫలంబుల్,

త్వదీయోరు సౌభాగ్యముల్ వృద్ధి, మంచెంత
యున్ మాటలన్ గామమున్ బ్రేమయుల్ మ
త్సరం బెప్పుఁగాఁ జేయఁ, సద్దాన వెంబ్రమందు
దాఁగ్రస్మరస్పృహ- మారీచుఁబ్రేమన్ విలోకించి,
యూర్మ్యాభిలాషం బెఱింగించి ప్రార్థించి- మున్
రాము బాణాహతిన్ మెచ్చియున్నట్టి నేనెట్లు
దేనేర్తు, నయ్యాదినారాయణుండిట్లు మర్త్యాకృ
తిన్ రాముఁడై పుట్టె, నాఁయాదిలక్ష్మీస్వరూపం
బె సీతామహాదేవియౌ, నీజగన్మాత నాభూతధా
త్రితనూజాత నోతాత నీఖ్యాతి దూల X నీకీర్తిఁ
గాంక్షింపఁగా నీతి గాదంచు నేలీల మన్నించి
నన్ బోకనిర్బంధమున్ జేయ- నాతండు మా
యూఖగంగాకృతిన్ బూని, బంగారపున్ మేని
రంగున్ విడంబింపఁగాఁ, బూతయౌ సీతకున్
దృష్టిమార్గంబులోఁ జూపటుల్ దంగుగా వంగు
చున్ పొంగుచున్ చంగునం దాటుచున్ నిల్వ-
వైదేహి తద్దేహ సౌందర్యమున్ భ్రాంతిచే జూ
చి, యుష్మత్పదాంభోజముల్ గాంచి సేవించి,
యోరాజకందర్ప నాకోరికల్ దీర్పు మీ వేడినే
పాపనైనన్ దయం దెచ్చి యిమ్మంచు వేఁడన్, భ
నుర్బాణముల్ దాల్చి, యచ్ఛేదకం దస్మదిౕ

రక్షకై యచ్చట నిల్చి, యూ లేడి నేజాడ
లన్ గూడఁగా లేక, బల్యాడికోలన్ బడన్ బ్రే
య- హాసీత హాలక్ష్మణా యంచు నీపలుకఁ గాఁ బ
లుకఁ జున్, పాతకంబెల్ల దూలంగ మారీచుఁడా
నేలపైఁగూల- నీదార గోరావమాలించి లా
జాలిచే సోలి సౌమిత్రితో, మైథిలీ యోయన్న పి
యన్న నిన్బిల్చె, నేయాపదన్బొందెనో, వేగ నీ
వేగి దోడ్తేగదే యంచుఁ బ్రార్థింపఁగా- నమ్మవే
యమ్మ- యన్యాపదున్ దారకున్ బొందదే యూ
పదల్, భ్రాంతవై తింతెపో- యన్న- నాయం
గనాత్కన్నకున్ దైవయోగంబుచే నిష్ఠురాలాప
శూలంబులన్ జాల నొప్పింపఁగా- లక్ష్మణుండో
ర్వ్యతేకేగినన్- దక్షిణంబందు సద్భిక్షువేషంబు
తోఁ గాలగంభోధికుండై దశగ్రీవుఁడేతెంచి, నా
రాయణా యంచు దత్పర్ణశాలా బహిర్ద్వార
ముం జేర- భూజాత యుంపూనఁగా నర్ఘ్య
పాద్యాదులన్ శక్తపుష్పాదిగా నెంచి యర్పింప
సంతోషితస్వాంతుఁడై యుండి, యద్దోషి దానా
త్మగామానలంబేర్చఁగానోర్వఁగా లేక, రాకేం
దుబింబాస్య నీవృత్తమాద్యంతముం జెప్పవే య
న్న- నేనన్న వైదేహపుత్రిన్ దశస్యందనాధీశు

కోదండదీక్షాగ్రజున్ - రామభద్రుండు మద్భర్త, కైకేయి వాక్యానుసారంబుగా రాజ్యభారంబు వర్జించి, తత్సోదరుండైన మా లక్ష్మణున్ నన్ను దోడ్కొంచు కాననస్థుండై దేతెంచి, యికాన నిందుండి వారిద్దఱున్ వేటకై యేగి, రొక్కిం తకాలంబులో వత్తు రందాఁక నిందుండి తత్పా జులం దృష్టి నొందంగ మీరర్థులన్నంత- దుర్బోధి న్నై నిజాకారదోహా రయుక్తమ్ము యామానవాధీ శుతోడన్ దరిద్రంబులం బొంద నీకేటికే, న న్నుగామించినన్ భాగ్య సంపన్నఁగాఁ జేతు నన్నంతలో- వీనులన్ హస్తముల్ చేర్పి- దూ రీ దురాత్మా నినున్ గూటసన్యాసివేషున్ మదీ యాధినాథుం డిదే వచ్చి తీక్ష్ణేషు పాతంబుచేఁ దుంచఁ గామించెదన్ భాగ్య సంపన్నవై యే ననన్- చాన నన్ హీనుగాఁ నెంచి యిట్లంటివే, పఙ్క్తికంఠుండ రక్షోధినాథుం డహంచున్ నిజా కారమున్ జూపినన్- వేపమానాంగియై మూర్ఛ తో భూమిపై వ్రాలఁగాఁ- బాపియై లోకకం కాపియై పొందుగా జానకిన్ పెందొడన్ జేర్చి యూధారవారంబుగాఁ దేరుపైనెక్కి పొంపి కిఁ వేడుచున్నన్ జెన్నుగాఁ బిన్నగా సన్న

గాఁ బోవుచుండన్- జగన్మాతయా సీతయున్,
శోకసంతప్తయై- నేవిదేహాత్మజాతన్, దశస్యం
దనాఖ్యానసీజానికిన్ గోడలన్, రాఘవేంద్రుం
డు మద్భర్త, రేయిమర్త్య లోకేశులారా యమ
ర్త్యేశులారా ననన్ బ్రోవరే యంచు నెల్లెత్తి
శోకింపఁగా- నాజటాయుండు నాలించి పాలిం
చ నేతెంచి. తీవ్ర ప్రతాపంబు దీపింపఁ- గో
పంబు తాపంబెదన్ గ్రమ్మఁగా యమ్మగా తీవిగా
రావణుం దాకి-పాదంబులన్ దన్నుచున్ గోరు
లన్ జీరుచున్ ముక్కునం జెక్కుచున్, పక్షవి
క్షేప వాతాహతిన్ దూలఁగాఁ దోలుచున్,
బోరు ఘోరంబుగాఁ జేయ- దోషాచరేంద్రుం
డురోషంబుతోఁ దీక్ష్ణ కౌక్షేయమున్ బక్షముల్
ద్రుంగఁగా నేయఁ- నావ్రేటునన్ గ్రక్కునన్
వ్రక్కలై, ముక్కునన్నెత్తుఁ బెన్నెత్తురుల్ గ్రి
క్కుచున్, బ్రాణమాత్రావశిష్టంబుగా ధాత్రి
పైఁ బక్షినాథుండు గూలన్- ఘనస్యందనం బెక్కి
సీతాసతిం గొంచు నాకాశ మార్గంబునం బోవ-
నాతొయ్యలో ఋశ్యమూకాద్రి శృంగంబునం దేవు
రం గ్రీడగాఁ బించు కీశేశులం గాంచి, వైదేహి పైఁ
బుట్టకున్ మట్టుగాఁ జించి నెమ్మేని భూషావ

ళిన్ గట్టిగాఁ గట్టి శాఖామృగాధీశ మధ్యంబున
న్నైవ- వేవేగ నక్తంచరాధీశుఁ డా లంకకున్
జాగి- తత్పట్టణాంతఃపురాశోక వన్యాంతరాత్యం
త రమ్యస్థలిన్ డించి- భూజాతకున్ రక్షగా విం
ప ద్రైత్యాంగనారాజి నుండన్ నియోగించి- యత్
త్యంత చింతా పరీతాంతరంగంబు తోడన్ వ
జారంబునం జేరి- యయ్యుక్కటావుం డకుటారం
గాక్షిచే ధిక్కృతుల్ గాంచుచున్ బోకుట
చంఛంగ- నీవంతటన్ దమ్మివిం గాంచి- హాలక్ష్మ
ణా బుద్ధిమంతుండవై యుండి కాంతన్ వనా
న్తంబునం దొంటిగా నుంచి రా వచ్చునా యన
న్న- యన్నా ప్రిపన్నావనాసన్న నన్నార్తిచేఁ బి
ల్చు నీ వాక్యమున్ బోలె శబ్దంబు వీతేర, నత్త
న్వ శోకాతురా యున్న- నే నెమ్మి దీపింపఁగా,
నమ్మ మాయన్న వాక్యంబు గా మాఁగటన్ జెందు
మన్నన్- భవత్సన్నిధిం దెల్పఁగా రాని దుర్వా
క్యముల్ బల్కఁగా, వీను లన్ సోఁకఁగా, నిల్వఁ
గా లేక, నేవచ్చినానంచు, నా రాకతప్పించుఁ-
డా నెంతయున్ ఖిన్నతో విన్నవించంగ- స్త్రీవా
క్యముల్ నిక్కముల్ గా మదిన్నమ్మి రాఁగూడ
నాయంచు, దావిన్నవై కన్నులన్ బాష్పము

గ్రీష్ముఁగా, ద్రైన మీరితి సీతావియోగార్తి పా
ల్చేసె నన్నంచు, నీవిట్లురా వొంటినెట్లున్నదో
యంచు, నుల్లంబులోఁ దల్లడం బందుచున్, బె
క్కు సందేహముల్ దోచినన్ మల్లడిం బొం
దుచున్ మెల్లనేవచ్చి- తత్పుణ్యశాలాంతరంబం
తయున్ వంతతోఁ గాంచి- వైదేహి లేకున్న- న
శ్శోకానలో నెల్లెడన్ రోసి- బిర్వేసటం జెంది-
ధాత్రీసుతన్ గానఁగా లేక- నయ్యంగనా రత్న
మాసక్తిగాఁ బెంచఁ బెంపొంది యున్నట్టి సా
రంగపోతంబు నేతెంచు మార్గంబులోఁ గొం
తదవ్వేగి- తానందు దివ్యంబులౌ పుష్పమా
ల్యంబులం దారహారంబులం దెల్పి కీర్ణంబులై
యుండ నాడాడ నాజాడ నీక్షించి శోకాబ్ధిలో
మున్గుచున్- దానవుండెవ్వఁడో యింతినీతో
వఁ జౌర్యంబుగాఁ గొంచుఁ బోఁబోలు, నిం
కేటికీ పౌరుషంబంచు, భూమిస్థలిన్ వ్రాలి మూ
ర్ఛిల్లి, సౌమిత్రి బోధింప నమ్మార్గదేల్యాంది-
కూరాత్ముఁడౌ రాక్షసుండింకఁ గొంపోవఁగా
భానుడున్ బంచ భూతంబులున్ నిదర్శయన్
బాపచేతస్కులై యూరకే చూచుచున్నట్టి యా
కార్యవరం బంతయున్ బాయఁగా వీరలందుఁ క్రిం

చితేఁగాని కోపానలం బారునేయంచు, సత్యు
గ్రతన్ భూస్థలంబెల్ల బీటల్ వడన్, శైల వర్గం
బు లల్లల్లనాడన్, దిశల్ గంపముం జెందఁ, జు
క్కల్ ధరన్ వ్రాల, నబ్భానుసప్తాశ్వ ముద్భ్రా
న్తమైతూల, దిక్పాలకుల్ భీతులై యుండఁగా,
ఖండనోద్దండమౌ చండకోదండ మౌర్వీనినా
దంబు రోదోంతరం బెల్ల నిండన్ వడిన్ జేసి-
బ్రహ్మాస్త్రమున్ వింటసంధింపనూహింప- రౌ
ద్రాకృతింబొల్చు నీమూర్తినీక్షించి, సౌమిత్రి
మైత్రిన్- బ్రశాంతుండ వయ్యున్ గృపాస్ఫూ
ర్తిఁ జాలించి యీలీల నీవిజగత్క్షోభమున్ జే
యరా, దద్దురాచారు బోరున్ బరీక్షించి తత్పు
త్రమిత్రాది వర్గంబు తోడన్ బదభ్రష్టుఁ గా
వించి ధాత్రీసుతన్ దోడితేవచ్చు, లోకంబులం
గావవే- యంచు బ్రార్థించఁగాఁ- గోపమున్
దాపమున్ బాసి, తచ్చాపమున్ డించి- యో
లక్ష్మణా మీదటన్ జేయు కార్యంబు నాకంత
యున్ జెప్పవే, యంచు మీ రానతీయన్- వి
భో సత్యసంధుండవౌ నీకు మేలే యగున్- సం
శయంబేటి, కీడాడ నేజోడుగా నేఁగ నచ్చెడియం
జాడనా, సర్వమున్ సాధ్యమౌ నన్న- నాచో

ప్పునం దోప్పగాఁ గొంతదవ్వేగి- యచ్చోప్ప మ
హోత్తుంగ శైలాకృతిన్ బక్షముల్ ద్రుంగి ధా
త్రీస్థలింగూలి నెట్టూర్పుగన్ దోఁపఁగా మూల్గు
చున్నట్టి పక్షీంద్రునిం గాంచి- కన్గొంటివే లక్ష్మ
ణా, జానకిన్ మ్రింగి యీ యద్రిగాకారముం
దాల్చి యున్నాఁడు మూఢాత్మకుండీని సంహా
రముం జేతు నేనంచుఁ- గ్రూరాస్త్రముల్ వ్రే
యఁ బూనంగఁ- బక్షీంద్రుఁ డామాట లాలిం
చి, యావత్స్వ వృత్తాంతముం దెల్పి, దే
హంబు చాలింపఁగాఁ- జాలదుఃఖించి- మీతం
డ్రికిం జేయు చందంబుగా, నాఖగస్వామికిం
దగ్ని సంస్కారమున్, గౌతమీ గంగఁ జేఁదర్ప
ణాది క్రియాకాండమున్ దీర్చి- యంతన్ జన
స్థానమున్ దాఁటి యొక్కింతదూరంబు మీరే
గ- నందొక్క నైశాటి యేతెంచి, సౌమిత్రి వీ
క్షించి, హాసంబు భాసిల్లఁగా సంగమాపేక్ష చే
డాయ- నాసువ్రతుం డాదురాచార నాసా
స్తన శ్రోత్రముల్ గోసి మోసంబు నొందిం
చ- మీరచ్చట న్నిల్వకం జాగి- పేరొక్క చోఁ
గ్రూరకర్మానుబంధుం గబంధున్ మదాంధున్
భవద్భృత్య శేచ్ఛా వరుంధున్ సమాకర్ణణో

ద్వ్యక్త దోర్బలంబు నేర్పాటుగాఁజూపి- తద్దీర్ఘ
బాహు ద్వయిన్ దమ్ముఁడు న్నీవునుం జెకిర-
యొక్కింత శంకించి- ఖడ్గంబులంకించి తద్బా
హువుల్ ద్రుంచ- వాఁడక్షతంబాసి విజ్ఞానియై
వేఁడి, సౌమిత్రిచే నీదు వృత్తాంత మాలించి,
తాశాపముం బొందు చందంబు విన్పించి- మే
న్వీడెదన్ దానిమీ రగ్నిసంస్కారముల్ జేయ
నేతొంటి దేహంబుతో నిల్చి మేల్గూర్తు నన్నంత-
నట్లొప్పగాఁ జేసి- యద్దానవాదిష్ట మార్గం
బునన్, రాఘవునిముక్త సూర్యేందులోచనా, మ
తంగాశ్రమ స్థానమున్ జేరి- యందమ్మునీం
ద్రాశ్లిష్ట నన్నట్టి యుష్మత్ప్రమాలోకనేచ్ఛా ను
షంగన్ శబర్యంగన న్గాంచి- సద్భక్తిచే నామె
గావించు పూజావిధానంబులం దృప్తులై- చం
పకాశోక పున్నాగ ముఖ్యావనీజాత జాతంబుచే
నింపు సొంపారు పంపానదీ తీరముం జేరి- ర
మ్య ప్రదేశంబులో స్నాన సంధ్యాదులం దీర్చి
యున్నంతటన్- వాయుపుత్రున్ గృపాపాత్రు
నింగాంచి- యాతండు సుగ్రీవుతో సంధిగావిం
చి- న య్యుగ్రదీధి త్యపత్యంబును న్నిల్చి నన్యో
న్యవాక్యోపవాక్యంబులన్ స్థైర్యమున్ జెంది-

హస్తంబు హస్తంబునం బట్టి- గూలింగనాద్యా
దులన్ శతక్రతుల్ సల్పి- యగ్నిం బ్రదక్షిణించి
తత్సాక్షిగా ముఖ్యమౌ సఖ్యమున్ జేయ- సు
గ్రీవుఁ డవ్యగ్ర భావంబుతో నుత్తరీయార్ధ
ఖండంబునం గట్టి యున్నట్టి భూషావళిం గట్టి
గాఁ దెచ్చి మీకియ్యఁగా- నుల్లమున్ ఝల్లనన్
బెల్లుగా బాష్పముల్ రాల మూర్ఛిల్లి- సుగ్రీ
వు నమోఘోక్తులన్ మెల్లనే దేరి, శోకంబు వో
కార్చి- ధీరత్వమే పార, దుర్గర్వశీలిన్ యశ
శ్శాలి వాలిన్ గృపావాల నీవొక్క వాలమ్ముచే
నేలపైఁ గూలఁగా నేసి- కిష్కింధ కప్పద్మ మి
త్రాత్మజున్ రాజుఁ గావించి- సుగ్రీవ నీవిచ్చటన్
దారయున్ దారయున్ గొల్వ సౌఖ్యంబులం
జెందుమా- యంచు మన్నించి, కారుణ్యదృష్టి
న్విలోకించి- నేనిగ్గిరిం గానలో వాన కాలంబు
వోఁ బుచ్చెదన్- రాజ్యమున్ బూజ్యమై యొప్ప
నీవేలు- మంతన్ శరత్కాల మేతేర, నీ సేన
లన్ గూడి రమ్మంచు- మీ రానతియ్యంగ- నారీ
లగా నేగి, యానాటికిన్ రాక, స్త్రీకూట సౌ
ఖ్యంబునం జొక్కి, యక్కూట మిందక్కి యు
న్నన్- మహీజా వియోగాగ్నిచే నున్నతరి వి

న్నానై యున్న నీవంతఁ గోవంబు దీపింప సౌమి
త్రిచే మిత్రజుం బిల్వనంపింప- నీయాజ్ఞచే నా
తఁడుగ్ర భీత చేతస్కుఁడై, యొకఁ డగ్ర జాది
నన్ తెరఁగునన్ మిక్కుటంబై యుఱుకఁగనం జొరఁ
పూ మర్కటాధీశ సైన్యంబులం గూడి, యుష్మ
త్పాదాంభోజముల్ గాంచి సేవించినన్, జాల
హర్షింపుచున్- భూసుతా న్వేషణార్థంబున
వ్వానరాధీశులం బంపుచో- భీతశత్రున్ బ్రభా
విస్ఫుర న్గాత్రుఁ గారుణ్య పాత్రున్ సుర స్తుత్య
చారిత్రుఁ గీశేశ సన్మిత్రు నవ్వాయుపుత్రున్ బ
విత్రుం గటాక్షించి- యేలీలనేనిన్ మహోర్మిలు
గా వీలుగా నీవు ధాత్రీసుతన్ గాంచి- శాశ
త్త్వ సంతానముగ, నాదు ప్రాణంబు, రక్షిం
పవే యంచు- రత్నాంగుళీయంబు వైదేహి కి
మ్మంచు మోహంపు వారాసి యుప్పొంగ నీ వి
య్య- నయ్యంగరంబున్ గరంబున్ బ్రమోదం
బుతో నుత్తమాంగంబునం దాల్చి- ని న్మానస
లో నిల్పి సేవించి కీర్తింపుచున్- గోష్పదం బ
ట్లు వారాసి లంఘించి- నిశ్శంకలంకా మనోగర్వ
మున్ సర్వముగ బాపి- యాలంకలోఁ జొచ్చి-
యారామ సీమన్ గృశీభూత శీణాంగలగ్నోపేత

మాలిన్యయుగ్వస్త్రకంపిత నక్తంచరీభీత సీతన్
జగత్పావతదర్శించి-దేవమాత త్వద్భర్తయౌ రామ
భూనేతకున్ దూతనైఖ్యాతిగానుంటి నెమ్మిన్,
హనూమాఖ్య ధానుండ నమ్మా దయం జూడవే
యంచు నమ్మించి- యో దుష్టసంహర్త, నీవా
ర్తలన్ దెల్పి- సద్భక్తితో నుంగరం బానవాలి
చ్చి, యయ్యంగనా రత్నమున్ జాలనూరార్చి
మోదావహన్ జేయ- వైదేహి, యో యంజ
నాజాత నీవీ యభిజ్ఞానమున్ గొంచు వైదేహ
జామాత కిమ్మంచుఁ జూడామణిన్ రక్తితో నీ
య- నాసక్తితో నంది- తానప్పు డారావణా
రామముం దామసం బొప్పఁగా, నామ మా
త్రావశేషంబుగాఁ జేయ నూహించి- వృక్షం
బులం గూల్చి, ప్రాఁదీగెలం ద్రుంచి, తత్పాలక
వ్రాతమున్ద్రొంచి, ప్రాసాదముల్ సౌధముల్
మంటపంబుల్ బడం ద్రోచి, తత్తోరణ స్తంభ
మందెక్కఁగాఁ- బట్టి- కంఠాజ్ఞచేఁ బంచసేనా
గ్రగుల్ మంత్రిసూనుల్ ఘనుం దీక్ష్ణ శస్త్రాస్త్ర
ముల్ గప్పుచుం దాఁకినన్- వారి నెల్లన్ నిరా
యాసవృత్తి న్విదారించి- యక్షున్ జయాపే
క్షు నక్షీణదోశ్శక్తిచే దక్షిణాధీశు వీక్షించఁ

గాఁబంచి- దేవేంద్రజిత్ప్రయుక్తమైవచ్చు బ్రహ్మాస్త్ర
బద్ధుండవునుంబోలెఁ దద్బంధమున్ జెంది- లో
కైక విద్రావణున్ రావణున్ గాంచి- న్యాయ
ప్రకారంబుగాఁ గొంత శిక్షించి- లంకాపురంబె
ల్ల నిశ్శంకగాఁ గాల్చి- వాలాగ్ని నంభోధిలో
నార్చి- భూపుత్రికిన్ మైత్రితో మ్రొక్కి- స
ర్వాచరుల్ సన్నుతుల్ సేయ- నాకాశ మా
ర్గంబునన్ వాయువేగంబుగా జాంబవన్ముఖ్యు
లంగూడి- స్వేచ్ఛాగతిన్ వచ్చి- యవ్వాయు
సూనుండు త్వత్సన్నిధిం జేరి, జోహారుగావించి-
వీక్షించితిన్ సీత నంచచ్ఛుభోపేత లోకైకపూ
తన్ భవద్దర్శనేచ్ఛా సమన్వితయై లంకలోనుం
డఁగా- న మ్మహీజాత సేమంబుతోఁ బ్రేమతో
రామ నీ మోహనాకారమున్ భావమందుంచి,
త్వత్సేవకై ప్రాణముల్ నిల్పె, శ్రీరామ రా
మా యటంచెప్పుడున్ దేవ మీరాకఁ గాంక్షింపు
చున్, ఖిన్నయై కన్నులన్ బాష్పముల్ మేను
లోఁ గార్శ్యమున్ జెక్కుటంగేలు దావెన్నాము
లో దైన్యమున్ బాయకుండంగ, నక్తంచర స్త్రీ
ల మధ్యంబునన్ రోదనం బెప్పుడున్ మాన కా
హార నిద్రాదికం బేమియున్ లేక భూశయ్యపై

నుండి- రెండే నెలల్ నిందు నందాఁక నేజీ
వముల్ నిల్పెదన్- రాఘవుండంత రాకుండిన
న్నిల్పలేనంచు- వేగంబుగా రావణుం ద్రుంచు
యత్నంబుతో మిమ్ము నచ్చోటికిం దోడి తెమ్మం
చు వాక్రుచ్చి- నా మ్రొక్కుగా మ్రొక్కవే
యంచు, నన్నంపుచో నానవా లిచ్చె నంచున్-
బ్రణామంబు గావించి, పైకొంగులో యత్న
పూర్వంబుగాఁ గట్టి యున్నట్టి యద్దివ్యరత్నం
బు నీ కీయఁగా, మన్ననన్ గన్నులం జేర్చి-
యా నిస్తులంబైన సద్వస్త్ర చూడామణిన్ మ
స్త్రమం దక్కఁనన్ జెక్కునన్ మక్కువన్ దాఁ
పుచో మిక్కిలిన్ దుఃఖమున్ జెంది- కీశేశుఁ
డుం దమ్ముఁడున్ నెమ్మి మారార్పఁగా శోక
మున్ వీడి- యో తమ్ముఁడా నేను నాతమ్ముఁడు న్నీ
ప్రభావంబుచేఁ గ్రిమ్మరన్ నెమ్మితో నుండఁగాఁ
గల్గె- నాదిత్యవంశంబు రక్షించితీవంచు- నే దీ
నికి న్నారుగా నేమియున్ జేయఁగా నేర నీకున్-
బరీరంభణం బిచ్చెదన్ జేర రమ్మంచు- న న్వా
యుజుం గౌఁగిటం జేర్చి మన్నించవే- భానుసూ
ను న్విలోకించి, నామానసం బెంతయున్ సంత
సంబందె- నాకాశ మధ్యంబునం జెంది యు

గాంభీర్యుఁ డున్నాఁడు- నే డీముహూర్తంబు
లో జైత్రయాత్రన్ బ్రవర్తిల్లినన్ వైరులం గ
ల్తు మంచున్- బయోరాశి తీరంబులో సేనల
న్నిల్వఁ బంపించుమా యంచు- నగ్గంధవాహాత్మ
జున్ వాలిజు న్నీవు నీతమ్ముఁడున్ లీలఁ, దా
క్ష్వేళతురా ద్వ్యాహులా కేశవేశానులం బో
లి, పెంపెక్కఁగా నెక్కి- సుగ్రీవనీలాది స
ర్వప్లవంగోత్తముల్ జాంబవన్ముఖ్య భల్లూకలో
కేశ్వరుల్ గొల్వ, దైత్యేశ్వరున్ గెల్వ, దండె
త్తి. క్షారప్పయోరాశి తీరంబునన్ డిగ్గి యుం
డుండఁగాఁ- జూచి, దేవారిచారుల్ మనస్తుల్య
గంభీరులై యేగి, తద్వార్త మందోదరీ భర్త
కుం దెల్పఁగా- హైన్యదైన్యంబులం జెంది- దైవం
బ దెట్లుండు నట్లయ్యెడిన్, దానిఁ దప్పింప శక్యం
బు గా దంచు, ధైర్యంబు చేయూఁతగా వచ్చి-
యాస్థానపీఠంబునన్ నిండుగొల్వుండి- ధీమంతు
లైనట్టిసామంతులన్ న్యాయ తంత్రజ్ఞులైనట్టి స
న్మంత్రులన్ గాంచి- యీ నాటి కిప్పాటికిం జే
టు వాటిల్లు నంచున్ గడున్ భీతి నానెమ్మదిం బు
ట్టె- నీవింతల న్వింటి రే; స్వల్ప కాలంబులో మ
ర్కటుం డొక్కఁడే తెంచి, శ్రీరావణిం బాడు

గావించి, యుద్ధ క్రియాదక్షు నక్షున్ జయా
పేక్షుఁడై యక్షతుండై యనింగూల్చి- వాతో
వివాదించి, మత్పట్టణం బంతయున్ గాల్చి- సీతా
సతిం జూచి భాషించి, యంభోనిధిం దాఁటి, ని
ర్భీతుఁడై లోకవిఖ్యాతుఁడై పోయె- ధాత్రీజకై
మానవుల్ రాఘవుల్ భూరి శాఖామృగక్షూణ
ప్రిపిరోగ్రి సైన్యంబు తేకాగ్ర చిత్తంబులం దమ్ము
సేవింప, సుగ్రీవుతో నబ్ధి తీరంబునన్ డిగ్గి యు
న్నారు- వారాశి నేలీల నైనన్ వడిన్ దాఁటి వ
చ్చేరు:- వారిందు రాకుండ వారింప, మీబుద్ధికిం
దోఁచు మార్గంబునన్ రాజనీతి ప్రకారంబు
నం దెల్పరే యన్న- వారందఱున్, దేవరా దీని
కైకొందలం బందఁగా నేటి, కిన్నెరుల్ వాన
రుల్ దైత్యులం గెల్చువారే, భవద్భృత్యులం
దొకరుఁడే చాలుఁడే వారలం బోరిలో గెల్వఁ
గా, నంత మర్యాద గర్వాంధులై పేరిలు వా
రిన్ నివారించి- హస్తద్వయిం గూర్చి ఫాలస్థ
లిం జేర్చి, యకుంభ కర్ణానుజుం డగ్రజుం
గాంచి, యోయన్న మర్యాగుణాలో వీరిమాటల్
మది న్నమ్మరా, దమ్మహీనాయకుం డుల్పుఁడా
చూడ, సన్మౌని హృత్తాపకం దాటకందుంపఁ

డే, విద్విష ద్దుర్నిరోధున్ విరాధున్ విదారించ
పండే, పెక్కువేలు రక్కసుల్ గొల్వపై వచ్చు
వీరాధివీరున్ ఖరున్ జంపఁడే, మాయాబలం బన్నఁ
గాఁ జూచు మారీచు ఘోరాస్త్రపాతంబునం
గూల్చఁడే యన్న, నమ్మేటి రామన్నతోఁ గం
టకం బేటికిన్- బ్రహ్మవంశంబునం బుట్టి నీవన్య
దాకన్ జెరంబెట్టియీనింద కిట్లోర్వఁగా నేల-
శ్రీరామభూమీశుఁ డంభోనిధిం దాఁటి రావ
ప్పుడే, వానరుల్ యుద్ధసన్నద్ధులై యాత్రికూ
టాద్రి నుద్వృత్తితోఁ బెల్లగించే ప్రయత్నంబు
గావించ కున్నప్పుడే, లక్ష్మణాస్త్రానల జ్వా
లలన్ మేఘనాదాదులౌ పుత్రమిత్రాదులున్
మ్రగ్గకున్నప్పుడే, వేగనో భ్రాంత సీతన్ జగన్మా
తఁ గాకుత్స్థ భూనేత కర్పించవే యన్న- దో
షాచరేంద్రుండు రోషంబుతోఁ దమ్మునిం జూ
చి- హాలాహలజ్వాలలన్ గ్రాయుచున్ నాలు
కల్ గీటు కాలాహితోఁ బోలు నీపొందు క
న్నన్ గడున్మేలు- నీరేజపత్రంబునం దంబువు
న్నట్లు నన్ జెంది యున్నావు, నా పెంపుఁ జూ
పోపఁగా లేవు, దుష్టాత్మ, మారాడఁగా నోర్వఁ
గా లేను పొమ్మన్న- నో బంధుసంత్రాత నిన్ దా

తగాఁ జూతు నీవన్న నామీఁదటన్ రాజ వేష
న్నవన్నావు, నాకెన్నఁగా మన్న నేకాక వేఱు
న్నదే- దివ్యరత్నంబులుం దారహారంబులున్
నవ్య చేలంబులున్ భవ్యగంధంబులుం సౌర
భోపేత పుష్పంబు లత్యుత్తమాశ్వంబులు న్మ
త్త మాతంగముల్ భూమిజన్ గానుకల్గా స
మర్పించి, భూజాని దర్శించి జోహారుగావించి,
మమ్మందఱన్ బ్రోవుమీ- వల్లగాకున్న శ్రీరా
మ దివ్యాస్త్రజాలంబు లేతెంచి త్వత్పుత్ర పౌ
త్రాది దైతేయసంఘంబు సర్వంబు ఖండించు-
నాబుద్ధి మన్నించు, నాపల్కు త్వచ్చిత్తమం
దుంచు, నేజాటి పిన్పింతు. నీవెత్తఁగా లేని పం
చాస్యచాపంబు భగ్నంబుగావించె- కారాగృ
హాబద్ధుఁగా నిన్నుఁ గావించె నేధీరుఁ, డకార్
తవీర్యార్జున క్షోణిభృద్బాహువు ల్వేయు
ఖండించె నేవీరుఁ, డాజామదగ్న్యుం ధనుర్వే
దతత్త్వజ్ఞు నిర్జించె- వాలంబుచే వీలుగా నిన్ను
బంధించి వారాశులన్ ముంచె నే కద్యశశ్వాలి,
యవ్వాలి నొక్కకమ్మునన్ గీలగా నేలఁ గూలిం
చె- నీలంకనిశ్శంకతన్ గాల్చె నేనిర్జితారాతి,
యామారుతిన్ బంటుగా నేలె నేవానరాధీశుఁ,

డ వ్వానరాధీశు సుగ్రీవుఁ జెన్ఫంటుగా నేలె,
నేరాము భూనాయకం- డాదురాంధర్షుతో నీక్ష్య
సీకేల- ధాత్రీసుతన్ గాన్కగా నిచ్చి- మాంసా
పరాక్షం దయాయుగ్ధియా త్రాహి త్రాహి ప్రి
భో- యంచుఁదత్పాద రాజీవముల్ గాంచి ప్రా
ర్థించవే యన్న- నేత్రింబులం జిత్రభాను స్ఫు
ర ద్విస్ఫులింగంబు లెంతే విచిత్రంబుగా రాలఁ
గాఁ, దమ్ముని౦ గ్రూర దృష్టి న్విలోకించి, త
ద్వక్షమునఁ దన్నఁగాఁ- దక్షిణంబందు భూమీ
స్థలిన్ వ్రాలి మూర్ఛిల్లి- వాలుగ్రీవన్ గేల సం
కింపుచున్ వ్రేయ సంకింపుచున్ దగ్గరంబోవు
నంతన్- బ్రహస్తుంపు హస్తంబులం బట్టి ప్రా
ర్థించి సింహాసనాసీనుఁ గావించఁగాఁ- గుం
భకర్ణా నుజన్మంపు దెల్మ్యంది- యీలీలగాఁ
గ్రోధ మాత్సర్యముల్ నీమనస్సీమలో నిండి
యుండంగ ధర్మాను కూలంబులౌ వాక్యజాలం
బులం దాదరంబుందు నే మీకనన్- రాక్షసా
ధీశ్వరుం డాప్రహస్తాదులం బిల్చి, యీసంగ
రత్రిస్థు మద్వైరి పక్షస్థు నా స్థానముం దాఁటి
పోఁజేయరే, యంచుఁ బంపించఁగా- రోసి య
వ్వాసవారాతి తమ్ముండు శోకాకులుండై దశ

గ్రీవునింజూచి- నీ బన్నముల్ తీర్పఁగాఁ జూడలే
కీ హితాలాపముల్ వల్కు,నీవల్కునన్నింతగాఁ జే
యఁగా వచ్చునే- భాగ్యమున్ బ్రాణమున్
బాయు దుష్కాల మేతెంచ సత్కార్యముల్
దోచునే నీకుఁ- గోపంబు దీపింపఁగాఁ జేయు
నాపల్కు- ఘోరాజిలో న న్మహారాజు బాణా
ళిచే లుంఠితంబైన త్వచ్ఛత్రుబృందంబు వీక్షించు
నాఁడేని యున్ మెచ్చవే- నేత వై యుండఁగా
నిన్ను సేవించు ప్రాప్తంబు చెల్లిందే- హా వేయు
నింకేల, నే బోయెదన్, పుత్రమిత్రాది సంఘం
బుతో సౌఖ్యమున్ జెందవే యంచుఁ- గన్నీరు
ముక్తామణుల్ రాలుచందంబుగా జారఁగా దీ
నుఁడై, మానుగా వచ్చి త్వత్పాద రాజీవముల్
గాంచి, హస్తాబ్జముల్ ఫాలభాగంబునం జేర్చి-
రామోధనుఃపస్తు విపక్షేభ హర్యస్తు నీరేజ మి
త్రాన్వయాఢ్యస్తు శ్రీరమ్యవక్షా సితాంభోజప
త్రాక్ష యుద్ధక్రియాదక్షు, యేనద్దశాస్యానుజుం
డన్ మహాపాతకుండన్ భవద్దాస్యమున్ గోరి
త్వత్సన్నిధిం జేరఁగా వచ్చితిన్- నన్ను రక్షిం
చు కారుణ్యదృష్టిం గటాక్షించవే యంచుఁ,
దానంత వృత్తాంతమున్ జెప్పి, ప్రార్థించఁ

గా, దిగ్గనన్ దగ్గరం జేరి- మీయన్న నన్నాజిలో
మారొంగ నన్ భీతుఁడై, వార్ధిలోఁ జొచ్చినన్
స్వర్గమున్ జేరినన్ సర్వ లోకంబులో కేగి
నన్ వ్యోమమర్త్యంబులో డాగినన్, మామకా
మోఘదివ్యాస్త్రముల్ వెంటనంటించి యారా
వణుం ద్రుంచి- దైత్యాధిపత్యంబునీ కిచ్చెదన్-
వేయునింకేల, బ్రహ్మాదులంగూడి సన్నద్ధుఁడైవ
చ్చినన్, యుద్ధరంగంబులో నద్దురాచారు సా
మాత్య యుక్తంబుగా మృత్యువున్ గూర్పలే, కే
నయోధ్యా పురిన్ జూడఁగాఁ గోరి నట్లైన,
మాతండ్రి పాదాబ్జయుగ్మంబుకున్ దప్పినట్లం
చు- హస్తంబు తన్మస్తమందుంచి, నిర్భీతుఁగా
వించి- సౌమిత్రి యి కుంభకర్ణానుజున్ లం
కకున్ రాజుఁగాఁ బట్టమున్నట్టవేయంచు మీరా
నతీయంగ- నాచొప్పగానొప్పగా నాచరింపం
గ- నీవంతవవ్వారిధిం దాఁట సర్వ ప్లవంగోత్త
మానీత శైలంబులన్ సేతుబంధంబు గావింప-
వా శైలముల్ గ్రుంగఁగాఁగాంచి- కార్యేచ్ఛవా
రాన్నిధిం గూర్చి ప్రాయోపవేశంబుగా మూ
డహోరాత్రముల్ నిష్ఠతో సుష్ఠుగా నుండఁ
గా- స్వస్వరూపంబుతోఁ గంధి గన్పించకాకోం

డలన్ దండిగాఁ దేల్చకున్నన్, మదిన్ గ్రోధ
ముజ్జెందె- వారాన్నిధిం జూచి తే లక్ష్మణా, వీం
తగా నాభయంబెంతయున్ లేక, యుత్తుంగరంగ
త్తరంగంబు లొండొంటికిం దాఁక, మిన్నంటఁ
గా బొంగియున్నట్టి యీయబ్ధికి మింకింతు బా
ణాగ్నిచే- వేగఁగోదండ మందీయవే- యంచు
వీల్లంది, దుర్వార నారాచ జాలంబు లావార్ధి
పైనేయఁ- దత్కబంధి చాలా భయంబంది యు
న్నంతఁ- గోపాగ్ని చల్లార్చఁగా లేక, బ్రహ్మా
స్త్రము న్వింట సంధించి, వారాన్నిధిం బ్రేయ
బూనన్- స్వదేహంబు గంపింప నావాహినీనా
థుఁడేతెంచి, త్వత్పాద కంజాత యుగ్మంబు ద
ర్శించి, తాహస్తముల్ రెండు జోడించి, శ్రీ
మచ్ఛుభాకార భక్తార్తి సంహార లోకైకవీరా
సదాచార సర్వాధికారా మహోదారయో
గీంద్ర చిత్తాబ్జ సంచార యోదీనమందార బ్ర
హ్మాస్త్రపాతంబు కేనెంతవాఁడన్, దయంజూచి
నా నేరమున్ గాచి రక్షించు- నీవేమి నైపించి
నన్ నీటిలో ముగ్గనీకుండఁగాఁ దేల్తు నేనన్నఁ-
గారుణ్యదృష్టి న్విలోకించి, నాయస్త్రరాజం బ
మోఘంబు, నేదీని నెవ్వారియందున్ బ్రయో

గింతు, నీవే దగం దెల్పవే యన్న- నాయుత్తరం
బంను పాపాత్ములై సాధు సంతాపకృత్కోపు
లై దానవుల్ డాగియున్నారు, వారిమ్మహాస్త్రం
బుచే రూపఱం జేయవే, యంచు నవ్వాహినీ
భర్త విన్నవించఁగాఁ జాల హర్షించి- య
య్యుజ్జ్వలాస్త్రానల జ్వాల లాకూపార దైతేయు
లన్నిటుగాఁ జేయ నీవేయ. రాత్రించర వ్రాత
ముంజంపి, ధాత్రీస్థలిం దూటి పాతాళలోకంబు
లోనాటి, యయ్యస్త్రమే తెంచఁగా- వాహినీ
నాథుఁ డావింతసన్ సంతసంబందుచున్, రా
మ నీలాంబుదశ్యామ దేవారికాంతార దావా
నలుండౌనలున్ ముందుగాఁ బంపి, యింపొందఁ
గాఁబొందుగా సేతువుంగట్టఁగా నాజ్ఞఁగావిం
చి, యాకట్టపై నేగి, నీసేనలన్నిఫు నీతమ్ముఁడుం
గూడి, బింకంబుతోఁ బొంకపలంకసాధించి, వై
దేహిఁ చేపట్టు, మన్నన్ ముదంబంది- సుగ్రీవనీ
లాంగదాదిప్లవంగేంద్రసంఘంబులన్ జాంబ
వన్ముఖ్యభల్లూక యూథంబులం బంచి, నానా
మహాశైల వృక్షాళిచే సేతువుం బ్రీతిఁ గట్టించి-
యుల్లాసివై వాసిగా వారిధిఁ దాఁటి- శాఖా
మృగాధీశ సైన్యంబుతో లంకకున్ లగ్గవట్టిం

చి- దుర్మోఘహులర్ దేవతాద్రోహులన్ సా
ధుసంతాపకృద్దుష్క్రియా మోహకామ్యాహులన్ గోప
మాత్సర్యయుక్తాత్రిసు స్నేహహులన్ నీల జీ
మూతసంకాశ భీకృత్స్వరూపాహ దేహాలన్ దుర్యశ
శ్చన్నులన్ శౌర్య సంపన్నులన్. మేఘనాదాతి
కాయాంతకలా సూయులన్ వీర దైతేయులంగూ
ల్చి- జ్యోత్ఘా నినాదాప్త దిక్కుంభి రాటర్ణ
నిర్భేదనోద్దీప్త నక్షుంభకర్ణున్ వెకస్ద్రుంచి-
దేవేంద్రసంప్రేషితస్యందనంబెక్కి- తేజంబు
రాజిల్లఁగాఁ జాలఁ బెంపెక్కి - యందేడహో
రాత్రిమల్ నీవులోకాపకారాంతి దుర్భావుఁడౌన
గ్దశగ్రీవుతో నాఁటముస్ లీలఁగావించి బ్రహ్మాస్త్ర
పాతంబునన్ సాధు విద్రావణున్ రావణుం
గూల్చి- యమ్మారుతింగాంచి- మత్ప్రియుఁ న్నీవు
దర్శించి, నా గెల్పు చందంబు, నప్పుడ్కి కంఠాది
రాత్రించరుల్ లీవ నిర్జీవులైనట్టి చందంబునుం,
జెప్పిరమ్మన్న- నవ్వాయు జుండట్టు లద్దేవికిం దె
ల్పి యేతెంచి, వైదేహిసందేశముంబొందుగాఁ
జెప్పినన్ - నీవు నక్షుంభకర్ణానుజుంజూచి- సీ
తాంగనన్ రంగుగా మంగళస్నాతఁ గావింప,
సద్వస్త్రభూషా సుగంధానులేపాది కోపేతఁ

గావించి, రావింపుచూ యున్న. నక్తంచరాధీ
శ్వరుం డేగి, యాలీల శృంగారమున్ గాంతలం
బంచి చేయించి, త్వత్సన్నిధిం జేర్ప - వైదేహి
తా నీదు నిర్మోహవాక్యాస్త్రజాలంబుచే ఖి
న్నయై, కన్నులన్నీరు మున్నీరుగా జారి వక్షో
రుహ ద్వంద్వమున్ జొత్త - హా నాథ నన్నిట్టియ
న్యాయముల్ బల్కటల్ న్యాయమా నీకు; వై
దేహి హాహాస్వరాలంచు నీచిత్తమందుం పవద్దం
చు, నేచిచ్ఛనం జొచ్చి యేతెంపఁగా మెచ్చెదీ
వంచు - దీప్తాగ్నిలోఁ జొచ్చి సంశుద్ధురాలైన
చోఁ జేరి - సీతన్ జగన్మాత నశ్రాంతమున్ పూ
తఁగా స్వాంతమం దుంచవే యంచు - బ్రహ్మాది
రుద్రాదులేతెంచి ప్రార్థింపఁ జేపట్టి మన్నిం
చి - సాకేత సద్భక్తలోలా కృపాశీల నీ వేమి
గాంక్షించితిన్ సంతసం బొప్ప నర్పించెదన్
గోరవే యన్న - నా కున్ సమస్తంబు పూర్ణం
బు, కోర్కుల్ మఱిన్ గల్గ, వర్తిల్లనౌ కింత
నే వేఁడెదన్, నానిమిత్తంబుచే వానరుల్ ఘో
రయుద్ధంబులోఁ జచ్చినా, రిత్తఱిన్ వీరిప్రాణం
బు లీవిమ్ము, శాఖామృగాధీశు లెంచన్న నం
దెల్ల వృక్షంబులున్ బండ్లతో నుండఁగాఁ, గంవ

మూలాదులుఁ స్వాదు నీరంబునుం గల్గియుం
డంగఁ జేయంగదే యన్న- నాతండు వాలీలగా
మేలుగాఁ జేయ- వైతేయ బాణాహతిన్ గన్నకా
యంపు గాయంబులం బాసి భాసిల్లుచున్, వాన
రాధీశ్వరుల్, సిద్ధ మేలూఁ నన్న చందంబుగా
తేవఁగా, సంత సంబందుచున్- బజ్రైఁ కంఠా
నుజున్ బట్టి పూచక్రి తారార్కమై యుండఁగాఁ
గట్టి- సీతాసుమిత్రాత్మజాతులంగూడి, సేనా
సమేతంబుగా, యక్షురాట్పుష్పకం బెకిఁ-
భూజాతకున్ ద్రోవలో నాజివృత్తాన్తముల్ దె
ల్పుచున్- జకఁనా బెక్కుదేశంబులున్ వాహి
నుల్ గానలున్ గోనలుఁ జూపుచున్ జాగి- వే
గన్ భరద్వాజ మౌనీంద్ర సాన్నిధ్యమున్ జే
రి, సద్భక్తిచే మ్రొక్కి- యయ్యంజనానందనుం
జూచి. మా కైకయీపుత్రు నీక్షించి, తద్భావ
ముం గాంచి, నారాక విన్పించి రమ్మీవు పొమ్మం
చు వేఁబంపఁగా. నాహనూమంతుఁ డమ్మేటి ద
ర్శించి, యుష్మత్కథాజాలమున్ లీలగా నంత
యున్ జెప్పఁగాఁ- జాలహర్షించి శత్రుఘ్ను
వీక్షించి, నీవయ్యయోధ్యాపురంబెల్ల శోభిల్లఁ
జాలాపతాకాద్యలంకార సంపత్తి రంజిల్లఁ జే

యుంచుచూ, యుత్సవం బెల్లెడన్ జాటఁ బంపిం
చుచూ, సింహబంధాది చిత్రంబు లెల్లన్ విచిత్రం
బుగా రాజవాగార మధ్య ప్రదేశంబులన్ వే
గవ్రాయుంచుచూ, జానకీ మందిరం బెల్ల రమ్యం
బుగాఁ గాంచుచూ- దుష్టుఁడౌ రావణుం ద్రుంచి
యేతెంచె మా రాముఁ, డెల్లుండి పట్టాభిషిక్తుం
డగుంగాన మీరెల్ల రానర్హులంచున్, సమస్తావ
నీనాథులం బోడి తెప్పించవే, యంచు బంపింపఁ
గా- నాతఁడున్ వేగ సాకేతమున్ జెంది, తాన
ట్లుగావించి, సంప్రీతితో మాతలం జేరి, మీరాక
విన్పించఁగా- వారలున్ బంధు మిత్రాది భూ
మీశులున్ దోడరా, నుత్సవం బొప్ప శత్రుఘ్నుఁ
డేతెంచి, తత్సోదరుం గాంచి సేవించ- వారం
దఱుం గూడి యుష్మత్పదాంభోజముల్ గాంచి-
తత్సోదరుల్ మ్రొక్క దీవించి, మీ యంకపీ
ఠంబు నం దుంచి మన్నించి- కౌసల్యకున్ గైక క
ట్లా సుమిత్రా మహాదేవికిన్ వేడ్క- సాష్టాంగ
దండ ప్రణామంబుఁ గావించి- వారెంతయున్
బ్రేమబూరంగ దీవింప నద్దీవనల్ సెంది- తత్పు
ష్పకం బక్కడన్ డిగ్గి పూజించి యక్షేశ్వరుం
జేరఁ బోఁ బంప- తానంతరంగ నిష్టదైవంబులౌ

పాదుకల్ గొంచు నక్కైకయీ పుత్రుఁడే
తెంచి సేవించి- నీయాజ్ఞ నే నిత్యమీ పాదుకా
ద్వంద్వముల్ బూజగావించి సేవించి, రాజ్యా
ధికారంబు నర్పించి, ధాత్రీతలం బెల్ల నేర్పొప్పఁ
గాఁ దప్పులేకుండఁ బాలించినాఁడంచుఁ- దత్పా
దుకల్ దత్పదాబ్జంబులం గూర్చి భూభారము
ర్పించి- యా తాపసాకారమున్ వేగ వర్జించి,
భూపాల వేషంబుతో నిటికీవేళ వంచేయవే,
యంచుఁ బల్కం- గటాక్షించి. సైదోడులం గూడి,
యభ్యంగన స్నానమున్ లీలఁ గావించి- హైమం
బర ప్రస్ఫుటంబులౌ యవ్వారమింపారఁగాఁ దాల్చి,
వేసి స్తుగాగోవ కస్తూరిబొట్టొప్పఁగా దిద్ది, పాటీ
రపంకంబు నీటొంద మైఁబూసి, రత్నప్రభాదీ
పితంబైన యాకల్పముల్ పొల్పమీరంగఁ గీలొల్కఁ
ల్పి- సంధాత్ములై యిందు లందంద సేవింపఁ బూ
ర్వాద్రిపై నొప్పు పూర్ణేందునిం బోలి య
త్యున్నతంబైన తేరెక్కఁ- ముక్తాతపత్రంబు కై
కేయి పుత్రుండు పట్టంగ, సౌమిత్రి శత్రుఘ్ను
లత్యంత సంతోషిత స్వాంతులై భక్తితోఁ జా
మరల్ వీవఁగా- ముందఱన్ వెన్కఁ బార్శ్వ
ప్రదేశంబులన్ మానవాధీశ్వరుల్ రాతుసాధీ

శ్వరుల్ వానరాధీశ్వరుల్ గొల్వ - నస్తానులున్
బ్రహ్మవిద్వాంసులున్ వాహనారూఢులై గూడి
రా - వెంటఁ గౌసల్యతో కేకయాధీశ పుత్రి సు
మిత్రా బ్జపత్రాక్షులున్ కీశ కాంతామణుల్
వేడ్క నేతేర - సీతా సమేతుండవై బాగుగా నే
గఁగా - వాంశికుల్ వైణికుల్ గాయకుల్ పా
ఠకుల్ మాగధుల్ భూసురుల్ వందిబృందంబు
లున్ సందడిన్ మంగళధ్యానముల్ సేయ - న
త్యంత శృంగార భంగియుతాంగంబులం బొల్చు
వారాంగనల్ నృత్యముల్ సల్పఁగాఁ బంచవా
ద్యమ్ములున్ మ్రోయఁగా - జాంబవంతుండు నీ
లుండు రంభుండు తారాదులున్ హేమవేత్రం
బులం బూని, సొంపారఁగా భూసుర క్షత్రవి
ట్చూద్రి సమ్మర్దమున్ బాపుచున్ బోవ - పు
ణ్యాంగనారాజి నీరాజనంబుల్ మహాభక్తి చేక
ర్తి చే నీయఁగా - రాజమార్గంబులో రాజసం
బొప్పఁగా రాజబింబాననల్ గన్యహర్మ్యంబు
లందుండి లాజప్రసూనాక్షతల్ ముత్యముల్ చ
ల్లఁగా - సర్వసైన్యంబుతో వైభవంబొప్ప సా
కేతముం జెంది - పట్టాభిషేకోత్సవ శ్రీలఁ జె
న్నొంది - దుర్మార్గులం బట్టి శిక్షించి, సన్మా

గుణాలం గాచి రక్షించి- ధాత్రీజన వ్రాతమున్
బుత్రిసంఘాతమున్ గావిచారించి- వాతాగ్ని
నీరంబులున్ మీఱిరాకుండ వారించి- పృథ్వీస్థ
లిన్ స్వర్గ తుల్యంబుఁ గావించి- యాఱైదు
వేలేడు లేకాధిపత్యంబుగా భూమి పాలించవే-
దేవ సంసార వారాశిలో నీదు నన్నున్ మదీ
నే సుభద్రియ్యనానాప్త దాసానుదాసిన్ గృ
పాదృష్టి నీక్షించి- త్వత్పాద కంజాత పోతం
బునం దుంచి- తత్కర్ణధారుండవై, నీదుము
ఖ్యాస్పదంబైన వైకుంఠమన్ పారముం జేర్చి-
రక్షించు రక్షించు- ధారాధరశ్యామ లోకాభి
రామా నతాబ్జాత భౌమా రమాకామ వైకుంఠ
ధామా సురారాతిభీమా రణోద్దామ భూపా
లసుతాప్రియ రామా నమస్తే నమస్తే నమః॥

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీరాములు.

శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీ కోదండరామశతకము మొదలగు వానిలోని పద్యములు.

STANZAS FROM SRI KODANDARAMA SATAKAMU &c.

శ్రీ వైష్ణవాంబుధిశీతకరుండన- ధారణిపైనవతారమొంది। చేతనరక్షణ సేయంగ మదినెంచి- శ్రీవత్సగోత్రంబు సిరులుమించ। రామానుజాచార్య రమ్యనామముఁ బూని- దాక్షిణ్య మొప్పంగ దాసులకును। గురుపరంపరయును గుదురుగఁ దిరుమంత్ర- రాజము ద్వయమును గ్రమము గాను॥ లలిత చరమార్థ మంతయుఁ దెలియఁ జేసి। వనజలోచన భక్తుల మనిచి నావు। చారు వైశాఖపురధామ జగ్గరాయ। దాసహృదయాబ్ధిసోమ కోదండరామ॥౧॥

శ్రీవధూకామ రక్షితనతసుత్రామ- ధారాధరశ్యామ దనుజభీమ। పతితపావననామ భవనాశనోద్దామ- నవతులసీదామ భవుకసీమ। నిహతఖలస్తోమ నిర్జితభృగురామ- శుభగుణారా

మ రక్షోవిరామ। నిఖిలరాజలలామ నిగమగ
స్తుతభూమ- యవనికన్యాహృదయాభిరామ॥
రాజ దమరావతీనాథరత్నధామ। జలజభవ ము
ఖ్య దేవతాసార్వభౌమ। చారువైశాఖపురధా
మ జగ్గరాయ। దాసహృదయాబ్ధిసోమకోదండ
రామ॥౨॥

దశరథేశ్వర పుత్ర దానవకులజైత్ర- భక్తా
బ్జమిత్ర పావనచరిత్ర। పాలితరవిగోత్ర పాక
శాసనమిత్ర- సీతాకళత్ర రాజీవనేత్ర। నార
దస్తుతిపాత్ర నీరదనిభగాత్ర- ధవళాంశువక్త్ర
సంతతపవిత్ర। యాచితకౌశికసత్త్ర యాప్తభూ
రుహజైత్ర- విద్విష తాటకావన వీతిహోత్ర॥
దారుణోదగ్ర దురితలతాలవిత్ర। భూరిధైర్య
నిరాకృతమేరుగోత్ర। చారువైశాఖపురధామ
జగ్గరాయ। దాస హృదయాబ్ధి సోమ కోదండ
రామ॥౩॥

సకలశుభాచార సన్మునిమందార- జలరాశి
గంభీర ఖలవిదార। భక్తార్తిసంహారగ పాపావళీ
దూర- యతిమనోహార లోకైకవీర। శాంతి
తుషారాగార సర్వవిద్యాధార- సుందరాకార
యానందపూర। దీనపోషవిచార దివ్యగుణోదా

ర- భూరిదయాసారపూర్ణ ధీర॥ ధీరమాకా
మినీ మణిచిత్తచోర| పంక్తిరథనామ మేదినీపతి
కుమార| చారువైశాఖపురధామజగ్గరాయ| దా
సహృదయాబ్ధిసోమ కోదండరామ॥౪॥

సీతాహితాశ్లేష సింధుభీషణరోష- కలితా
ర్యశుశ్రూష లలిత వేష| ఘనదయాపీయూష
కౌస్తుభమణిభూష- విరచితామరతోష విగతదో
ష| కృతవిద్వదభిలాష ఖిన్నచేతనపోష- వితత
ఖలద్వేష చతురభాష| విదిత సర్వవిశేష విహి
తవిప్రోన్మేష- హతసుందయోష పాపౌఘశోష॥
గురు మహిమాతిశాయి భాసురమనీష| గాఢనతమ
ర్త్య మోహాంధకారపూష| చారువైశాఖ పుర
ధామ జగ్గరాయ| దాసహృదయాబ్ధిసోమ కో
దండరామ॥౫॥

విఫలితేశ్వరచాప విజితలంకాద్వీప- రవివం
శదీప తీవ్రప్రతాప| విదితశాస్త్రకలాప విహిత
వాయసతాప- కుసుమేషురూప తామసదురా
ప| శ్రుతిమధురాలాప కృతనతార్తి విలోప- క
రుణానదీప యక్షయ కలాప| సజ్జననిక్షేప శ
త్రుభీకరకోప- కుటిలప్రతీప సద్గుణకలాప ప్రా
ప్తనరరూప హృతదానవావలేప| రాఘవత్వా

పయంచిత్తా మోఘ రూప। చారువైశాఖ పుర
ధామ జగ్గరాయ దాస హృదయాబ్ధి సోమ కో
దండరామ ॥౬॥

రావణమర్దన రాజీవలోచన- మారీచసూ
దన మహితకదన। వాలివిధ్వంసన భూలోకపా
లన- పాపవినాశన రూపమదన। వారిధిబంధన
వసుధేశనందన- సురనాయకావన సుభగవదన।
హరచాప ఖండన హరివంశమండన- వరభక్తి
వర్ధన వనధిసదన॥ శార్ఙ్గముఖదివ్యసాధన స
రసహాసన। మునిమనోనిత్య నివసనకనకవసన।
చారువైశాఖపురధామ జగ్గరాయ దాస హృద
యాబ్ధిసోమ కోదండరామ ॥౭॥

దశముఖ ప్రతిపక్ష దైవతావనదక్ష- పాం
డవపక్ష శ్రీవత్సవక్ష। పరవీరమాతంగభంజనహ
ర్యక్ష- ఖరరూక్ష సంశ్రితకల్పవృక్ష। దీనపోష
ణదీక్ష భానువంశాధ్యక్ష దళదంబుజాక్ష శీతల
కటాక్ష। ఘోరదానవశిక్ష కోపవిరూపాక్ష- ద
త్త దాసవిమోక్ష దానయక్ష॥ కలితమౌనిజనా
పేక్ష గరిజితోక్ష। విహతమకరాక్ష విహితభూ
విబుధరక్ష। చారువైశాఖపురధామ జగ్గరాయ।
దాసహృదయాబ్ధిసోమ కోదండరామ॥౮॥

దండకంబు పద్మజాఖండలాది స్తుత- దండం
బుదానవదర్పదమన। దండంబుకృతకరి దైన్య
నివారణ- దండంబు శత కోటి తరణి తేజ। దం
డంబు పక్షిఖిన్న తాపస రక్షణ- దండంబు ప్ర
హ్లాదతాపహరణ। దండంబు కలశాబ్ధి తనయామ
నోహర- దండం బఖండ భూమండలేశ॥ వంద
నమునీకునకాదె వందనీయ। మ్రొక్కు నే కొ
ని కరుణించు మోహనాంగ। చారువైశాఖపుర
ధామ జగ్గరాయ। దాసహృదయాబ్ధిసోమ కో
దండరామ॥౯॥

విఘ్ననాశనకర్తకు విబుధారికులహర్తకు- విష్ణు
సేనాధ్యక్షుకు విమల రూపకు। సకలవిద్యాధుర్య
సన్మునిస్తుత చర్యు- పరమ సౌరాజ్యుఁ బ్రస్తుతిం
చి। యతిరమ్య గుణసాంద్రు నభినవ చంద్రు- శ్రీ
నివాసబుధేంద్రుఁ జేరి మ్రొక్కి॥ రసికజనముల
మనములు రంజిలంగ। సీసశతకంబు వినుపింతు
చిత్తగించు। చారువైశాఖపురధామ జగ్గరాయ।
దాస హృదయాబ్ధి సోమ కోదండరామ॥౧౦॥

సీతాసతీనాథ సేవనీకొసరింతు- నేఁ జేయఁ
బూనిన నీదు కృతిని। మానుగా నవరస మాధు
ర్య గాంభీర్య- వాగ్గుంభనంబుల వరల జేయు।

వాక్క నీనామముల్ నావలుకఁ దప్పులఁ. బాయం
గఁ జేయు సుపర్వతటినీ। తనయంబుఁ బ్రొంకు పా
తకుల పాపంబులఁ నపుడె పాయఁగఁ జేయు న
ట్టినంత॥ బుధులు మెత్తురుగద నిన్నుభోగద నవ
ని। దుర్మతులు నిందసేసిన దోసమేమి। చారు వై
శాఖపుర ధామజగ్గరాయ। దాసహృదబ్ధిసో
మకోదండరాము॥౧౧॥

గరుడ విద్యాధర గంధర్వచారణ- యక్ష కి
న్నరముఖ్యు లమరవరులు। సనకాది మునులును
సకల స తత్ప్రవులును. నిఖిల లోకంబులు నిగమ
ములును। పద్మ సంభవుఁడును పార్వతీ శ్వరుఁ
డును- సురగణగురుఁడును సురగవిభుఁడు। నిన్ను
సన్నుతిసేయ నేరరుతగు రీతి- నాకు వశంబౌనె
లోకవంద్య॥ భవభయంబెల్లఁ బాయనో భక్త
వరద। లోను క్రిమమున మతియింతుఁ దోయ
జాక్ష। చారువైశాఖపురధామ జగ్గరాయ। దా
సహృదబ్ధిసోమ కోదండరామ॥౧౨॥

పల్లవంబులమీరు పాదయుగ్మముతీరు- భుజ
గంబులను గెల్చు భుజయుగంబు। రాకేందు జెలు
వు నిరాకరించును మోము- కమలంబులను గేరుఁ
గన్నుదోయి॥ బంధుజీవ ముతీవిఁ బరిహసించును

మోపి- కాంచనపుష్పంబు మించునాస। మద
నుని ధనుఃఖండంబు నదలకించును కోమల్- ముకు
రంబులను గోలు ముద్దుచెక్కు- ॥ లాడమగు నీదు
రూప మెల్లపుడు నామ। మానసంబున బాయ
దు మరువ వశమె। చారువైశాఖపురధామ జగ్గ
రాయ। దాసహృదయాబ్ధిసోమకోదండరామ॥

మచ్ఛంబవైయబ్ధిఁ జొచ్చి సోమకుఁద్రుంచి-
వేధకిచ్చితి శ్రుతుల్ సాధులీల। మందరం బం
భోధి మగ్నంబుగాఁజూచి- కూర్మమైయెత్తితిగో
పులలర। సితవరాహంబవై క్షితినుద్ధరించితి- క
నకాక్షు నా[illegible]వంబున వధించి। నరసింహ మూ
ర్తివై పరభక్తుఁ బ్రోచితి- కనకకశిపు నల్కఁ దు
నిమివైచి॥ పరగ వామనతనువొంది బలిని వేఁడి।
యింద్రునకు ముజ్జగంబులనిచ్చితీవు। చారువైశా
ఖపురధామ జగ్గరాయ దాసహృదయాబ్ధిసోమ
కోదండరామ॥౧౮॥

పరశురాముఁ డనంగ ధరఁ బ్రసిద్ధివహించి-
పలుమాఱు వెదకి రాజుల వధించి। భూమిఁ గశ్య
పునకుఁ బ్రేమతో నర్పించి- మునివృత్తి నుంటివి
ముదము గదుర। దశరథాత్మజుఁడవై దశకంధరు
నిఁగూల్చి- శ్రీదేవిఁ దెచ్చితి చెలువుమీర। బలుఁ

డవై దైత్యులఁ బలువురఁ బొలియించి- భూభార
మడఁచితి బుధులు వొగడ॥ నసురవంచన బౌద్ధం
డవైయొనర్చి। తిఁరవధింతువు కల్కివై యెల్ల ఖ
లుల। చారువైశాఖపురధామ జగ్గరాయ। దాస
హృదయాబ్ధిసోమ కోదండరామ॥౧౫॥

తల్లియుఁ దండ్రియుఁ దాతయు దైవంబు-
సకల బాంధవులును సఖులు నీవె। నీ పదాబ్జం
బులే నేనమ్మితిని చాల- నీకన్న మఱి దిక్కు నా
కుఁ గలదె। కోరిక లెడలించి కామినన్నేలవే-
దుర్గుణంబులఁ బాపు దురితదూర। జగతి నిన్
బోలు రక్షకులెందు గలుగరు- తలఁపనన్ బో
లు పాతకులు లేరు॥ పతితపావన నీకన్న నితరు
లెవరు। నన్నుఁ గావ సమర్థు లనాథనాథ। చా
రువైశాఖపురధామ జగ్గరాయ। దాసహృదయా
బ్ధిసోమ కోదండరామ॥౧౬॥

వర గౌడవంశాబ్ధి పర్వశశాంకుండు- పూ
త చరిత్రుండు పుణ్యరతుఁడు। ఘన యశోనిధి
యునైయొనరు జగ్గారాయ- వలనఁ జెల్లమగ
ర్భ శశిమునందుఁ। బ్రభవించి మదినేసుభద్ర
యంచును జను- లనఁగ నీదాసినైన నేను। నిను
బ్రస్తుతించితి నేర్చిన భంగిని- నిరతంబు ముద

మొప్ప నీవు నాదు॥ హృదయమునుండి భవ
బంధ మెడలఁ జేయు। తప్పులోఁ గొని కరుణించి
దాస్యమొసఁగి। చారువైశాఖపుర ధామ జగ్గరా
యు। దాసహృదయాబ్ధిసోమ కోదండరామ॥౧౭॥

ఘనకవీశ్వరులార కారుణ్యపరులార - పండి
తోత్తములార భవ్యులార। మీ కానతులు భక్తి
మీరంగఁ గావించి - విన్నపంబొనరింతు వినయ
మొప్ప। గణవర్ణనియమ ప్రకారంబు తెలియఁగ
ను - యతిప్రస్తతియుఁ బ్రాసగతియు నెఱుఁగఁ।
జ్ఞాతుఁడఁ బొగడఁ బాపము వాయుననుచును -
జేసితి నీకృతి చిత్తగించి॥ పరిహరించకుఁడీ
యిందు నెరసులున్నఁ। జక్కఁగా దిద్దుఁడీ సుప్ర
సన్నమతిని। నీరసమును పారస్యనిధులఁ జేయు।
వారె కద పెద్దలెన్న నీవసుధలోన॥౧౮॥

(సీసమాలిక) సకలాగమోద్ధాన జలచ
రేంద్రుని రక్ష - కమఠాధినాథుని కలితరక్ష। పో
త్రికులాంభోధి పూర్ణ సోముని రక్ష - సింహా
ద్రిపతి నరసింహు రక్ష। వైకుంఠవాసుని వా
మనాత్ముని రక్ష - పరశురామేశుని పరమరక్ష।
రవికులతిలకుని రామచంద్రుని రక్ష - కాముస
హాధుహాల ధరునిరక్ష। బుధజన సన్నుత బుద్ధ దే

వునిరక్ష- కమనీయ లావణ్య కలికి రక్ష। గోపికా
లోలుని గోపాలకుని రక్ష- తిరువేంగడత్త్రాను కర
మురక్ష। శేషావతారుని శ్రీధరుసంరక్ష- తామ
రసాక్షు మాధవునిరక్ష। కౌస్తుభభూషణు గరు
డవాహనురక్ష- భాగవతోత్తమ భవ్య రక్ష॥ ధ
న్యచరితుని హరిజనార్దనుని రక్ష। పవనపరిపా
లకుండు కేశవుని రక్ష। నీరజోదర వరమౌని నిత్య
రక్ష। రాఘవునిరక్షగాదె జగ్గరావు కెపుడు॥౧౯

ఈరేడులోకముల్ ధారాళముగనుండు- భ
వదాజ్ఞలోపల భక్తవరద। జనులుభవాబ్ధిలో ము
నిఁగి తేలుచునుండఁ- గనికరించవు గదా కలితచ
రిత। కనికరించకయున్న జనులబాధను గూర్చి- క
లితోక్తులాడవు కమలనయన। కలితోక్తు లాడక
కలుషాత్ములని వారిఁ- బరిహరించెదవేల పరమ
పురుష॥ తగవుచెప్పంగనీకొరుల్ తగదుగాని। ప్ర
జలఁబాలించకుండుట పాడిగాదు। దీనమందార
నీకంటె దిక్కు గలదె। వర విశాఖ పురాధీశ
హరి రమేశ॥౧॥

భవదాజ్ఞ లేకున్న భాసురంబుగఁబత్రి- నై
నచలించునా మధుర భావ। పరగఁ జేతనులకుఁ

పాప పుణ్యంబుల- కధికార మున్నదా యసుర
మథన। కొందఱు సౌఖ్యంబు గొందఱు దుఃఖంబు-
గొందఱు మోక్షంబు గొందఱధిక। నారకంబులఁ
జెంద నయచారివయ్యును- వీక్షింపవేటికి విమల
చరిత॥ దీనరక్షక కరుణాసదీప యనుచు। సన్ను
తింతురు నిను సురల్ జనులకెల్ల। హితవుగా ము
క్తి యొసఁగని హేతువేమి। వరవిశాఖ పురా
ధీశ హరిరమేశ ॥౨॥

ఈరేడు లోకముల్ తాలుమా యొనరింపఁ-
బుట్టింపరక్షింపఁ బొలియఁ జేయ। కర్త వింతి
యొకాని గాసిపాలైయున్న- సకలభూతములకు
సముచితముగ। దుర్బుద్ధిఁ దొలగించి దోషంబు
లణంచి- యుష్మత్పదాంభోజ యుగళమందు।
సద్భక్తి గలిగించి సంసార మెడలించి- సాయు
జ్య మొసగూర్పఁ జాలవొకొ॥ జీవులను మా
యాపైఁగప్పి చిక్కువఱచి। మోక్షయత్నంబొ
నర్చరు మూర్ఖులనుచుఁ। బరిహరించిన దికేల
ది పరమ పురుష। వరవిశాఖ పురాధీశ హరి
రమేశ॥౩॥

కాంతుండు లేకున్నఁ గడు పేదయైయున్నఁ-
బుత్రులు బాలతఁ బొంది యున్న। మిత్రులు ల

తుర్లై మేలెఱుంగకయున్న- తిరిపెమేయూరను దొరకకున్న। దీనపోషకుఁడైన దేవరత్నామణి- కనికరంబెదఁ బూని కావకున్న। తన సహోదరులకు ధనధాన్యసంపదల్- కరము ప్రభుత్వంబు గలిగియున్న॥ భ్రాతృగృహవాస మింతికి భవ్యమగునె। వారి కుటిల వచశ్శరవ్రజము నాటి। బాధపడు కంటె దేహంబుఁ బాయఁ టొప్పు। హీనమైయున్న బ్రదుకేల మానినులకు ॥ ౪ ॥

భావ్యకారులఁ గొల్వక భవముదాలఁగఁ। దలచి శౌరిని భజియింప ఫలముగలదె। క్షుధకుసిద్ధాన్న మొల్లక క్షుద్రమతిని। సారమగు ధాన్యమును గోరసౌఖ్యమగునె ॥ ౫ ॥

శ్రీరంగా భవదంఘ్రి నీరజములేఁ జింతింతు త్వద్దర్శనం। బెరీతిన్ ఘటియింపఁ జేసెదవొ నాకా యాత్ర సిద్ధింపఁగా। సారద్రవ్యము ప్రాపు రాపు వరదా సర్వంబు నీవేసుమీ। నేరం బెంచక నన్ను జేపట్టఁ గదవే నీ చెంత రంగేశ్వరా॥ ౧॥

రంగారంగ యటంచు నిర్మలముగా రాజిల్లు కావేరిలో। శృంగారంబుగ నుంకి భక్తి దన

రన్ శ్రీవైష్ణవ స్త్రీలతో। రంగుల్ మీరిన భూషణా వళులతో రమ్యంబు దీపింప నుప్పొంగ నిన్ను భజింప వేడుకయెడున్ బూజింప రంగేశ్వరా॥౨॥

నీకారుణ్యము గోరియుందును గదా నిన్నాత్మ భావించెదన్। నీకంటెన్ మఱి దిక్కువేతె గలదా నెయ్యంబుతో బాంధవుల్। లోకుల్ వెంట జనంగనేగి నిను నాలోకించు భాగ్యోన్నతిన్। సాకల్యంబుగ నాకొసంగు సుయశా సర్వేశ రంగేశ్వరా॥౩॥

ధారాళంబుగ మత్ప్రహ్లాదకుని చేతన్ నిన్ను దర్శింపఁగా। సారాచారము గాఁగ నాజ్ఞ గోని నేసంతోషిత స్వాంతనై। చారుల్ తందర నొంద వేగిరముగా సద్భక్తి సేవింతు నా। భారంబెల్ల వహించు రంగమునకుం బంపించు రంగేశ్వరా॥౪॥

(మత్తకోకిల) మేలుగాఁ బ్రతిమాలఁగాఁ జలమేలరా వెత జాలురా। జాలి నొందఁగ తేనుగా నిను సన్నుతింపఁగఁ జాలరా। యేలనీదయ రాదుగా నను నేలరా వగఁ బాపరా। జాలమేల విశాఖపట్టణ జానకీ హృదయేశ్వరా॥౫॥

(మత్తకోకిల) ఎంతవేఁడిన నూరకుందువు
యెప్పుడుం దయ చేయవో। పంతగించుట కెంత
దానను బాఁపు నీవని నమ్మితిన్। అంత కంతకు
లావు దప్పును నాలసంబిఁక నేలనీ। చెంత నుండె
ద రంగధామముఁ జేర్చవే పరమేశ్వరా! ౬॥

దేవా నే నపరాధి నైతిఁ దొలుతన్ దేజం
బు రాజిల్లఁగాఁ। గ్రావిణ్యంబున వైష్ణవోత్తము
లు త్వత్పాటీరమున్ బాపఁగా। నావేళన్ భ
వదీయ సుందరతనాకల్పంబు గాఁ దోఁచ నీ। సే
వల్ తప్పు క్షమించి నా కొసఁగవే సింహాచ
లాధీశ్వరా॥౧॥

వీసంబైన వివేకమున్ సుగుణమున్ విజ్ఞాన
మాచారమున్। వాసిన్ బుణ్యము నే నెఱుంగ
ను మనో వాక్కాయ కర్మణంబులన్। దాస్యన్
నన్ను తరింపఁ జేయుటకునై దాక్షిణ్య భావం
బుతో। శ్రీ పారంబగు భక్తి యుక్తు లిడవే సిం
హాచలాధీశ్వరా॥౨॥

సామీ భాగవతాపచారములు నే సర్వం
బు గావించితిన్। సామాన్యంబులు గాని పా
తకములన్ సంతోవనై చేసితిన్। నా మోసం

బున కెద్దిమేర వినతిన్ నాథా రసుకన్బూని నా। సేమం బించుక చింత సేయవె దయన్ సింహాచలాధీశ్వరా॥౩॥

నీ సామర్థ్యము మెఱుంగఁ జాలరు సురల్ నీ తేజ గర్భాదులున్। నాశీలంబును విన్నవింపఁ దగదా నాకర్మవశంబౌనె నా। యాశా పాశముఁ బాపి మన్ననములో నశ్రాంతమున్ నిల్పవే। శ్రీశా త్వత్పదపంకజాత యుగమున్ సింహాచలాధీశ్వరా॥౪॥

దైవాధీనము లోకము। శ్రీవరు నాజ్ఞకును దప్ప శివునకు వశమా। యేవిధిని గల్గు మోక్షము భావజగురుఁ డివ్వకున్నఁ బ్రాజ్ఞుల కైనన్॥౫॥

మునివరులకు తావకపద। వనజంబులయందు భక్తి వడి నొసఁగితి చే।తనులకుఁ గలిగించిన వా। రంగేశము నినుదలచ తేరె యంబుజనాభా।

శ్రీరాములు.

శ్రీరఘునాయకశతకము.

SRI RAGHUNAYAKA SATAKAMU.

శ్రీ కరుణాకరా చరణసేవక లాలస భక్త
పాదరా। లోకమనోహరా విబుధలోకవరా గు
రురాజశేఖరా। భీకరసంసృతిద్రుమ విభేదనిశా
త లసత్కుఠారధారా। రా కలుష ప్రవర్గ భిదు
రా యతినాయక దీనపోషకా॥౧॥

శ్రీ రమణీకళత్ర సరసీరుహనేత్ర జగత్ప
విత్ర స। త్సారసబృంద మిత్ర సురసన్నుతిపా
త్ర నరేంద్రపుత్ర శృం। గార సమగ్రగాత్ర జ
నకగ్నవిదారణ కృచ్చరిత్ర శ్రీ। నారదమౌని గీ
తచరణా రఘునాయక దీనపోషకా॥౨॥

వరకరుణానిధీ విమలవాదవిధీ గుణరత్నవా
రిధీ। నరరథసారథీ విహగనాథరథీ విహితార్య
సన్నిధీ। పరికలితేషుధీ విపులభవ్య సుధీ గతవై
భవావధీ। స్థిరముగసన్నుతించెదను శ్రీరఘునా
యక దీనపోషకా॥౩॥

సకల గుణాభిరామ మునిసన్నుత నామ సురార్చితాంఘ్రి పద్మ సకలసఖనందన ప్రమదవారిధిసోమ ధరాలలామ ఘోర కుమతదైత్యకంచయవిరామ పరాక్రమ కీర్తి ధామ రామ కమలధామరామ పరమా రఘునాయక దీనపోషకా॥

కలుషసరిత్తరీ దనుజకంజకరీ శ్రితలోకహృత్కరీ యలఘు దయాఝరీ హతబలాంచదరీ విపులోక్తిమాధురీ సలలితచాతురీ కలితసచ్ఛరీ పరతత్త్వవైఖరీ ఖలగజకేసరీ గుహాగఖా రఘునాయక దీనపోషకా॥౫॥

ఆగమసార చక్రధర యాదవవంశవరా పరాత్పరా భాగవతాదరా వినత పాపహరా జగదేకసుందరా సాగరమందిరా సుగుణసాగర సేవక వజ్రపంజరా రాగ కుదాంధ శిక్షణపరా రఘునాయక దీనపోషకా॥౬॥

సేవకరక్షకా విమత సింధుమదక్షయకారిసాయకా భూవరనాయకా దురిత భూరుహపావక వట్పదాలకా భావజరూపకా దివిజపాలక యాశ్రిత మోక్షదాయకా కావవె నన్ను గోపకసఖా రఘునాయక దీనపోషకా॥౭॥

కదన కఠోర కామరిపుకార్ముక ఖండన స

త్యభాషణా। సదమలవాసవాది సుర సన్నుత
ఖండన దైత్యభీషణా। మదగజ సింహయాన
మణికుండన సింధు శయాన భక్తదై। న్యదళన
దక్షిణా వరగుణా రఘునాయక దీన పోషకా॥

మాధవరూప భావభవమానిత పత్త్రిరథే
శసంభవా। భూధవ కేశవా కుమతిభూధరవా
సవ శాంతభావనీ। శ్రాధవ వాసుదేవ ఖలరా
క్షసశాత్రవ దేవ దేవ దేవా ధరరాజధైర్య వి
భవా రఘునాయక దీనపోషకా॥౯॥

పావన కరలాప పరపక్ష నివారక చాప
గోపికా। భావహరానులాప ఘనపంకజ బాంధ
వ వంశదీపకా। పావన సుప్రతాప పరితాశన
భీకరరూప సింధుతా। పావహకోప నిర్భర
కృపా రఘునాయక దీనపోషకా॥౧౦॥

నిరతము త్వత్పదాబ్జములు నెమ్మది బూను
పరాశ రాత్మజున్। సురుచిర లీల గొల్చెదను
సొంపమరన్ నినుc బ్రస్తుతింపcగా। సరస కవి
త్వ వైఖరిని జక్కగ నా కొనc గూడc జేయు
మో। తరణికులేశ భక్త వరదా రఘునాయక
దీనపోషకా॥౧౧॥

శ్రీవనితాశిరోమణికి సేవ యొనర్చినను సర

రించెదన్। భావమునందు సత్కవులఁ బాయ
కనిల్పి భజింతు నాకుత్వ।త్పావన నామముల్
బలుకు భాగ్యమొసంగి యనుగ్రహింపు నా। నా
విధభక్తపాపహరణా రఘునాయకదీనపోషకా॥

ఏపగు చంపకోత్పలము లింపుగ నూఱొన
గూర్చి వాణిచే। నీపద నీరజాతముల నిండిన వే
డుకఁ బూజఁ జేసెదన్। బ్రాపుగఁ దావకీన కృ
ప భాసిల నంతయుఁ జిత్తగించు మన్నా। పరప
క్షధైర్యహరణా రఘునాయక దీనపోషకా॥౧౩

రాకశశాంక చంద్రికల రాజితహారమరాళ
మల్లికా। స్తోకపటీరహీరముల దోపము నెంచు
సుకీర్తినొప్పరా। నా కమలాక్షు గైకొనును
మానుగ నాదుకవిత్వ మాలికన్। నాకపురాధినా
థ శరణా రఘునాయక దీనపోషకా॥౧౪॥

నీరజగర్భుఁడున్ హరుఁడు నిర్జర లోకగు
రుండు శేషుఁడున్। బారము ముట్టఁగాను నిను
భాసుర లీల నుతింప నేర్తురే। ధారణి లోపల
న్నరుల దారుణకర్మను నాకు శక్యమే। నారద గీ
యమాన చరణా రఘునాయక దీనపోషకా॥౧౫

ఆర్తయ మదీయ వాక్యనిచయంబులు తప్పు
బు గల్గి యుండినన్। వెరవుగ నీదు నామము ప

విచిత్ర వానికిం గంగదే ఖరన్। పరగమము సోఁకు
చో నినుము బంగరుఛాయ వహించ కుండునే।
నరసఖ దైత్యదర్ప హరణా రఘునాయక దీన
పోషకా॥౧౬॥

దురిత పయోధిలో మునిఁగి దుర్బలుఁడై కడ
గానలేనిఁ గా। బరువడ తావకీన పదపంకజపో
తమునందు నిల్పి నీ। వరదుఁడుగఁ గణాధారకుఁడ
వై మది మోదము మీరఁ జేర్పుమీ। పరమ ప
దాఖ్యపారముగృపన్ రఘునాయక దీనపోషకా॥

అరికి భయంకరుండవును నబ్జభవాదులకుం
బ్రభుండవున్। సిరికి మనోహరుండవును సేవక
కోటుల కిష్టుఁడుండవున్। కరికభిరక్షకుండవును గా
న పరేశుఁడ వీవె యంచునే। దిరముగఁ జాటె
దన్ గుణనిధీ రఘునాయక దీన పోషకా॥౧౮॥

పేదకుఁ బెన్నిధానమును భిక్షునకింపగు నో
గిరంబునున్ గా। పాదుగ నబ్బజేయు క్రియ సంస
రణాగ్నిఁ దపింపుచున్న నా। కాదర మొప్పఁ దా
వక కథామృత మానఁగ నిచ్చి తెంతయున్। నీద
య నేగణింపఁగలనే రఘునాయక దీనపోషకా॥

గిరిధరుఁ డంబుజోదరుఁడు కేశవుఁ డాహరి
విశ్వరూపుఁ డా। నరహరి రామచంద్రుఁ డల

నందసుతుండు విహంగవాహుఁ డా। సిరిపతి నా
కు దైవమని చెచ్చెర నే నిను బ్రస్తుతించెదన్। న
ర వర పారిజాత హరణా రఘునాయక దీనపో
షకా ౨౦॥

ఓ కమలా మనోరమణ యో దనుజాంతక
యో మహారథా। యో కలిదోషవిధ్వంసన యో శ
రణాగత లోకరక్షకా। యో కరుణానిధీ వరద
యో పరమాత్మ మహాత్మ కావవే। యో కుజనప్రణా
శ హరి యో రఘునాయక దీనపోషకా॥౨౧

సుఖతనకర్మినన్ విడిచి సుస్థిరతన్ సురద్రుమా
వుమాడ్కిఁ బెంపొదవ జనుల్ నినుం గొలువ
నొల్లక యన్యులఁ గొల్తురకటా। మదిని వరం
బు నేనెఱుఁగ మాధవ నాకభయంబొసంగవే।
సదయుఁడవై సముజ్జ్వలయశా రఘునాయకదీ
నపోషకా॥౨౨॥

దయ గలవాఁడవంచు మును దానవ రాజకు
మారకున్ గరిన్ రయమునఁ గాచి తంచు బుధ
రంజన శీలుఁడ వంచు నాశ్రిత। ప్రియుఁడ వటం
చు నీశరణు ప్రేమను బొందితి భక్తవత్సలా। న
యమునఁ గారవించు కృప నన్ రఘునాయకదీ
నపోషకా॥౨౩॥

బంధుల నెల్లఁ గన్గొని కృపాపరుఁడై నరుఁడుండ వానికిన్। బోధింపఁగ విశ్వరూపమును ముందుఁగ గీతలు చెప్పి చూపి యుం। పొందఁగఁ దద్భ్రమంబుడుపు నోఁడను మామక మానసంబులోఁ। జెందిన భ్రాంతిఁ బాపు వెస శ్రీరఘునాయక దీనపోషకా॥౭౪॥

అక్కట పెక్కు జన్మములయం డతిబాధలు పొందిపొంది నే। నెక్కడఁ బ్రాపు చాలకను హీనత నొందియుపాయ మెంచుచున్। గ్రక్కున త్వత్పదాబ్జములు గంటి కృతార్థత నొందితి ననున్। మఱువఁ జేసి యేలికొనుమా రఘునాయక దీనపోషకా॥౭౫॥

పొల్లగు సంస్కృతిన్ బడలి పోరివ సమర్థులు గారటంచు నే। చిల్లరవారి రోసి వెసఁ జేరితి నిన్ శరణంబుగాఁగ నా। యుల్లమునందు నిల్పి కరుణోజ్జ్వల నన్ దయమీఱ నేలుమీ। తల్లివి తండ్రివి వె వరదా రఘునాయక దీనపోషకా॥౭౬॥

చక్కగ నిన్ను గొల్వవలె సౌఖ్యము నిచ్చిన నీవె యీవలెన్। మక్కువ నీవె సేయవలె మానసమిచ్చిన నీవె యీవలెన్। చిక్కిన నీకె చిక్కవలె సేమమునిచ్చిన నీవె యీవలెన్। చిక్కులు

నేయు నేల హరి శ్రీరఘునాయక దీనపోషకా॥

రాముఁడు రాముఁడంచు మది రంజిలఁగా భవదీయ నామమున్। ప్రేమను మీరఁ బల్కనను బెంపుగ మోక్షము నొందునే గదా। కామగవృత్తిఁ బాసి భువిఁ బంధముఁ డైనను వ్రాయు మట్టినీనామము నాకు నాల్క సుగుణా రఘునాయక దీనపోషకా॥౨౮॥

రాదుగితంబణాంశు మదిరంజిలఁ బల్కననూయటన్నచో। సాధుగ మోక్షమబ్బునని సమ్మనులం డ్రిది నిక్కమౌఁ గదా। నీదయ నాదు భాగ్య మిఁక నే జపియింతు త్వదీయ నామమున్। మోదము మీరఁగా సతతమున్ రఘునాయక దీనపోషకా॥౨౯॥

ఘోర భవాబ్ధినావ నరకోటుల సద్గతి త్రోవ మస్తురా। పారని తాంత సాంద్ర తరపాపవనంబులఁ గాల్పఁ గీలి దుర్వార దురంత మోహతిమిర ప్రకరంబు నణంప హేళి। నీ తారకనామ మెన్న వరదా రఘునాయక దీనపోషకా॥౩౦॥

కాలభట ప్రకంపనము గర్వితవైరివినాశసానమున్। లాలిత వాగ్విభూషణము రాజిత ముక్తి ఫలప్రదంబు నీ। ధ్యానలిత మోహమున్ గలి

త మోదమునై తగు నీదు నామమున్। జాల భ
జింతు నిర్మలయశా రఘునాయక దీనపోషకా॥

ఉమకును నందివాహనున కున్నతమంత్రిమ
హాల్యమున్ గజేం|ద్రమునకు రక్షకంబునగు తా
వకనామము చాల సంతసం|బమరఁగ నాదు జి
హ్వా నిడి ప్రత్యహమ్మున్ వచియింపఁ జేసి దు|
ర్భరమ మెడలింపవే గిరిధరా రఘునాయక దీ
నపోషకా॥౩౨॥

పావన రామ నామకమును భక్తిఁ బఠించిన
వారి పాదముల్। భావములోఁ దలంతు నటఁబా
రమఁడంచుఁ గృతాంతుఁ డెంతయున్। సేవక
కోటికిన్ దెలియఁజెప్పు నటందురు పెద్ద లెన్న
నే। దైవముసాటి నీకు వరదా రఘునాయక దీ
నపోషకా॥ ౩౩ ॥

అంతమునందు భానుసుతుఁ డంపిన దూతలు
ఘోర రూపులై। చెంతను జేరు కాలమునఁ జిం
తయు రోగము హెచ్చుఁగాన నాకంతటనీదుసం
స్మరణ మబ్బునో యబ్బదో యిప్పుడే నినున్
సంతతమున్ నుతింతు సుయశా రఘునాయక
దీన పోషకా॥౩౪॥

చెరుకు రసంబు తేనెయును జెన్నగు చక్కె

రపానకంబునన్। భరతము గ్రావఁగో్రిల హార
నీరజగర్భ నుతా రమేశ నీ। వెరవుగ నీదు నా
మసుధ వేఁడరు నానెద వాంఛదీర సు। స్థిర మతి
నాకొఁగంటు హరి శ్రీరఘునాయక దీనపోషకా॥
కో్రిలెద సత్కథామధువు గోె్రిలెద నీపదపద్మ
తోయముల్। గో్రిలెద నీదు నామసుధ కోరిక
వాచవి దీరునట్టుగాఁ। గో్రిలెద భవ్య భాగవత
కోమల వాక్కుసుమంబు తేనెరా। మాలరి
తాబ్జనేత్ర పరమా రఘునాయక దీనపోషకా॥
పరమపదేశ నిన్ను మదిఁ బాయక యుండి
న వారి కల్మషం। బరయఁగ మందరాద్రి పొడ
వైన రయంబునఁ బోదె ధూళియై। సరస్వతీము
క్తికాంత తన చాదు కరాబ్జమునన్ గ్రహించదే।
నరహరి వారలన్ శుభగుణా రఘునాయక దీ
నపోషకా॥ ౩౭॥
తరణికులేశ నామనవి తాలిమిమీఱఁగ నా
లకించి నన్నరసి వినాశసంభవ జరామయ భీ
తి విహీనమైన త్వచ్చరణ సరోజ యుగ్మ మణి
సౌధముఁ జేర్చవె దీనమానవో। తరుర పత్రిరత్న
కౌత్తుభిరుదా రఘునాయక దీనపోషకా॥ ౩౮॥
కంపదలన్ ధరాతనయ సర్వభయ క్షయ

మున్ సమీరజుం। డింపుగ మోహవారణము నె
ప్పుడు బత్తుఁడుఁ దాత్రిఁ నాశమున్। బెంపుగ నీ
దు నామమును బ్రీతిని మోక్షము నీవు గూర్చిరా।
రక్షింపుదు రయ్య భక్తులను శ్రీరఘునాయక దీ
నపోషకా॥ ౩౯॥

పోషణ సేయఁ దల్లి పితృభ్రాత హితంబుల
సంఘటించి ని। ర్దోషతఁ గూర్పఁ దండ్రి వతిమ
స్తర విస్మృత మోహరోగముఁ। శేషము లేక
యంత నిరసింపఁగ వెజ్జవు కాచి యేలఁగా। శే
షివి నీవు దాసులకు శ్రీరఘునాయక దీనపోషకా॥

ఆజి భయంకరుండు వినతాదరుఁ డార్తిని
వారకుండు వి। భ్రాజిత సద్యశుండు నగు రామ
నరేంద్రుని సాటి దైవతం। బీజగమందు లేఁడను
చు నింపుగ బాహువులెత్తి పల్కెడన్। రాజి
త భక్తిఁ చే సిరివరా రఘునాయక దీనపోషకా॥

ఉదరములోఁ బ్రపంచమిడి యున్నత లీలను
లోకజాలమున్। సదమల రీతిఁ బోషణము స
ల్పెదు వెప్పుడు నీవు పుత్రినన్। మదిఁ గనుఁ బ్రే
మ మీఱ బహుమాన పురస్సర దృష్టిఁ జూచి తా।
హృదయముఁ జేర్చుకొమ్మ సుయశా రఘునాయక
దీనపోషకా॥ ౪౦॥

మునిజన మానసాబ్జముల మోదము మీఱ వ
సించు భృంగమా। యనయము కోసలేంద్రసు
తయారసి పెంచిన రాజకీరమా। ఘనరుచిమీఱ
నా నయన కైరవముల్ వికసింప నీముఖం। బను
నమృతాంశుఁ జూపవె దయన్ రఘునాయక
దీనపోషకా॥౭౩॥

సేవకులైనవారలను సేమము మీరఁగ నేలి
నావన। నేవిధినైనఁ బ్రోతువని యెంతయు న
మ్మితి నయ్య నీవు నా। భావమునన్ వసించి భవ
బాధ నణంపక యుంటినాయనా। నావఁగ బా
పు వేగఁ గరుణన్ రఘునాయక దీనపోషకా॥

పాపముఁ బాపు మంటి నిఁక బాముఁలఁ బెట్ట
కుమంటి దాపునుం। బ్రాపున నీవె యంటి నను
పాలనఁ జేయవే యంటి నాకుని। క్షేపము నీ
వె యంటి కడుసేమముగాఁ గృపఁజూపు మంటి
నం। తాపను మాన్పుమంటి వరదా రఘునా
యక దీనపోషకా॥౭౫॥

మన్నన నేలుమంటి నినుమాని మఱెవ్వరిఁ
గొల్వ నంటి నా। యన్నవు నీవె యంటి నుకు
రంటఁగ హస్తము లెత్తి నీకు నే। సన్నుతిఁ జేతు
నంటి సురసన్నుత నీసరిదైవ మెకడన్। వి

న్నఁగ లేఁడటంటి సుమతీ రఘునాయక దీనపో
షకా॥౪౬॥

రసనకు నీదు నామసుధ రమ్యముగాఁగ నొ
సంగుమంటి నా। ఃసు వెడలించి త్వత్కథలు వి
నులనింపుగ నింపుమంటి నా। కొసరుల వీడఁజేసి
మది కోరికలెల్లను బాపుమంటి తా। మసమతిమా
న్యమంటి పరమా రఘునాయక దీనపోషకా॥౪౭॥

చికిలి నంటి నింక నను జిక్కులఁ బెట్టకు
ముంటి నీకు నేఁ। దకిలి నంటి త్వచ్చరణదాస్య
ము నా కొనఁగూర్పుమంటి నే। మ్రొక్కితినంటి
నన్ను మదిమోదము మీఱఁగ నేలుమంటి నిన్।
దిక్కని నమ్మి యుంటి వరధీ రఘునాయక దీన
పోషకా॥౪౮॥

నిరతము నెట్టివారలను నింద యొనర్చుచు
నుండు వాణి యే। తరి భయమొందదెట్టిదరి
తంబులకున్ మన మేమి సేతు దు। స్తరము కృ
తాంతుదండనము తప్పదు ముందటిమార్గ మె
ట్టిదో। సిరివర నీవె నాకు గతి శ్రీరఘునాయక దీ
నపోషకా॥౪౯॥

పాతకదూర త్వత్కథలు పల్కవిసన్ మది
భక్తి లేసుగా। నీతికిఁ బాసి దుష్కథలు నిచ్చలు

[illegible] వింటుగా। నాతరమా విధిన్ గడు
[illegible] ంప మాధవా। ఖ్యాతిగ నన్ను
[illegible] రఘునాయక దీనపోషకా ॥౫౦॥

[illegible] దనవి నిరర్గళ మొనర్చితి ఘో
ర [illegible]। నేరము లెల్లఁ ద[illegible]పను నే
[illegible] కన్న నే పాపము ముట్టఁగాఁ
గల్గె [illegible] ముట్టితి నీవెదిక్కుగా నా। భార
ము [illegible] పా రఘునాయక దీనపోషకా॥

[illegible] నామములని యెంచక నన్నును బ్రో
వఁగా దగున్। పూతచరిత్రులైన తనరు పుణ్యు
[illegible] ఖ్యాతిఁగల్గు నే। పాతకులైన దీనులను
[illegible] చేసినఁ గాక యోగసుధీ। చాతక మేఘ ని
న్ను [illegible] రఘునాయక దీనపోషకా ॥౫౨॥

పాప వినాశమంత్రమును భక్తజనావన మం
త్రము [illegible]। తాపదహాయ మంత్రము భ
వామయ భేషజ మంత్రమున్ భవ। ద్దీపిత రా
మ మంత్రము నతిప్రముదంబున నేజపించెదన్।
కావఁగ సన్నుతా హ[illegible]నుతా రఘునాయక దీన
పోషకా ॥౫౩॥

[illegible] దయానిధీ విహగవాహ సురేశ ము
కుంద మాధవా। గిరిధర దీనపాల బుధకీర్తితఘ

క్షణ రాక్షసాంతకా। పరమపదేశ భక్త భవ
పాశవినాశ మురారి కేశవా। స్థిరమతి నాకొ
సంగు హరి శ్రీరఘునాయక దీనపోషకా ॥౫౪

నాకము నైనఁగోర నొకనాఁడును త్వత్పద భ
క్తిఁ గోరెదన్। నీ కరుణాసుధారసము నించినఁ
జాలు నొకింత నాపయిన్। భీకర కాలదూతలను
పంపమనంతు సనంతు మృత్యువున్। నాకిఁక నీ
పదములే సుమతా రఘునాయక దీనపోషకా ॥

కోరికెఁ గోరఁ జేసి యతి ఘోర భవాబ్ధిని
గూర్చకేలనా। భారము నీదె దేవ నను భక్తుల
సన్నిధిఁ జేర్పరాదె సంసారము చాలు నొక
నిను సన్నుతి సేయఁగ బుద్ధినీఁగదే। సారసపత్ర
నేత్ర సుయశా రఘునాయక దీనపోషకా॥౫౬॥

నీ పదధూళిచే శిలను నిర్మలదేహను జేసి
నావుము। న్నాపద వాయఁ ద్రౌపదికి నక్షయ
వస్త్రము లిచ్చినావు నా। కోపిక లేదు తాపము
లనొందఁగఁ దప్పులెంచి కావవే। తాపసవం
దితా సురనుతా రఘునాయక దీనపోషకా॥౫౭

శ్యామలకోమలాంగ సురసన్నుత పాదస
రోజ పూర్ణకామా। సోముని బోలు నీ మొగము
సొంపుఁ గనుంగవ దృష్టి మీఱఁగాఁ బ్రేమ దలి

ర్ప నాకెప్పుడు పెంపుగఁ గన్గొను భాగ్య మబ్బు
నో। కామసమానరూప యనఘా రఘునాయక
దీనపోషకా॥౫౮॥

భాసురలీల ముజ్జగము పాలనసేసినఁ దృష్టి
పుట్టదా। యాసమునొందిదూర్చు ధనమొంద
కరూకయుఁ గూడరాదటం। చాసలబాసి తావ
కపదాంబుజదాస్య మొనర్పఁ జేరితిన్। దా
సికి నీవె దిక్కు వరదా రఘునాయక దీనపోషకా॥

ఎన్నఁడు నిన్ను నేమఱక నెన్నఁడు నాకిత
రేచ్ఛ లేమ లే। సన్నుతలీన్ల రింక నసుఁ గావ
సమస్తజనాలు నీవెగాక నీ। కన్నులఁజూడు నన్నెల
మిఁ గాచుని బాల్రఁ బకెంగఁజాల నా। పన్నశర
ణ్య నిర్భరకృపా రఘునాయక దీనపోషకా॥

నీకథఁ బల్కు పల్కులును నీకుపచారము సే
యు పాణులున్। నీ కడఁ బాయకుండు మది
నిన్నె కనుంగొనుచుండు దృష్టియున్। నీ కమనీ
య చర్యవిన విచ్చులుఁ గోరెదు కణము యుక్త
మున్। నాకొనఁగూర్ప నయ్య కరుణన్ రఘు
నాయక దీనపోషకా॥౬౦॥

నందుని కాంతయందుఁ గరినాథునియందు
నహల్యయందు స:। క్రందనునందు దైత్యకులరా

జ తనూభవునంపు ద్రౌపది। సుందరీయందుఁగ
ల్గు కృపసొంపుగ నింతకయ్యైన నాయెడన్। జెం
దఁగఁ జేయ వేమిటికి శ్రీరఘునాయక దీనపోషకా॥

మన్ననచేసి యేలుకొనుమా యనుమానము
మాని యీక్రియం। గన్నడ నేఁ నేల కలకాల
ము నే శ్రమఁ జెందుచుండఁగా। వెన్నుఁడు సౌ
ఖ్య మిచ్చె దిఁక నెన్నఁడు నన్ను ననుగ్రహించె
దో। యన్న మహానుభావ సదయా రఘు నా
యక దీనపోషకా॥ ౬౩॥

నేరుపుమీఱ నాహితము నెమ్మది నారసి ని
న్న వేడఁగా। నేరను నీవె యిమ్మెఱిఁగి నీమదికిం
తయు గోచరంబెకా। కారుణికాత్మ తత్కరుణ
గల్గిన జాలునటంచు నిన్నె నేఁ। జేరితి నేమిచేసె
దవో శ్రీరఘునాయక దీనపోషకా॥ ౬౪॥

నిక్కము విన్నవించెదను నీరజలోచన భ
క్తపాలనా। యక్కఱతీరన్ ధనంబడుగ నన్యులఁ
జేరను మోక్షమిమ్మనన్। జక్కఁగఁ ద్వత్పదాబ్జ
ములు నన్నుతిఁ జేసెద దాస్యమిచ్చినన్। జిక్కు
లఁ బెట్టకేలు మిఁక శ్రీరఘునాయక దీనపోషకా॥

పాపముఁ బుణ్యమున్ భువన పావన నాదు
ధనంబు సర్వముఁ। శ్రీపతి నీకు నర్పణము చే

సెద నన్ గృపఁ జూడు సంసృతిన్। దాపము
నొందలేను వెసఁ దావకదాస్యము నిమ్ము ప్రా
పు నఁట। దాపునునాఁకు నీవె వరదా రఘునాయ
క దీనపోషకా॥౬౬॥

పలుమఱు రామ రామ హరి పన్నగశాయి
యటంచుఁ బిల్వఁగాఁ। బలుకవు రావదేమిరొ గఁ
బాపమతిన్ దయఁ లేదొ కోపమొ। కలియుగవే
ళరాఁదగదొ కల్మషవారిధి మున్గియున్న నేఁ। జ
లమున కెంతదాన సుయశా రఘునాయక దీ
నపోషకా॥౬౭॥

దాసిని గానె నీకు మును దాసుల నెంచఁజేఁ
బ్రోచినావు నేఁ జేసిన నేరమేమి నినుజేరఁగ రా
విదనీకు నాయెడా। గాసికి నోర్వలేను మఱిగ
ల్గదె ప్రీతి యొకింతయైన నా। యాసముఁ బాపి
యేలు సదయా రఘునాయక దీనపోషకా॥౬౮॥

పలుకులు తేనె లుట్టిపడఁ బల్కుచు నేఁటఁ
గూర్చి చిత్తనా। మెఱఁగుచు సూనృతంబనెడు మే
రకుఁదప్పి భవాంబురాశిలోఁ। బలుమఱు మున్గి
తేలు నను బాయక తావక పాదపద్మమన్। గల
మన దాఁటఁజేయు సునఘా రఘునాయక దీన
పోషకా॥౬౯॥

చక్కని సామి వంచుఁ గడు సమ్మతిదాసులఁ
గాతువంచు నా। యక్కజఁ దీర్తువంచు నిఁక న
న్యుల వేఁడఁగ లేనటంచు నన్। సక్కము బా
యవంచు మది నిన్నేడఁ బాయఁగఁ జాలదంచు
నిన్। మక్కువఁ జేరినాను పరమా రఘునాయక
దీన పోషకా॥ ౭౦॥

కలిత సరోజసూన వర కాముక కేతన శం
ఖ చక్ర లాం। గలముఖ రేఖలన్ విమల కాంతులఁ
బొల్చు భవత్పదాంబుజం। బెలమిని నయ్యహ
ల్యనెనయించి కృతార్థను జేసి తట్లనన్। జెలఁ
గి యనుగ్రహింపు దయ శ్రీరఘునాయక దీన
పోషకా। ౭౧॥

ఆన్నతు బుద్ధిఁ జెప్ప సుఖమారడిఁ బో నవ
మాన మొంది యా। పన్న శరణ్యు యేలుమని భ
క్తి నినున్ వెసఁ జేరి మ్రొక్కినన్। విన్నప మాల
కించి కడు వింతగ లంకకు రాజుఁ జేయవే। పన్న
గ నవ్విభీషణుఁ గృపన్ రఘునాయక దీన పో
షకా॥ ౭౨॥

మకరము నగ్గజేంద్రుఁడును మానుగ ఘోర
రణం బొనర్చుచోఁ। దిక్కము కఁ బొంది నాగ మ
తిదీనత నిన్ను భజించు నంతలోఁ। జక్రటవంబు

నర్బఱచి భాసుర చక్రము చేత నక్రమున్ । వికలముగా వడిన్ దునుమవే రఘునాయకదీనపోషకా ॥

మిక్కిలి లేమిఁ జిక్కి కలిమిన్ నినువేఁడఁ గుచేలుఁ డర్మిలిన్ । జక్కఁగ నేగుదేరఁ గని సన్మతిఁ బూజ యొనర్చి ముల్లియం । దక్కఁగ నిల్పి తత్పృథుక తండులముల్ భుజియించి చన్నఁగ । ట్టిక్కటఁ దీర్చినావు సదయా రఘునాయక దీనపోషకా ॥ ౭౪ ॥

కర్ణములన్ భవత్కథలు గ్రమ్మకయుండఁగ మ్రోయుఘంటలన్ । పూర్ణముగా ధరించిన యపుణ్యుని సద్గతిఁ జేర్చినావు నిన్ । వర్ణనసేయువారలకు వంచనయుంచుక యేనిఁ గల్గునే । యర్ణవశాయి భక్తసదయా రఘునాయక దీనపోషకా ॥ ౭౫ ॥

హాయని మోహకారమునఁ జామరుఁడైన యజామిళుండు దా । కాయము వాయు కాలమున గట్టిగఁ బ్రాణ భయంబు నొంది నా । రాయణ యంచుఁ బుత్రిననురాగమునన్ బిలువంగ ముక్తికిన్ । దాయిగఁ జేసినావు వరదా రఘునాయక దీనపోషకా ॥ ౭౬ ॥

చిరమృత పుత్రకున్ గురుఁడు చెచ్చెరఁ దె

ష్టుని పల్కఁ సంతటన్। సురుచిరలీల వారినిధిఁ జొచ్చి తదర్భకుఁ డందు లేమిఁ జొ। ప్పరయుచు నాకృతాంతు నిలయంబునకున్ వడి నేగి బాలుసు। స్థిరమతిఁ దెచ్చియిచ్చితివి శ్రీరఘునాయక దీనపోషకా॥ ౭౭॥

వాసిగ నంబరీషు నరపాలుపైఁ గూల్పుమటంచు నీష్యఁదు। ర్వాసుఁడు కృత్తిఁ బంప ననివారితమైతగు చక్రరాజమున్। భాసురలీల దాని నడఁపన్ రయ మొప్పఁగఁ బంచి కత్యృపన్। దాసునిఁ బ్రోచినావు వరదా రఘునాయక దీనపోషకా॥ ౭౮॥

సుధగొని దైత్యదానవులు పొక్కుచు నేగిరి మాకు దిక్కు త్వ। త్పదములె యంచు దేవతలు ప్రస్తుతి సేయ దయా పయోధివై। ముదమున లోకముల్ బొదల మోహినివైతి మహాద్భుతంబుగా। సదమలభక్తపాల సుయశా రఘునాయక దీనపోషకా॥ ౭౯॥

మోహినివైన నిన్నుగని మోహముమీఱ సుధాఘటంబు మా। కోహరిణాక్షి పంచి యిడు మొప్పుగనంచును దైత్యులీయఁగా। స్నేహము మీఱ వేల్పులకుఁ జెచ్చెరఁ ద్రావఁగ నిచ్చి యం

తలో। శ్రీహరిమూర్తిఁ గైకొనవె శ్రీరఘు నా
యక దీనపోషకా॥౮౦॥

భూసతిచేరి వేఁడ యదు భూప కులంబునఁ
గృష్ణ మూర్తివై। భాసురలీలఁబుట్టి యతిపాపపు
రాత్ముని కంసదానవున్। వాసిరొసంగఁ ద్రుంచి
సురవైరుల నెల్లను బట్టిచంపవే। వాసవ వర్ణనీ
యవిభవా రఘునాయక దీనపోషకా॥౮౧॥

భీకర మీనరూపమునఁ బెంపమరన్ జలరా
శిసోమకున్। దీకొని పోరి త్రుంచి యతి ధీరతఁ
బ్రామినుకుల్ గ్రహించి యా। నాక సదుల్ ను
తింప నిజ నందనుఁడైన విరించికీయవే। శ్రీకమ
నీయమూర్తిహరి శ్రీరఘునాయక దీనపోషకా॥

సురలును దానవుల్ గలసి సొంపుగ వారిధి
మందరాద్రిచేఁ। దరుపుగ మూడులోకములు దై
న్యము నొందఁగఁ గొండ గ్రుంగినన్। వెరవుగ
కూర్మమై గిరిని వింతగ మీదికి నెత్తి వేల్పులన్।
హరిమాయఁ బ్రోచినావు సదయా రఘు నా
యక దీనపోషకా॥౮౩॥

నేరము మీఱమున్ గనక నేతుఁడు భూమి
హరించి నీరధిన్। జేరి వసింపఁ గాఁ గినిసి చె
న్నలరార వరాహ రూపమై। ధీరతఖానిఁగూల్చి

ధరదీనతఁ బాయఁగఁ జేయవే దయన్ । కారు
ణికాత్మ ఫల్గునసఖా రఘునాయక దీనపోషకా॥

కరము హిరణ్యదానవుఁ డఖండ భవత్ప్రద
పద్మదాస్యత । త్వరు నపరాధశూన్యు సుతు బా
ధనొనర్ప నృసింహమూర్తివై । బరువడి వానిఁ
దుంచి పరిపాలనసేయవె యాత్మభక్తు సు । స్థి
రమతి నప్రమేయ హరి శ్రీరఘునాయక దీన
పోషకా ॥౮౫॥

వామను మేనుఁదాల్చి కపటవంచన మూఁడ
డుగుల్ మహాబలిన్ । భూమినివేఁడి పుచ్చుకొ
ని పొల్పుగమున్ను మిన్నుముట్టిను । శ్రీమున
కిచ్చి దాతను దిరంబుగ భోగుల ప్రోల నిల్పవే ।
క్షేమమువేల్పులొంద హరి శ్రీరఘునాయక దీన
పోషకా॥౮౬॥

పరశువుచే నశేష నరపాలకులన్ భృగురా
మమూర్తివై । యరుదుగఁ ద్రుంచి కశ్యపునకల్ల
న గప్పుర ధారవోసి యీ । స్థిరవసియించనం
చును ప్రతిజ్ఞ యొనర్చి ధరానివాసమే । తరిని
దొలంగినావు వరదా రఘునాయక దీనపోషకా॥

దశరథ రామరూపమున ధారుణిపై జనియిం
చి సత్యవా । క్యశుద్ధగు తండ్రి యాజ్ఞవనవాటి

కంజోద్భవ వధూవిరోగదు। ర్దశను గృశించి రా
వణుని రాక్షసులన్ గమయించి జానకీ। శశిము
ఖిం దెచ్చినావు సుయశా రఘునాయక దీనపో
షకా॥౮౮॥

అగదృశ యాదవాన్వయమునందు లసద్బల
రామ మూర్తివై। పసులను గోపబాలకులం బాలన
సేయుచు రాజవేషులై। వసుధంజరించు దానవు
లం బలశ్వరవేమరు సంహరించి సం। తసముసం
జెందినావు వరదా రఘునాయక దీనపోషకా॥

సుమహిత బుద్ధ రూపమున శుద్ధతరంబయి
మించు స్వవ్రిసా। దమఖిలలోక భోగ్యముగంద
ప్పకచేసి జనాళి కన్నదా। నమహిమం దెల్పుచుం
గరుణ నమ్రిజనాళిని బ్రోవఁ బూరుషో। త్తమ
భువినుండవే సురనుతా రఘునాయక దీనపోషకా॥

కలియుగవేళ మానవులు గర్వితులై కులసం
కరంబుగా। మలినతనొందె భూసురుల మాన్య
లదీనుల బాధపర్చంగా। నలఘునిశాతశస్త్రిమున
నా ఖలకోటుల నెల్లఁ గల్కివై। దళితులం జేతు
వీవె వరదా రఘునాయక దీనపోషకా॥౯౦॥

సలలిత మీన కూర్మతను సంయుత కోల నృ
సింహా కృతిశోభా। జ్జ్వల వర వామనాంగ ధర

భార్గవ రామ నరేంద్ర రామ శ్రీ। హలధర రామ నామ వినతాదర బౌద్ధ సురారిభీమ శ్రీ। కలికి రమాభిరామ యనఘా రఘునాయక దీనపోషకా

తల్లియుఁ దండ్రియున్ గురుఁడు దైవము బంధులు నీవె యంచు నా। యుల్లమునందు నమ్మికొని యుండుటఁ జేసి యనేక రీతులన్। బల్లిదముల్ వచించితిని రక్షక తప్పులు సైఁచి యేలు నే। చిల్లరవారిఁ గొల్వనిఁక శ్రీరఘు నాయక దీనపోషకా ॥౯౩॥

మదినె సుభద్రయందు నను మంజు గొడేకుల వర్ధనుండు శ్రీ। కదనఁడు జగ్గరాయనికి సాధ్వికి జెల్లమకున్ తనూభవున్। ముదమునఁ జెప్పితిన్ శతకమున్ భవదంకితమై యొసంగఁ బెం। పొదవఁగఁ జిత్తగించు దయనో రఘునాయక దీనపోషకా ॥౯౪॥

గణ నియమాదికంబులు వికాసప్రాసలు శబ్ద సంధులున్। ఘనవిరతిక్రమం బెఱుఁగ గౌరవమారఁగ భక్తవత్సలున్। జనువున దుష్కృతం బెడల సన్నుతిఁ జేసితి సత్కవీంద్రస। జ్జన మణులార వేఁడెదను సత్కృతిగా నవధరింపుఁడీ కృతిన్ ॥౯౫॥

శుభమస్తు   అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీవేంకటేశ శతకములోని పద్యములు-

STANZAS FROM SRI VENKATESA SATAKAMU.

శ్రీకరంబగు కృప చేతనకోటులఁ- గనికరంబె దఁబూని కావఁ దలఁచి। వరశరణ్యార్యులు కనము రంజిల్లంగ- రామానుజుండన రహిఁవహించి। పతితపావనుఁ డంచు శ్రిత కల్పతరువంచు- దేశికోత్తముఁడంచు దాసజలజ। భాస్కరుం డితఁ డంచు భాసురవైష్ణవ- సాగర పూర్ణశశాంకుఁడంచు॥ జనులు నుతియింప ధాత్రిపై జననమొంది। నతజనావళి రక్షించినావు కరుణ। దురితభరనాశ వైశాఖపురనివేశ। వినుతగుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥౧॥

మంగా మనఃపద్మ మహిత లసద్భృంగ- మునిజనసందోహ మోహనాంగ। సన్నుత సారంగ సామగానాసంగ- భానుత కరుణార సానుషంగ। పాదసంభవ గంగ, పరమశుభాపాంగ- దేవారికులభంగ దివిజసంగ। భక్తదయారంగ

పక్షిరాజతురంగ- విమలాంతరంగ శోభితరథాం
గ॥ మారవిస్తీర్ణ తాప తమఃపతంగ। విమతసా
రసమాతంగ వెన్నదొంగ। దురితభరనాశ వైశా
ఖపురనివేశ। వినుతసుగుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥

క్లేశపాశవినాశ కీశాధిపాధీశ- కల్మష దా
నవ కంఠపాశ। షట్పదవరకేశ కన్నతదాసేశ-
గోసుతా హృదయేశ గుణనివేశ। లోకేశ లో
కేశ లోకదుష్కృతనాశ- భజితకీనాశ భవ
కదేశ- తారహార పటీర దరశరత్కరేశ- హారో
పమిత కీర్తి పూరితాశ॥ రతిపతి సహస్ర సం
కాశ రఘునివేశ। మానినీకరేశ రదజిత హాఘ్య
కోశ। దురితభర నాశ వైశాఖ పురనివేశ। విను
తగుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥ ౩॥

దాక్షిణ్య విరహిత దైత్యలోక త్రాస- మా
నిమానస వాస శ్రీనివాస। కాంచన సుమనాస
కమనీయ దరహాస- పరహంసనాభ్యాస సుర వి
కాస। సౌమిత్రి సహవాస సాధుముఖోల్లాస-
మహనీయ శార్ఙ్గ నామక శరాస। వైకుంఠపు
రవాస వారిద సమభాస- సతత నతవ్యాస వి
తతదాస॥ చతురమ్ముదు వాగ్విలాస కాంచనసు
వాస। బంధుర తరాజపంజర భయనిరాస। దు

రితభర నాశ వైశాఖపుర నివేశ। వినుతగుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥౪॥

భువనమోహనవేష భూసురసంతోష- కౌస్తుభ మణిభూష కలితభాష। కారుణ్యపీయూష కామితవ్రజమోష- భృగుమౌని శుశ్రూష విగతదోష। సురధునీసంభవచరణపద్మ విశేష- దేవాగ్రకులరోష దీనపోష। సాగరపరిశోష సదమలసంతోష- పరభక్తమానస పద్మపూష॥ సురజనోన్మేష నిర్జిత గురుమనీష। మునిమనస్తోష సాదర వినతశేష। దురితభరనాశ వైశాఖపురనివేశ। వినుతగుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥౫॥

హరిసూతి పోషణ హరిసూతిభూషణ- హరిసూతిభీషణ శరవిహరణ। పుణ్యజనత్రాణ పుణ్యజనక్షీణ- పుణ్యవిచారణ పుణ్యచరణ। ధర్మసంరక్షణ ధర్మవిచక్షణ- ధర్మవిదారణ ధర్మసుగుణ। శాంతసంభావణ శాంతవిలక్షణ- శాంతవిహరణ శాంతశరణ॥ దురితదూషణ దుర్మతదుష్టహరణ। సృష్టికారణ తాపససేవ్యచరణ। దురితభరనాశ వైశాఖపురనివేశ। వినుతగుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥౬॥

ఈరేడు లోకముల్ చారణగంధర్వ- యు

తుపిద్యాధరు లమరవరులు। సాత్యవతేయాది సన్మునీశ్వరులును- నిఖిల సత్కవులును నిగమములును। పద్మసంభవుఁడును భవుఁడును సురగణ- గురుఁడును పన్నగవరుఁడు నైన। తగురీతిఁ దావకస్తవము సేయఁగలేరు- నాకువశంబౌనె లోకవినుత॥ ఘోరసంసార బంధంబు జారిపోవ మదికిఁ దోఁచిన నుతిఁజేతు మదనజనక। దురితభరనాశ వైశాఖపుర నివేశ। వినుతగుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥౭॥

సరసిజంబుల మీఱు చరణాబ్జముల తీరు- పల్లవంబులనేలు పాణియుగము। పర్వేందుబింబంబు పరిహసించును మోము- కలువ రేకుల మించుకన్నుఁదోయి। బింబఫలంబును బెదరించు వాతెర- మవ్వపువ్వును లీల నవ్వు నాస। పంచేషు ధనువును వంచించు కన్బొమల్ - కనకపు తళుకుల గదును చెక్కు॥ లంసమగు నీనిజాకారమంతనాదు। హృత్పటావేశమై యున్న దెల్లు మఱితు। దురితభరనాశ వైశాఖపురనివేశ। వినుతగుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥౮॥

ఘనతర దురితముల్ పనివడి గావింతు- సర్వాపరాధనై సంచరింతు। నతిచంచలాత్మనై

యవివేకనై యుందు- బుధజనసేవకు బుద్ధిసారదు।
భవదీయ మృదు పదపద్మంబు లర్చింప- భక్తి
చాలదుగాని భావమందు। పెరుమాళ్ళపైని ంతఁ
బ్రేమ లేదేమని- చింతింతు నొకవేళ చెన్నుదరి
గి॥ నీకుఁ గృప యింత నాయందు రాకయున్న।
దాసురాలికి ముక్తి కాధార మేది। దురిత భర
నాశ వైశాఖపుర నివేశ। వినుతగుణ శ్రీనివాసే
శ వేంకటేశ॥౯॥

వరకరుణాకరా వంచన సేయంగ- నేనెంత
దానను నిర్మలాత్మ। నిగమసన్నుత నాకు నీభ
క్తిఁ గృప చేసి- దుర్బుద్ధిఁ దొలగించు దోషరహి
త। పాప విమోచనా యోపిక చాలదు- భవబం
ధములకింక భక్తవరద। లోకేశ భవదాజ్ఞ లేకుం
డ వర్తింప- దాసికి శక్యమా తపనతేజ॥ నిక్క
ముగ నేర మున్నది నీవె దిక్కు। కాచి రక్షిం
చు నేఁ డెందుఁ గరుణచేత। దురితభరనాశ వై
శాఖపురనివేశ। వినుతగుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥

వర గోడేశుల వార్ధి పరిపూర్ణ చంద్రుం
డు- శ్రీరామదాసుఁ డాశ్రిత ప్రియుండు। ఖ్యా
తజగ్గారాయు తరుణి చెల్లమయను. కాంతామ
గర్భజాత। మది నే సుభద్రాఖ్య ముద

మున శ్రీకరం- కందాళ దేశిక కలితచరణ। పంకజ మకరంద పానభృంగము నాట- నిను బ్రస్తుతించితి చనవుకతన॥ శతకమందున్న తప్పులు క్షమయొనర్చి। నీకృపాపాత్రిగా నేలు నీరజాక్ష। దురిత భరనాశ వైశాఖపుర నివేశ। వినుత గుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥౧౧॥

సకల సత్కవిజన సంఘంబు గొనియాడ- మనవి గావించెద వినయ మలర। గూఢార్థమెంతయు గోచరించదు నాకు- బొలుపార పదసంధి బోధపడదు। నయమైన గణవర్ణ నియమంబు తెలుగను- యతిపద్ధతియు బ్రాసగతియు నెఱుగ। కరివరదుని నుతి దురితహారంబని- చేసితి నీకృతి చిత్తగించి॥ భక్తవత్సల నుతి గాన భావమనక। కినుక జెందక నాయెడ కృపయులర్ప। పరిహసించక నేరసులు బాసిపోవ। శాంతమొనరించి దిద్దుడీ సాదరమున॥ దురిత భరనాశ వైశాఖపురనివేశ। వినుతగుణ శ్రీనివాసేశ వేంకటేశ॥౧౨॥

శ్రీరాములు.

శ్రీ కేశవ శతకము.

SRI KESAVA SATAKAMU.

శ్రీనళినాక్షు సన్నిభుని సేవకనీరజ లోకబాంధవున్। భానుసమాన తేజు భవబంధవిమోచను బ్రహ్మలోచనున్। ధీనిధి నస్మదీయ గురు దివ్యుని ద్రావిడ వేదవేదిరా। మానుజభాసురాఖ్యమని నంజలిఁ జేసి భజింతు కేశవా॥ ౧॥

కారణజన్మునిన్ దళితకర్మునిఁ దీనజనానుకంపనున్। భూరి వివేకునిన్ సుజనపూజిత పాద సరోజ యుగ్మునిన్। సారవిచారునిన్ మధుర సాదరభాషుని భక్తపోషణున్। ధీరశశాంకునిన్ వరద దేశికసత్తముఁ గొల్తు కేశవా॥ ౨॥

జనకజతోడఁ గూడి యనిశంబును వాయుజ భానుజాదులున్। బనివడి సోదరుల్ బుధులు పార్థివ సత్తము లక్ష్మదీక్షితుల్। వినయము లొప్పఁ గొల్వఁగ నవీనవిలాస విశాఖ పట్టణం। బున వసియించు రాఘవునిఁ బుణ్యు నినున్ భజియింతు కేశవా॥ ౩॥

కమలజు కన్నతల్లి నతకామఫలప్రద కల్పవల్లి భూ। రమణుని పెన్నురంబనెడి రాజితపద్మ

మునందు నిచ్చలున్। బ్రమదము నొందు కల్మి
చెలి పంకజవైరి సహోదరీ మణిన్। క్షమర
స మొప్పఁగా మదిని సంతతమున్ వినుతింతు
కేశవా॥౮॥

దానవలోక మర్దనుని దండిబలంబున శాధి
పత్యమున్। బూనినమేటి కబ్జజ ఋభు ప్రభు ము
ఖ్య సమస్త నిర్జరుల్। మానుగ నగ్ర భాగమున
మన్నన నర్పనలిచ్చు నట్టి సే। నానికి విఘ్నహా
రికి దినంబు నమస్కృతిఁ జేతు కేశవా॥౯॥

పరమ తపోభిరాము నత పాతకనాశను లోక
పావనున్। సురుచిర యోగ భాగ్య చయ శోభి
తు మారవికార దూరునిన్। సరసిజలోచన ప్రి
తిము సాత్త్యవతేయుఁ బరాశరాత్మజుఁ। గురుత
ర తత్త్వసార నిధి గోరి సదా వినుతింతు కేశవా॥

నిరుపమ వేంకటేశ పదనీరజ లోలుని భక్త
వత్సలున్। వరకరుణాలవాలు పరవస్తు కులాం
బుధిపూర్ణ సోమునిన్। పరమరహస్యవేదిక
విపాలన శాలిని సర్వవిద్యలన్। వెరవరి శ్రీని
వాసగురు వేమఱు నే మతియింతు కేశవా॥౭॥

పొలిదలిర్పఁగాఁ దనముహత్తర సద్గుణము
ల్ రసజ్ఞులే। వేళ నిభాంతరంబుల సవిస్మయులై

విమతింప నేదవి। స్వాళియనందనర్చు నలిన ప్ర
భవాభుని పద్మనాభు గొం। గాళ సదన్వయా
బ్ధి మిహికాకరుఁ జింతనఁ జేతు కేశవా॥౮॥

రాగనివర్తనున్ విమలరాజిత కీర్తిని పుణ్య
మూర్తిఁ గనిన్। యోగవిచారుని న్వినుతయోగి స
మాన సమాధియుక్తు నా। నాగమసార తత్వవి
దు నంచితసోదర లోలు నామని వ్యాగురు సా
ర్వతీశ్వర వదాన్యుని నిచ్చఁదలంతు కేశవా॥౯॥

భూసుర మండనున్ కలితభూప వినోదని స
తూవిశ్వరున్। భాసుర సంస్కృతాంధ్రము
లఁ బ్రౌఢవచో విభవాభిరాముని న్। దాసను
పోషకారకుని ధన్యచరిత్రుని సత్పవిత్రురా।
మేశను స్తువ్రతాకరుని మిక్కిలి సన్నుతిఁ జేతు కే
శవా॥౧౦॥

పన్నగ నార్యసత్తములఁ బ్రస్తుతిఁ జేసి మ
హాత్మ నీకు నేఁ। జెన్నుగ నంకితంబుగ రచించె
ద వృత్తశతంబు నర్మిలిం। గ్రన్నన చిత్తగించి త
నరార లసత్కృప నేలుమన్న యా। పన్న శర
ణ్య భవ్యగుణ పాతకనాశ రమేశ కేశవా॥౧౧॥

ఇష్టము లేనిచోట నొకఝుంచుక చెల్మి ఘటిం
చినంతని। స్పష్టముగా మదింగలుగు బంధురమ

ర్మము దెల్పఁగూడునా। సుష్టుగ భార్గవుండు గు
రుసూతికి మంత్రి యొసంగి తా నబలి। కష్టము
నొందె శిష్య తతి గాసిలఁ జూడఁడె తొల్లి కేశ
వా॥ ౧౨॥

మన్ననదప్పియున్నయెడ మక్షువగల్గిన వా
రసేనియుఁ। దిన్నగ మందలించినను తెల్లము
గా మదినొవ్వకుండునే। యన్నకు ధార్తరాష్ట్ర
నకునాదరమొప్ప హితోపదేశమి। న్నైన్నఁగఁజే
సి యా విదురుఁడేమి ఫలంబును జెందె కేశ
వా॥ ౧౩॥

సురుచిర సంపదుత్కరము సుందర గాత్రము
గల్గియున్న బలి। దురుసునె తోడఁబుట్టువుల దు
ర్మతి గాసి యొనర్చు కుండునే। యొరపుగ శీత
భానుఁడు సహోదరి నైన రమానివాసపున్। సి
రులు హరింపఁడే మదిని సిగ్గిలి యింతయు లేక
కేశవా॥ ౧౪॥

చతురత సద్వివేకమును సజ్జనగోష్ఠియు రా
జదర్శనం। బతిరతి నబ్బఁజేసిన యనహూనుఁడు
తండ్రికిఁ గీడు సేయుమున్। హితపుగఁ గంస భూ
పతి యించుక గొంకక యుగ్రసేనునిన్। వ్రి
తముగఁ గారయింటఁ బగవారలు నవ్వఁగ మం

చే గేశవా॥౧౫॥

అతిథి మనోహరంబునగునట్టి పదార్థమె మొ
సంగలేక సన్నుతుఁడగు దాత నిష్ఠ ములనూన
ము గానిడ నిష్ఫలంబగున్। హీనమురక్తుఁడు ధా
ర్తునకు నెంతయుఁ బాపులనీను గంధమా। యొ
త కృపమై నలంద ముద మందునె యాకలిఁ బాసి
కేశవా॥౧౬॥

ప్రాకటలీల నాప్తులను బాసి మనోవ్యథఁ జెం
దువానికిన్। నాకములభ్యమైన నొకనాఁడును సౌ
ఖ్యమునొంద నేర్చునే। శ్రీకర షడ్రసాన్నమును
చెల్వదలిర్పఁగ నారగించినన్। లేకువ వారిగో్రౌ
లకయ తృప్తివహించునె ప్రాణి కేశవా॥౧౭॥

నిలయము దిద్ది తీర్చుటకు నేర్పు చాలనివా
రి నుంచినన్। జలువగ తన్నివేశనము భాసిల నే
రదు యెవ్విధంబునన్। నలువుగ దోహదక్రియ
లొనర్పఁగ నేరని వారికిచ్చెచే। ఫలితఫలద్రుపుష్ప
లతికాతతి గాంచు నె సొంపు కేశవా॥౧౮॥

తులువలు సాధుసంఘమును దుర్నయవృత్తి
గ నెగ్గులాడినన్। గలఁగఁగ నేల తచ్చరితకల్మష
మొందఁగ నేర దెట్లనన్। గలయఁగఁ దొ్రక్క
సైరిభము కర్దమమున్ గెరలించి పోయినన్।

గలితతటాక పూరణాయగు గంగ పవిత్రయ కా
దె కేశవా॥౧౯॥

దిటముగ నేమిఁ జెల్లుచును దీగతతోఁ బ్రతి
మాలుకొన్న పాఁ। శఠమున కించుకైనఁ గని శార
ముపుట్ట దటెట్లకో యనన్। చటువగు రాతిబొమ్మ
తన పాదములం బడి వేఁడుకొన్నను। న్నిటువలె
నుండు దానికి దయారసమేగతిఁ గల్గు కేశవా॥

ఎలమిని బుద్ధిఁజెల్పినను హీనుఁడు సహ్యము
నొంది మిక్కిలిన్। చలము దలిర్ప వానికి నశ
క్యపు కీడొనరించ నుండు నే। చెలిమిగ నవ్విభీష
ణుఁడు సీతను రామున కిమ్మటన్నఁ దాఁ। బలు
వుగనద్ది రావణుఁడు పారఁగఁ దోలఁడె వాని కేశవా॥

సగసుని వాక్సుధారసము పారవిచారముగ
ల్గు వానికిన్। శరము రుచించుఁగాని యది గా
ధ పుమూర్ఖునకున్ రుచించునే। నిరుపమగా
న మాధురికి నెమ్మదిఁ జొక్కు ఫణీంద్రు రీతిని
ర్ధరణిని దుందుబాములు ముదంబును జెందునె
య్యెంచు కేశవా॥౨౨॥

అవసరమున్న వేళఁ బ్రభు శల్యుని పేరు వ
చించి నంతనే। వివశము లేక వాఁడు తనవిందుఁబ
ముట్టుచు నీల్గు నెట్లనన్। జవమున వేఁటలోపల

ను జాగిలము న్మృగయుండు బిల్వను। త్సవము
న దూరయాన జనితశ్రమ మూననిరీతిఁ గేశవా॥

ఘనతరమైన లోభమునఁ గాసును వీసము
నీయఁ జాలకన్। పనివడి ఘాతలాడి తన బంధు
లకున్ వెతసేయు దుర్జనుం। డనయము పొం
డవేయులకు హస్తిపురాధిపుఁ డెగ్గుసేయుటల్।
ధనమును గూర్చి కాదె మురదానవదర్ప వినాశ
కేశవా॥౨౮॥

ముపరుఁ డెందునైన తన మోసము దోవ
మెఱుంగలేకయు। న్నిపుణసమృద్ధి నొంది కడు
నేర్పున వంచనసేయు నాప్తులన్। శుభమనీ
షుఁడై మధువుఁ జొక్కుచుఁ గ్రోలి మదించి మి
త్రులన్। నిపుణాతిరేకమున నిర్దయ మర్ద
నసేయు కేశవా॥౨౯॥

నిస్తుల సుచరిత్రాచరణ నిష్ఠగలట్టి వధూటితో
టివ్య। త్యస్త పునీతులం జరపునట్టి దురాత్ముని జెం
డుహాని వి। పస్తము గాదు భూసుతను రావణుఁ
డెంతయుఁ దూలనాడి తాఁ। బ్రస్తుతి మందుఁ దత్ఫ
లము ప్రాకటలీల భజించె కేశవా॥౩౦॥

కనఖాను బొంది పలుకానెడఁ గల్మష దూరు
ని కల్బిషాత్మునిన్। ఘనతర శేముషీయుతుఁడు

గ్రక్కున నిర్ణయ మాచరించుఁ డా। వనమున
నొక్కరూపమున వర్తిలు వాయస కోకిలంబు
లన్। ధ్వనివిని నంతలోనె గుణవంతుఁడు పో
ల్చిన రీతిఁ గేశవా॥౨౭॥

నరపతి నీతి దెల్పుమని నన్ గుణహీనుఁడు
దెల్పఁ బోవునే। సరసగుణప్రపూర్ణుఁ డది సయ్య
నఁ దేటగఁ దెల్పునట్లుగా। సారదిగ లోష్టమందుఁ
గనఁ జొప్పడునే ముఖశోభ యేర్పడన్। సురు
చిర దర్పణంబునను జూడఁ గనంబడు మాడ్కిఁ
గేశవా॥౨౮॥

మృదువగు భాషణోత్కరము మిక్కిలిగా
శ్రవణ ప్రియంబు దు। మ్మదపరుషోక్తిజాలము
నిరాదరమై తగు సజ్జనాళికిన్। సదమల కోకిల
స్వనము సమ్మతితో విననిష్ట మౌఁగదిన్। మదికిని
వాయసధ్వని విరందగియుండునె యెందు కేశవా॥

నరహరి భక్తిలేని నరనాథుని పుణ్యముశ్రీ
విలాసమున్। కరసత సర్వవిద్యలును శాంతివి
హారము నిష్ఫలంబగున్। కరగున దంత ధావన
ము సల్పక నే యుపవాసముండి సు। స్థిరముగ
సువ్రతం బలరఁ జేసిన చందమునొంది కేశవా॥

చల్లరి రాఘవ ప్రభుని సన్నుతి ముక్తిఫలప్ర

దాఁచుటయా। చిల్లర దేవతాభజన చెన్నుఁగ వో
త్తము సంగ వింపు సం। ధిల్ల ధనాఢ్యమాని క
డు దీనత వేఁడ దరిద్రు లిత్తురే। కొల్లగ వాంఛి
తార్థము గోపవధూ హృదయేశ కేశవా॥

రసికుఁ డెఱుంగు నారసికరాజ శిఖామణి మ
ర్మకర్మముం। బెసఁగఁగ ముకురాధముఁడు
నించుకయేని గ్రహింపనోపునా। పసగల పద్మ
గంధమును బంభరమానఁగ నేర్చినట్లు సం। తస
మున దర్దురం బెఱుఁగునా సహవాసము గ
ల్గి కేశవా॥౩౭॥

ఘనమగు లేమిచే నొగిలి కాపును ప్రాపును
లేక దీనతన్। ధనబల దర్పదాంధునకు దాస్యము
నర్చవాఁడు వారలన్। కనలుసఁగీడు సేయును
పికంబులు నీడముఁ జేరి యాశ్రయించు। చినఁగని కా
కముల్ బెదరుచెందఁగఁ దన్నును గాదె కేశవా॥

శాక్యవశంబుచేత నపకారిని ధీయుతుఁడైన
వాఁడు సౌ। కర్యముగాను దెల్పను గాని క్రు
రూజనమౌను నీచమే। యార్యులు మెచ్చుచం
దమున నానక దుంకుభి నేర్పు మీఱఁగా। భార్య
ను వర్తిలిన్ మృతిఁ బొందఁడె కంసుని వేఁడి
కేశవా॥౩౮॥

అవసర సక్తుఁడైన నృపుఁడల్ప కులోద్భవుఁడై నవారిఁ బ్రా| భవమునఁ జెల్మిఁ జేసినను వంచన గాఁదది మంచి చేయఁగున్| రవికుల వార్ధిచంద్రుఁ డగు రాముఁడు రావణ నాశ నార్థమై| ప్లవగుల తోడ మైత్రి ననపాయతఁ జేసెను గాదె కేశవా ||౩౫||

కరము మనంబులోఁ బ్రియము గల్గిన నెచ్చటనున్న నెయ్యముల్| నిరతము సఖ్యముల్ విడువ నేరవు నీరజముల్ దివాకరుం| డరమరలేక దూరముల యందు వసించియు నుల్లసిల్లుచున్| మరువక చెల్మి సల్పు గతి మా రమణీ హృదయేశ కేశవా||౩౬||

యత్నము సేయ నెంత పని కైనఁ బ్రయోజకుఁడైనవాఁడు స| ద్రత్నమువంటి కార్యమును రమ్యముగా సమకూర్చు నాతఁడున్| నూత్నము గాఁగ వారిధి నమానజవంబున దాఁటి యంగనా రత్నముఁ గాంచి వాయుజుఁడు రామునకీయఁడె వార్త కేశవా||౩౭||

భగ్న మనస్కుఁడై జనుఁడు భావిశుభార్థము వైష్ణవార్థము| దిగ్నత గొన్న నొఱఁ బఁత వేయు భవంబులఁ బోదు పాపమున్| మగ్న

ము నొందఁ జేయు నను నానుగ మీఁట నంచు
వెట్టినాఁ। డగ్నిపటంబునన్ ముడిచినట్లుగ దా
నవనాశ కేశవా॥౩౮॥

తరుణి కాయుక్తి నమ్మి పతి దండన సేయఁగ
దాను యొగ్గరిన్। పరగఁగ రాజరాజనరపాలుఁడు
చిత్రశరీరి పల్కుతే। తిరముగ నెంచి పుత్రకుని
ధీరవిచారుఁ గుణంగధారునిన్। కరపదహీనుఁ జే
సి కలకాలము దుర్యశ మొందె కేశవా॥౩౯॥

స్త్రీకడ సత్య వర్తనఁ జరించుచుఁ గోరుల
లొంగు భర్తదా। లోక విరోధియౌను తుది
రూఢిగఁ బ్రాణముఁ గోలు పోయెడిన్। కైక వ
రంబు గాదనక కానకు రాముని బంపి సుత్వ
రన్। నాకముఁ జెందెఁ బంక్తిరథనాముఁడు శో
కముచేతఁ గేశవా॥౪౦॥

చెంగటి వారలు న్యాగవ నిద్రితి శీలను డక్క
యున్న జా। రాంగన వస్తుసంచయము నన్యుల
కిచ్చును బోత్రమంతుఁ డ। న్మంగల వెనక బం
ధువులు మూగి విలాప మొనర్ప దుర్జనుం। డంగ
ముఁ బాయుచోఁ బరుల కర్థము వ్యర్థము సే
యుఁ గేశవా॥౪౧॥

తేలికబుద్ధి వానికి నన్యప్రవశంబునఁ గల్మి గ

గ్గినన్। మూలఁగ నాకు సజ్జనుల దోషము లెం
చుచు మాటిమాటికిన్। చాలఁగఁ గుర్కురంబున
కు పవిత్ర భోజన మిచ్చి పెంచినన్। దాలిమి
దక్కియున్ మెఱుఁగు దంతిచయంబును జూచి
కేశవా॥ ౪౨॥

బలియుని నాశ్రయించినను బౌరుష హీనత
లేదు దక్ష్యముల్। గలిగిన లేక పోయినను గష్ట
పు నీచుని బ్రాపు మాఱగున్। జెలువగు నా
బ్రమదాటవిని వసించిన మెత్తురు శాఖభూజవా। టి
ల వసియించు నాతఁ డెప్పుడుంగడు నింద్యుఁడు
గాండె కేశవా॥ ౪౩॥

కలిమి గల్గిన కాలమున గ్రుక్కనఁ బొమ్మనఁ
జేరవత్తురా। కలిమి వినాశకాలమున గ్రక్కున
దమ్మనఁ బాసిపోదురు। జ్వలముగ భూమిభర్తలకు చ
నుజాడల వేత్రము లాడఁగా జనుల్। పొలుపు
గఁ జూడనోపుదురు పూర్ణ మరాగ్రహ మెత్తి
యాతఁడే। బలమునఁ దోఁచఁబోయినను పార
రె భీతిలి వారు కేశవా॥ ౪౪॥

చనువు బలంబునుం గలుగు సాధులు గొంద
ఱ మూలభృత్యులన్। ధనము నొసంగలేక వసు
ధాపతి పొమ్మనఁ గార్యహానియౌ। ఘనతరభా

ర మోర్వశి ఘంటముం బట్టుట మాని యాకులం|
గొనకొని క్రొంక మేగతిని గోవిదుండైనను వ్రా
యుం గేశవా॥౮౫॥

సర్వవిశేష కార్యవిదు సన్నుపు దోషము
గాంచి కిన్కచే| గర్వముమీఱంగా విభుండు క
న్నఱం జేసినం దానెగాసి యౌ| సుర్వనిపా
క శాసనుం డ్రుంకితలీలం బరాభవించి తాం|
బూర్వము ఘోరదానవులు పోరికిరా భయ
మందెం గేశవా॥౮౬॥

ఒకఁడె చాలు తల్లికి గుణోజ్జ్వలుఁడౌ సు
తుం డింపానర్పంగా| రకఁసులట్టి వారగు దు
రాత్ములనేకులు పుట్ట నేటికిన్| చొక్కపుమా
ఘ్యమాల సికఁజుట్టినఁ దావియు సోయగంబగున్|
చికిని ఘాసపుష్పముల చేరులు వేయును నేఁ
గేశవా॥౮౭॥

పలినవాని సన్నిధిని హృద్యముగా సకలో
పచారముల్| తాలిమితో ఘటించు నొక దా
సుఁడె చాలును యొందఱేల భూ| పాలుని కాలి
వేళ్లి నొక బంగరురత్నపు మట్టెం బూనఁగాం|
జాల వికాస మూను పది సత్తువి యుత్తడి వేలఁ
గేశవా॥౮౮॥

కరము దురాత్ములైన చెలికాండ్రు వచించి నలీల కార్యముల్ । జరిపిన రాజు మోసపడు సద్వినయంబున దుస్ససేనుఁడున్ । మఱువక కర్ణ సౌబలులు మాటల చేత నె కౌరవేశ్వరుం । జెరిపిరి పాండుపుత్రులకు సిద్ధవిరోధిని జేసి కేశవా॥

తనయులు సోదరుల్ సఖులు తల్లి పితామహుఁ డాదిబంధువుల్ । జనుని పురాకృతంబునను శత్రులైనను నిందకహుల్ లే । ఘనముగ భక్తరాజిఁ గొని గర్భము తొట్టువహించు నాతఁడున్ । మునుతను దిన్నవస్తువుల మూల్గు వఁదిట్టినయట్లు కేశవా॥౫౦॥

పూనిక మీరఁ దీవ్రముగఁ బొల్పుగ నర్థికిఁ గూర్చిరిఁ డెంతయున్ । మానుగనర్థమిచ్చి పలుమాటలను జంటిలు దీనవస్త్రికైన । స్నానము చేసి చేసియును ఖ్యాద మొప్పఁగ సత్వరంబుగా । నేనుగు పాంసు జాలమున హీనత బ్రింగిన భంగిఁ గేశవా॥౫౧॥

వరగుణుఁడైనఁగాని నరపాల శిఖామణియైనఁగాని యున్ । హరికృప లేకయున్నఁ గలి నల్ప సమాజముతోటి వాఁడగున్ । అరయఁగ నేక చక్రపురమందున ధీయుతులైన పాండవుల్ ।

తిరిపెము దండి రేవురుమ దీనుఁడనై పడి డస్సి
కేశవా ॥౫౨॥

వరగుణా నీకు నొక్కతతి వందన సేయుఫలం
పు పుట్టిరన్। బరులకు భృత్యులై జనులు బారు
పహీనత నొందకుందురే। పరమవిరాజమాను
లగు పాండవకుమారకు లావిరాటునిం। దిరము
గ నొక్కయేఁడు కడు దీనతఁ గొల్వరె తొల్లి
కేశవా॥౫౩॥

సంతసమొప్పఁగాఁ గుమతి సాధ్వి నెలుం
గళ మానసంబు న। త్యంత పరాభవంబునను
దాపమొనర్చిన పాపిఁ బొందు మున్। దంతిపురా
ధినాయకుఁడు ద్రౌపది వస్త్రవితానహారియై।
యెంతయు నిందఁ బొందె మదినేమివినాశముఁ
జెందెఁ గేశవా॥౫౪॥

అలసటఁ జెందియైనఁ గడు నేర్పు ఘటింపు పవి
ష్ట కార్యమున్। సలుపఁగ నోపునే ఘనుఁడు మత్తు
ద మొప్పఁగఁ దిద్దు శర్వు న। ల్లలిత శరాసనంబు
గని రాజులు మోపిడలేక పోవఁగాఁ। జెలువుగ
రాఘవేశ్వరుఁడు శీఘ్రమె యెక్కిడి త్రుంచెఁ
గేశవా॥౫౫॥

కుదేని వృథంబులేని యనుమాన మనుష్య

నిఁబట్టి కార్యమిం పొదవఁగఁ జేయఁబూనిన సు
పూరుషుఁడార్తిని జెందకుండునే। యదనున వ
షణముల్ గురియునంచును మేఘుని నమ్మి చేని
డున్। మదినదివాడ కర్షకుఁడు ముదర్షఁబొంఁది
వరీతిఁ గేశవా।౫౬॥

కూ్రిరులతో నొకప్పుడును గూరిమి సేయఁ
గ రాదు చేసినన్। పారము మట్టనే దని బా
ధకరంబును బ్రాణహాని యగు। బారుగ నెవ్వఁడే
నియును పన్నగ మైత్రి ఘటించియున్నచో। నో
రిమి సేయునే యసువులూడఁగఁ గర్వకయున్నె
కేశవా॥౫౭॥

అనఘుఁడు ఘోరపాతకుని నాదర మొప్పఁ
గఁ జెల్మిచేసినన్। ఘనముగ తద్గుణం బతని గ్ర
క్కున నెందు నదెట్లనోయన౯। వనిత కరాం
బుజంబు వగఘాసిల కజ్జలమందు నంచునం। బ
వె తనవర్ణమున్ దొలఁగి తద్గతిఁ జెందకయు
న్నె కేశవా॥౫౮॥

సారముగాఁ బ్రియోజనము కల్గును సద్గు
ణసాంయ్రిఁడే దరా। చారుఁడొసర్పకోపఁ ద
ది జాగొనరించు నెట్లు కాని యొప్పునన్। క్షీరముని
ర మేర్పడచు క్షిప్రమె హంసము కొంగ కాగ

రన్। నేరుపు చాల జెన్నఁటికి నిర్జరవైరివినా
శ కేశవా।౫౯॥

చోరవగ నీప్సితార్థము త్రిశుద్ధిగఁ గోరు
మనీష యేర్పరి। ఉరుగునె యొన్ని ఘంగులను వి
ట్టముగాఁ జమదెంచు నీరనుస్। స్థిరముగ ని
మ్నదేశమునఁ జేరక యుండఁగ నిల్వనేర్చునే। శ
రముబలంబు నైపుణము గల్గినవారికినైన కేశవా॥

ఇచ్చక మాడనేర్చినను హెచ్చుగఁ గొండె
ముఁ జెప్పనేర్చినన్। మచ్చిక మీఱ వారికిని మా
డలు చీరలు సొమ్ములిత్తురా।నచ్చుగ నాటకంబున
దయారస మొల్కఁగ సత్యవాదియైన్। మెచ్చి
బహూకరించి చెలిమిఁ గడఁ బ్రీతి యొనర్చ
కేశవా।౬౦॥

సంపదచే గతంబనుచు చల్లగ పుల్లగ నెట్టివా
రలన్। సొంపెడలంగనాడుఁ గడు చుల్కనిమా
నిసి వానినైజమే। యింపుగ సమ్మదంబు జనియిం
పఁగ గారుఁడు మాటిమాటికా। రంజముఁ బట్టి
కోయుఁగద రాజిలు దారువునైనఁ గేశవా॥౬౧

ఘనులఁ దిరస్కరించి జనకంటకులాడినదు
ష్ప్రలాపముల్। పనివడి తత్ప్రలాపకుల బాధ
యొనర్చి నశింపఁజేయు సూ। ర్యునిపయి నుత్త

మోహాత్మ విరోధులు క్రోధులు భూతిపైవఁగాఁ।
గొనకొని వైచెఁచు వారి కవి గొప్పగఁ బైఁబడకు
న్నె కేశవా॥౮౩॥

ఏలినవల్లభుండు తన కెంతయుఁ దర్జన భ
ర్జనాదులన్। శీలము దాఁపెనంచు మదిఁ జిం
త వహింపఁగరాదు వానికిన్। మేలది వీలుగా
నరిని మేఘుఁడు వర్షము సర్వసస్యమున్। జా
ల సమృద్ధిపొంద జన సన్నుతిగా ఫలియించుఁ
గేశవా॥౮౪॥

కలఁతనుఁ జెంతవిటక్షుటమొ కాని విధాత్రుఁ
డు ఫాలముననన్। దొలుతలిఖించి నంతయు
ను దుఃఖము సౌఖ్యము సొంపుఁ బ్రాఁకులన్। వె
లసిన లోకమంతయును వీరడిగాఁ గలహాశనుం
డనే। సలననుఁ బొందఁ జేసెఁ గద నారదమౌని
ని పించ కేశవా॥౮౫॥

తులువలు నిందసేయ మదిఁ దోచక సౌఖ్య
ము భాగ్యయోగ్యమున్। గలిత మనోహరంబున
గు కార్యము మానదు యుక్తమోక్షముల్। యొ
లమి మణుంగు పేరును నింపక నీలపు రంగు పోఁ
క నా। వచన దహించునే నెలత వంతు యొకిం
తయును లేక కేశవా॥౮౬॥

ఒప్పుగ నామిషంబులగు నోగిరముల్ తమి నారగించి తా। మర్త్యులు సత్ప్రయోజనము మాన్యులఁ జేరఁగ చేయవచ్చునా। యుక్తమయజ్ఞవాటికను సుస్థిరిఁ బిల్వని దక్షు యాగమున్। వెంత్తఁగొంచి యాతఁడును మేషముఖంబును జెందె కేశవా॥౯౭॥

సదమల నీతిశాలియును సత్ప్రతిభాంచిత లీలవర్తిలున్। కదిలముగాఁ బరీక్షితుఁడు పన్నగ రాజశరంబుఁ దెచ్చి తా। కదలని యాశమెక్క ముని కంఠమునన్ ధరించి శృంగిచే। వదలని శాపమొంది జన వంద్యుఁడు దేహముఁ బాసె కేశవా॥౯౮॥

కనము ప్రసిద్ధుఁడైన గురు సింగహితార్థ కార్యముఁ బూనుటంగషన్। బరహితుఁ డాత్రిశంకు నరపాలుఁడు జన్నము సేయ వేఁడిన। గ్బురులు వసిష్ఠమాను లది వల్దన మానక శాపమాత్రుఁడై। బహువది రక్తణాంబునను పంచముఁడై విలపించె కేశవా॥౯౯॥

భాసుర వైష్ణవోత్తముల బాధయొనర్చఁ బ్రియాసమొందుచు దు। ర్వాసుఁడు సంబరీషుఁ [illegible] మరాజు దహింపఁగఁ గృత్తినంపినన్। దాసుఁ

బ్రోవ మాధవుఁడు తాను సుదర్శనతీక్ష్ణధార
చే। వాసిగ దానిద్రుంచి మునివర్యుని గర్వమణం
చె కేశవా॥ ౭౦॥

ధనము ఋణానుబంధమున తప్పన భార్యలఁ
జెందవ కన్యలన్। గొనక కానిచేరు సత్యజనకుండు
విభాకరుఁ గొల్వనాతఁడే। చ్చినమణిశ్రై గదారణ
లుచేడెలు చింతిల నాశమంతమన్। గొనుమని
యాధరాధిపతి మూర్తివిమారునకిచ్చె కేశవా।

అన్నుగ నెంత వాఁడును మురారిను జెందిన
హానిఁబొందు రా। వచ్చిన సమస్తమున్ దనకు రా
వణానంచు నివేశభూన్యుఁడై। హెచ్చుగఁ బొందు
మానుఁతో నెంతయు ఘోరరణంబొనర్పఁగా।
బిచ్చినుఁ డాసుయోధనుఁడు గూలెను యూరు
లునర్చి కేశవా॥ ౭౨॥

పావనశీలుని న్నాదరి పార్థివరత్నముమం
తనంబునన్। గాంధరపు న్నరాధమునిఁ గట్టిడి
సేయఁగ రాదు పుట్టినన్। పవనపుత్రని సాంత్ర
మగు వేదశాలమునందు వెట్టిరై। తీవర మొప్ప
మూర్చమును ద్రిప్పిన నేమి సుఖంబు కేశవా॥ ౭౩

వీరుల నేక ధర్మముల విఘ్నము సేయఁగ
బూని వచ్చినన్। ధీరుఁడు మాన్యతవ్రతుఁడు దీ

ర్పఁ బ్రతిజ్ఞ జయద్రథుఁ డమహాహా। దారు
లు ద్రోణభీష్ములును ధైర్యసమగ్రులు కర్ణశల్యు
లున్। బోరఁగ వారిఁ గైకొనక పార్థుఁగఁ దుంచె
కిరీటి కేశవా! ౭౪॥

పండువగానైన సన్నిహిత బంధులఁ జేరక దు
ర్నయుండు తా। నొండొకవారు సల్పి యుత్స
వ మొప్పఁగఁ జేయు నెట్లన। నిండు పసంబుతో
స్వకుల నిర్ణయవృత్తిఁ జంప మానివే। యొం
డొక వర్ణ కృత్యము నొందిన పోలిక గాదె
కేశవా॥ ౭౫॥

చెలిమిమె పాండవంబునకుఁ జెన్నుగ హెచ్చు
గఁ జూచినాడవిన్। గలఁగక పాండుసూనులను
గాచుకుంబఁ డెయ్యరాంచి కేయుఁడ। యాగ్యలఘుఁ
బాయనోపక ధరాను పుష్పట వ్యాపకాబ్జము
ల్। కలితసుఖంబులన్నదయ గ్రుక్క నవెంబడిపో
రె కేశవా॥ ౭౬॥

ధనపతి గాక యుండిన యుదారపుశిష్యులు నే
రకుండినన్। ఘనకుండిమైన మానవులఁ గొప్ప
గఁ జూతురుకోవిదోత్తములే। ఘనతర భూరుహం
బు లిలఁగల్గిన నత్తు నీసరు మ్రిదిః ష నెలమిఁ జేసి
పూజలను సల్పుచుందురు గాదె కేశవా॥ ౭౭॥

బహువిధసంపదల్ చెడును భవ్యులకైక్యఘటిం
చునంతనే। నహుషునికిన్ సురల్ మునులు నా
క మొసంగ శచీలతాంగికై। సహనము మాని
మోహపడి సంయమివాహనుఁడై యగస్త్యుచే। త
హతహగా శపింపఁబడి తానురగత్వము నొం
దెఁ గేశవా॥౪౮॥

తేలికవాఁడొకోనయినఁ దెల్లనుగాఁ బకఁబూ
నవచ్చునా। కాలము చేత వానికిని గౌరవమో
గ్యత లేకయుండునా। లాలితసంపదల్ గలిగిరా
జిలువారలు మాత్రకంబులఁ। నూలునకం ఘటిం
చి యెవనూల్కొనఁబూనరెయెంక కేశవా॥౪౯॥

దగ్గిరచుట్టముల్ దనకు దప్పుడు ద్రోహమొన
ర్పనోర్చుఁ దా। నెగ్గులు సేయఁబూనఁడు సుహృ
జ్జనుఁ డించుకయైన వారికిన్। మొగ్గడలించి
తన్ భగిని మోసమొనర్చ ఖగేంద్రుమతయున్।
తగ్గకద్రుగేహమున దాస్యముఁ జేయదె మున్ను
కేశవా॥౫౦॥

క్షుద్రుపవస్తు సంగ్రహము చాలక సంయంద
దిగూర్చుకన్నయా। క్షుద్రవికైనఁ బ్రస్తుతము గొ
ల్వగనీదము సంభక్షింపు హీ। మాద్రిక దృఢనా
ధ్యునకు వైనను గోమయమ్ము బొందిసన్। భద్రి

ముగా గృహంబులను భాసిలుసేవరిశుద్ధి కేశవా।
అతిశయ భాగ్యవంతుఁ డగునట్టి తటిన్ ఛ
లుఁ డొగ్గొనర్చు ని। గ్గతధనుఁడైన కాలమున గా
రవ భావముతోడ వతిఁ గొలున్। ప్రిడిన మగ్ని
వేసవులఁ బర్వత కాననముల్ దహించు మా।
ర్గ్మతఁ దగి వానకాలమున సౌఖ్యమొనర్చునతండె
కేశవా॥౮౨॥

అకుటిలులౌ భవార్తుల దయారసమొప్పఁ
గఁ బ్రోచుచుండువే। మకరము చేతఁ జిక్కి కరి
నాథవ నన్యపగావవే యనన్। చక్కటముగా
సురల్ బొగడ భాసురచక్రము చేత నక్రమున్।
శకలముఁజై పడందునిమి షయ్యనఁ గావవె ము
న్న కేశవా॥౮౩॥

క్రూరుచ కిప్పిరాఘర మిడఁ గూడ ద దేగతి
నమ్మఁగొల్చినన్। శేరివృకుండు మున్న తనచే
తొరుచ మస్తకమందు నిల్పనన్। బోరున విశ్క
లైపడ శివున్ గని వేఁడిన యట్లనానవన్। దా
రున నమ్మహాస్త్ర తఁడు దాఁకఁబోవఁడె చేయి
కేశవా॥౮౪॥

చిన్నని బుద్ధిలేని కడు దీమసిఁ బోకినఁ గ
ర్భిదంబుచూ। కోన్నత చార్యవతిఁ గాఁడు కాల

వశంబున లేమిఁ జెంది యా। పన్నతఁ బొందఁగా
డి జనపాలుఁడు బత్తెము రెండుపూటలున్। జె
న్నుగ నిచ్చి బ్రోచె విభవిఁ జెందఁగదా యపకీర్తి
కేశవా॥ ౮౫॥

మృదు మధురంబుగాఁ బలుక మిక్కిలి గర్వ
ముఁ బొందు దుర్జనుం। డొడఁగి చరించుచుండుఁ
బురుషోత్తముల దర్జన మాచరింపఁగా। నదలుగనా
తి కూచిననను వంగు నవిల్లు బలం బెఱ్ఱఁగాఁ।
కుదురుగ బాణ్ణితో గొటగ గూర్పఁగ నేచి
నఁ గాని కేశవా॥ ౮౬॥

మచ్చిక నచ్చటం గలుగు మార్గ మెఱుంగక
నెట్టిచోటికిన్। జెచ్చెరఁ బోడఁ బోయినను సి
ద్ధి యొసంగదు సుయోధనుండు తా। హెచ్చగ
ధర్మరాజు సభ కేగి జలంబుల ముగ్గి భూమిపై।
వచ్చగ మోకరిల్లఁ బడి హాస్య రసాస్పదుఁడై
య్యెఁ గేశవా॥ ౮౭॥

ఎంతధనంబు గల్గిన నదెంత వివేకము గల్గి
యుండినన్। సంతత దుష్టబుద్ధి యగువాని నభిం
చినవాఁడు మోస్యుఁడా। శాంతియు దాంతియుం
గృపయు సర్వజనీనము గల్గి మిత్రత। స్వాంతుఁ
డు మంత్రియైన జనవల్లభుఁ డందుఁ బొంది

కేశవా॥౮౮॥

బహుతర గర్వమొందినను బాధకరంబగు నె
ట్టివారికిన్। సహనము లేక ధాత దను సర్వజగత్ప్ర
టిసంహృతి బలర్చగా। పిహితము మీర వాణి ప
దివేల విధంబుల స్తోత్రి చెప్పఁగా। దహనుని బో
లి వేంచ్రిమునఁ దప్పరిఁ బాసి చరించె కేశవా॥

పూరిత సద్గుణంబు గలుగఁ బొందియె యొకప్పు
డు సాధువైననిని। స్వారముగా వచించిననుఁ శాం
తవిపేశపిహానుఁగా దురా। చారుఁగనించరా ద
తని పార సుధారస మొల్కఁగ బల్కస। తీవ
రముగ క్ష్వానికి నికీడు దలంచుటమేలె కేశవా॥

సంతత దుష్టచిత్తునికి సద్గుణ మొకొంకక వే
ళఁ గల్గి నన్। దొంతర చెల్మిఁ జేసినను దుర్గు
ణ మితఁడు మానెనంచు నా। వంతయు నమ్మరా
దతని నంచితమైన భుజంగరాజమున్। జెంత
కుఁ జేర్చఁగా జనుని క్షిప్రము గర్వక యున్నె
కేశవా॥౯౧॥

అనయము శత్రువై తిరిగి యక్కఱవచ్చిన
వేళ నెమ్మిగా। వెనరుగనున్న నాతనితొ వెయ్య
ము సేయుదురే సురేంద్రుఁడే। తనరఁగ నబ్బలిం
గలసి తానుసుధంగని దైత్యసాధునిఁ। గానుమనఁ

డయ్యె నింద కతయుఁ గ్రోలెను వేల్పులఁ గూడి కేశ
వా॥౯౨॥

పెద్దలనొవ్వఁ బల్కి నను వేగిరమేగమవర్తి
సద్మముం । దొడ్డగ మీరఁ జేరు దరిత్రోద్ధతుఁడై వి
హారింప వేచు నిల్ । బుద్ధిగనంతమంచు బహుబో
ధనొనర్చిన గంయు మీరందు లెన్ । పెద్దయు ధిక్క
రించి తుదిఁ బ్రోనతలంబున కేగె కేశవా॥౯౩॥

ఘనతరకస్పషంబు మదిఁ గన్గిన శత్రువు కా
ర్యవాదియై । వినయవిధేయతల్ గలిగి వెంటను
నిచ్చలు సంచరించినన్ । గనికరమైన తజ్ఞునిఁ గ
న్నులఁ జూడఁగ రాదు చిల్కపి । న్ననువునఁ బొంచి
పొంచి యొసగ్గైనను భేకముఁ బట్టె కేశవా॥౯౪॥

పలికన స్త్రప్రయోజనము హాస్యముగా నవరిం
ప నేర్చు ధీ । శాలి ప్రధానియొక్కరుఁడె చాలు
ను వీలుగ రాఘవత్తునా । పాలుని కార్యభాగము
ను భానుసుతుండు వహించి బుద్ధిచే । మేలుగని
ర్వహించి తనుమిక్కిలి ఖ్యాతినొందె కేశవా॥

చెలువుగఁ గాంతుఁడై సతికిఁ జిక్కని మోహ
ముఁ లేక యుండఁగా । బొలుపుగఁ బెండ్లి సేయుట
కుఁ బూనఁగ రాము ఘ సెబాడరార్థమై । యలయ

క రాజపుత్రియగు నంబను భీష్ముడు తోడితెచ్చి
నన్ । వలసినచోటికేగు మదివంచితనై వెతనొం
దె కేశవా॥౯౬॥

అనుమతి దప్పియున్నఁ దన యాతనసునైనను
నొవ్వఁబలుగ్రబల్ । వనువున నయ్యయాతి కలి
శాప వశంబునన్ వైరస్యధ్వగన్ । గొనుమనఁగాయ
దుంను పత్రికూలము లాడిన రాష్ట్రమేల నీ । త
నయులనహలుఁ లొందు రని తానవఁడే దయలేక
కేశవా ॥౯౭॥

నెనరు దయారసంబు కడు నెమ్మియు నమ్మిక
గల్గువారికిన్ । ఘనతరమైన నెమ్మనము గొరవహీ
నతసొందిపాసినం । తనె మదిహత్త దేగతిని తద్వి
ధమెట్ల న పాలుకల్మషం । బునే వికలత్వమొంది
యదిబొంకు నెముక్కటిలీల కేశవా ॥౯౮॥

తప్పగ సంచరించుచును దాలిమిమాలి దురా
గ్రహంబుతో । నొప్పు సుసాధువంచనము నించు
కగొంకక చేయవచ్చునా । ముప్పునఁగాలకింకరు
లు మూగిన దుర్గతి సాధ్వసంబుచే । నొప్పగ
శాంతభావ సుమబొందిన మొత్తరెవారు కేశవా॥

అలయికమూఖ చిత్తున గసానిఁశ మత్యభి

వృద్ధి గోరుచున్। సొలపుగ దాస్యమున్ గలిపి
సృష్టించు వాఁడు నిరాకరించఁగాఁ। గలఁగుట
కంటె సజ్జనులుగాసిరి జెందక వాని గన్పిడిన్।
మెలఁగక యెవ్వ రేమనిన మిన్నక యుండుట
లెస్స కేశవా॥౧౦౦॥

ఇలనువ్రతోపవాసముల హీనత నొంది కృ
శించి యాత్రఁటన్। మలమలమాడి దానమిడి మా
నుగఁబుట్టుటకంటె దియుతుల్। దలిపిగ నన్యుల
న్వదిలి దేశికునిన్ భజియించి శౌరికిన్। జులక
గరంజలెత్తిన నజారగ మోక్షముగల్గు కేశవా॥

భవహర మత్స్యకూర్మ కిటిభాసుర మాన
వసింహ వర్ణిభార్గవ రఘురామ సీరధర రామ
జగద్ధితబౌద్ధ కలిఁ నా। నావిధ దివ్యవైభవసమ
న్వితదేహ ఖగేంద్రవాహన। నావ గుణదోష
ముల్ దొలఁగ నాదర దృష్టినిజూడు కేశవా॥

నామహినీపదాబ్జములు నమ్మితిగాన వెణంగు
వైఖరిన్। వేమఱుదోచ రీతిగనువిల్లు విన్నప మా
చరించితిన్। కామితమేమి లేదు నను గాచిన సాం
పగునీయడుంగు కెం। దామరలే భజించెదను
దాసిని సత్కృపనేలు కేశవా॥౧౦౩॥

ముదమున శ్రీగాడేకుల సముద్రసుధాకరుఁ
డుల్లసద్రమా। సదనుఁడు జగ్గరాయనికి సాధ్వి
కిఁ జెల్లమకున్ తనూభవన్। మదివె సుభద్ర
సాంబరగు మానవతిన్ గృతినీకొసంగితిన్। సద
యాత్మఁ దప్పులన్నియును సాదరలీలను సైఁపు
కేశవా॥౧౦౪॥

ఘనతర విశ్రమంబులు విశాగపు ప్రాసలు
శబ్దసంధులుం। గణనియమాదికం బెఱుఁగఁ గం
జదళాక్షుని భక్తరక్షునిన్। జనువునఁ బ్రస్తుతిం
చితిని సత్కవులార మహాత్ములార సు। జ్ఞనమ
ణులార వేఁడెదను సత్కృతిగా నొనరింపుఁడీ
కృతిన్॥౧౦౫॥

ఘన పరిచర్యలందుఁ దగు కార్యములందును
ధర్మసంగరం।బున శయనించు వేళలను భోజ
నకాలమునందునన్ క్షమా।గుణమున దాసి మం
త్రియనఁ గూలియు రంభయుఁ దల్లి ధాత్రిలా।
గున జరియించు భార్య కులగోత్రము లెంతయు
నుద్ధరించెడిన్॥౧౦౬॥

పరగఁగఁ బంచవర్ణముల ప్రాయముఁ దాఁ
కను శౌరిమాలు గా। నరమరలేక నాలుగును నా

లను వాఁకను దాఁపు మాలుగా। సౌరభిక షోడ
శాబ్దమున జొచ్చిన పుత్రి మిత్రి మాలుగా।
సురుచిర లీలగాఁ దలఁప సూటియగున్ దలిదం
డ్రి కెంతయుఁ గీర॥౧౦౭॥

నెమ్మ్ దలిపర్ణఁ గూర్ర ధరణీపతిదర్శన మా
చరింపఁగా। కస్మాలితాంబులంబయిన గౌరవ మొ
ప్పెఁ సంగఁడంచు నీ। నెమ్మది నేలగుండెదవు నిర్ద
య మర్దన సేయ కిఁగతిన్। బొమ్మను టే మహాఫ
లము భూసుర సత్తమ వేయు నేటికిన్ ॥౧౦౮॥

సకలవిధంబుల స్సుమతి శక్యమొసర్చి వివేక
హీనతన్। బ్రికటముగాఁ గన్మైత్రి నెడఁబాసిన
వ్యాసుల మొందనేల తా। నుకుటిలలీలన్గలసి య
ర్థమును బాత్రిణములుండ నిక్రియన్। పికలతనొం
దుటే ఘనము వృద్ధియు మేలును సజ్జనోత్తమా॥

కలితరసాల సూనములు గల్గిన వాదిగఁ దన్న
గంబు స।త్ఫలములు గోరి చేరి పరిపక్వఫలంబు గో
నంగఁ బోవ నీ। వలమటఁ జెందఁ దోలి యదివా
య సమానినఁ గుందనేలను। జ్వలనశిలా సితుల్యఘ
నచంచు నఖంబుల దీమె మెచ్చఁ బ్రి। ద్దలు పడఁగ్ర
చ్చి చీరుటలు తప్పుట చాలదె కీరరాజమా॥౧౧౦॥

సరసత పాద్యమాధురియుఁ జారు శరీరము
కాంతియుక్తమున్। బగవము మార్దవంబు శరు
భవ్యము వర్ణన కెక్కఁ జేసియు। నీరస ము
నొందిన నిహృదయ మింతగ వజ్రనిభంబుఁ జే
సెనే। వర సహకార సత్ఫలము వారిజగర్భుఁడు
నిర్దయాత్ముఁడై॥౧౧౧॥

సరసిజసంభవుండు మృగసంఘము ద్రించఁ
గఁ జేసె బేలనై। తరుచుగఁ గుక్షిలోమృగమదం
బిడి యట్లుగఁ గొండె గాండ్రిదు। స్థిర రసనాగ్ర
మందిడి నక్షిపక్ష్ము వాసనశింతు రాతలిన్। సర
సరతుల్ బుధోత్తములు సత్కవులున్ వినుతింప
మందురే॥౧౧౨॥

సరసిజ పత్రమందు విరసంబుఁగఁ గర్వము
నొంద నేటికే। శరము విరాజమానముగఁ గాంత
లకంఠములందు నుండునో। నరపతులెందరేని ని
నునాడెము సేయువిభూతి గాదువో। స్థిరముగు
విల్వ కెక్కఁ నప్రసిద్ధి వహింతు వె నీటిముత్తెమా॥

ఘనతర సౌరభోత్కరము గద్దని యింత వతే
పమేలవి। న్నను వగు రూపసరవదము నవ్యగ మంచి
తదివ్యవాసనన్। గొనకొని నీకు నెకుట వగు కోటి

మణుంగుల కప్పురంబు నీ | మనమున నిత్తు వేగుట
లుమాను మిఁక్కైనఁ గురంగనాథహా॥౧౧౪॥

దక్షతలేని మందిరము తథ్యము పల్కఁగలేని
సాక్ష్యమున్ | పక్షము లేని బంధువును భావమె
ఱుంగనివాని చెల్మియున్ | నక్షులు లేని జీవనము
హానిగనో గిరమబ్బనప్పురా | దక్షిణ దానిరక్షక
ముగోగణపాలన కంసమర్దనా॥౧౧౫॥

సరసులు లేని రచ్చయును సామము నేరని గా
యకు భారమున్ | సరసత లేని కూటమియు సారవి
చారము లేని మంత్రియున్ | నరపతి లేని రాజ్యము
ను నాగరికత్వము లేని నాట్యమున్ | గరము గదా ని
రర్థకము కంజదళేక్షణ లోకరక్షణా॥౧౧౬॥

శ్రీకృష్ణశతకము.

SRI KRISHNA SATAKAMU.

శ్రీకర రామానుజులనఁ। బ్రాకటముగ నవతరించి భక్తులఁ గరుణన్। సాకల్యంబుగఁ బ్రోచితి। పాకారిప్రముఖ వినుత భండన కృష్ణా॥౧॥

చేతన సంరక్షణ సం। ప్రీతిని వరదార్యుల నెడి పేరనుధరలో। ఖ్యాతిగ నుదయము నొందితి। పాతకహర దైత్యవీర భంజన కృష్ణా॥౨॥

శ్రీరుక్మిణీ మనోహర। చారువిభూషణ శరీర శాంత విహారా। మారవికార విదూరా। నారదవినుత ప్రచాక నగధర కృష్ణా॥౩॥

యాదవవంశ పవిత్రా। సాదరలక్ష్మీకళత్ర సారసనేత్రా। వేదవినోద చరిత్రా। మోదావహ చిత్రగాత్ర మురహర కృష్ణా॥౪॥

శ్యామలకోమల రూపా। రామావిమలానులాప రాజితచాపా। తామసయుతజన కోపా। సామజనుత గుణకలాప సాదరకృష్ణా॥౫॥

మందారకుసుమభాసిత। నందసుతా నందచరిత నతజనభరితా। కందర్పవైరిపూజిత। నందసునందాది ప్రణుత వరనుత కృష్ణా॥౬॥

శరణాగత సత్పోషా| కరుణా యుత విగత దోష కౌస్తుభభూషా| ధరణీసురసంతోషా| వర గోపీ మోహవేష భామా కృష్ణా॥ ౭ ॥

కరుణారసాల వాలా| నరపాల యశోవిశాల నవరసలీలా| వరచామీకర చేలా| సురనాథ సుపుత్రిఖేల శుభకర కృష్ణా॥ ౮ ॥

పాండవ మధ్యమ సారథి| యండజరథి సురవినోది యసుర విరోధీ| పండిత కరుణా వారిధి| మండిత శౌర్య నిధి గుడుధి మాధవ కృష్ణా॥

బృందావన సంచారీ| మందార ప్రసవధారి మధు సంహారీ| వందిత వేద విచారీ| మందర గిరి ధారి శౌరి మధునుత కృష్ణా॥ ౧౦ ॥

కలిహంగణ కలితభాషణ| ఖలశోషణ కమలచరణ కమలాదరణా| బలభూషణ కరిపోషణ| బల దానవనాశ బాణ బహురణ కృష్ణా॥ ౧౧ ॥

గోపాలక పరిపాలక| గోపాలక విమలకలిత గోడాలోకా| తాపస లోకాలోకా| భూపాలక జలధిచంద్ర బుధనుత కృష్ణా॥ ౧౨ ॥

నేరరు ఫణి రుద్రాదులు| నేరరు బ్రహ్మాదులైన నేరరు కవులున్| పారము ముట్ట నుతించను| ధారాధరవర్ణ నాకుఁ దరమే కృష్ణా॥ ౧౩

మతివికలుగోచరమగుగతి। సదయాత్మా నిన్భజింతు సదమలరీతిన్। ముదమలరఁ జిత్తగించవె। శదన భయంకరశరీర కలిహర కృష్ణా॥౧౪॥

గోనకొని భవదీయ కృతిన్। ఘనదోషము లున్ననైనఁ గమనీయ గతిన్। మనమున సజ్జను లెంతురు। గుణహీనులు నెంచకున్నఁ గొదువయె కృష్ణా॥౧౫॥

రసయుక్తముగాకున్నను। పసడిసరిన తావకీన భజనము వలసన్। భసితంబగుఁ బాతకమని। పొసఁగఁగ నిను సన్నుతింతు బుధనుత కృష్ణా॥౧౬

మేదిని వేఁడినఁ గరుణను। సాధుగ వసుదేవునకును సజ్జను లలరన్। గాదిలి తనయుఁడవగుచును। మోదమున జనించినావు మోహనకృష్ణా॥౧౭॥

నందునిసుతుఁడన జనములు। పొందుగ రేపల్లెకరిగి పోషింప మహా। నందముగాఁ గయశోదకు। మందరధర పెరిగితివి మహానుగఁ గృష్ణా॥౧౮

పూతన కుచముల విషమును। వాతను మధురిమను బూని వంచనమున వి। ఖ్యాతిగఁ బాల్నీకిచ్చిన। చైతన్యముఁ బాపినావు చలమునఁ గృష్ణా॥

శకటాసురుఁడను దైత్యుఁడు। నికటముగాఁ

బైసిబడిన నిర్జరులులరన్। ప్రకటముగాఁ బదహతి
చే। శకటముగాఁ గూల్చితివౌ వేంకటకృష్ణా ॥
తొడపైని డుకొను జననికి। నడిగొండగ బరు
వునోఁప నలువు డలిగ్రప। తడఁబడ సిస భూష్ఠలి
నిడె। కటుమాయలసుపక్షిశత్రుఘనుఁడ కృష్ణా ॥
అద్దముఁ గంప్రుని యాననిని। నెల్లి నిడుచు దను
జుఁడొకఁడు నిను నడిగ్రాబై। యెత్తుకొని పోవ
వాని నిలుకుత్తుగ బిగియించి ధరను గూల్చితి కృష్ణా ॥
ఒకనాఁడు తల్లిపైఁగృప। సకలేశ్వర యావు
లించి సర్వజగంబుల్। నకరముగా ముఖమం
దున। సుకరముగాఁ జూపినావు సుదరత కృష్ణా ॥
శీలుఁడు గర్గమహాముని। పాలుఁడ నీనునా
మకరణ భాసితుఁ జేసెన్। వీలుగ వసుదేవాఖ్యు
ని। లాలిత విష్ణుప్రియులనఁ గ్రమమునఁ గృష్ణా ॥
పాడుచు ముద్దులాడుచు। కూడుచు గో
పాల బాలకోటికి తోడై। తోడను వాలఖరుతో
డను। నాడితి బహుగతులఁ గరుణ నచ్యుత కృష్ణా ॥
గోపాలసుందరాంబుల। భూపాలక చౌర్యలీ
లఁ బొందితి మిగులన్। గోపికలతో విహారము।
ప్రాపుగఁ గావించినావు బహుగాఁ గృష్ణా ॥
పాలును బెరుగును వెన్నయు। చాలఁగ భ

క్షీరవి మిగులఁ జనువుగఁ ద్రావఁగన్। లాలితముగఁ
జోరత్వము। వాలాయము జారతనము వచ్చెన్
కృష్ణా॥౨౭॥

గోపాలసతులు మదిలోఁ। దాపముగొనఁ
బాలు నెయ్యి దాఁచుదువనుచున్। కోపుగఁ దా
వక జననికిఁ। గోపంబునఁ జెప్ప వోవఁగూడెను
కృష్ణా॥౨౮॥

మన్నారగింపు వనుచును। మన్ననతో నయ్య
శోద మానుమటన్నన్। తిన్నగ నీవిడిన మ్మకు। మ
న్నాయు సఖులను ఘటించిరంటివి కృష్ణా॥౨౯॥

వాసన యాఘ్రాణించని। హాసంబున నోరు
దెఱవ నఖిలజగంబున్। వాసిగఁ గానంబడియెను।
నాంసతికి వీక్షితమొదవ నలువుగఁ గృష్ణా॥౩౦॥

జగమంతయుఁ గన్నులఁ గని। ఖగవాహానుఁడి
తఁడటంచుఁ గామిని దలపన్। నిగమార్థ విను
త రయమున। తగు మాయను గప్పినావు తల్లిని
కృష్ణా॥౩౧॥

భ్రాంతిగొని నందసుందరి। కంతుని గురుఁడ
నుచు నిన్నుఁ గానక మదిలో। నెంతయుఁ గొడు
కను ప్రేమను। సంతతమును లాలనంబు సలిపె
ను కృష్ణా॥౩౨॥

తనయింటి యింతులందఱు। పనులందవిలియుం
డ నందు పడఁతుక కవ్వం। బనువుగఁ గైకొని పె
రుగున్। గొనకొని తరువంగఁ జొచ్చెఁ గుదురుగఁ
గృష్ణా॥౩౩॥

నిద్దపు గజ్జెలు మ్రోయఁగ। ముద్దులు గుల్కఁ
గను నీవు మురిపెము దనరన్। తద్దయుఁ బొలి
మ్మనుచును। రద్దుగ కవ్వంబువట్టిలాగితి కృష్ణా॥

నిను తనయూరుల పైనిడి। వినయముగాఁ జ
న్నుగుడిపి విస్మృత లీలన్। మనుగాఁచు పాలు
పొంగిన। ఘనతరముగడించిపోయెఁగఱ్ఱన కృష్ణా॥

అత్తఱి దధికుంభంబును। బొత్తిగ పోఁగొట్టి
వెన్న భుజియింపఁగఁ ద। చ్చిత్తమునఁగినుక గో
పి నిను। తత్తరముగ తల్లిచూచి తరమఁగ కృష్ణా॥

చని వేఱొక యింటికిఁ జని। పనివడి రోట
ను వసించి భాసురలీలన్। దిని యుట్టిమీది వెన్న
యు। ఘనముగ వనచరము కొసఁగఁ గనియె
ను కృష్ణా॥౩౭॥

కనుఁగొని కినుక జనింపఁగఁ। జనువుగ నినురో
టఁగట్టె సమ్మతి దనరన్। మనమున నారదవచ
నము। పనివడి పాలింపఁ గట్లఁ బడితివి కృష్ణా॥

ఎటువంటి మనసుగలదో। పటుమతి గోపా

లవనీత భక్తుల కెందుఁగా। ఇటువంటి చనువు గ
లదే। ఘటనాఘటనాసమర్థ ఘనుఁడవు కృష్ణా॥

గోత్రధర నీదు కరుణకుఁ। బాత్రులుగారె
వరు గోప భామిని మాడిఁగన్। మిత్రానుమధర
సారస। పత్రాక్షికిఁ గలదె యింత భాగ్యము
కృష్ణా॥౪౦॥

గాత్రమునను రంతు నిందిర। పుత్రుండగు ప
ద్మజుంను పుణ్యుఁడు హరుఁడున్। మిత్రుఁడు
యశోద తల్లియు। చిత్రమతీ నీకు లోక సేవిత
కృష్ణా॥౪౧॥

మద్దులఁగూల్చుటమదిలో। సద్ధర్మంబనుచుఁ
దలఁచి సరగునఁ జనవే। పెద్దయులూఖలమీడ్చు
చు। ముద్దుగ శివజసన్నిధికిని ముదమునఁ గృష్ణా।

అర్జున యుగ్మము మధ్యకు। వర్జున సఖ
నీవుపోయి యడ్డుగఁ బైకిన్। నిర్జరనుత రోలీడ్చి
న। గర్జితగతిఁగూలెఁ దరులు గ్రక్కున కృష్ణా॥

వృక్షంబుల సలిలతముగ। యక్షులు నిద్దఱు
జనించి యాదవకులసం। రక్షక తావకపదములు।
రక్షకమని మొ్రక్కి రపుడు రతిచేఁ గృష్ణా॥౪౨॥

తల్లియగు గోప కాంతకు। నెల్ల సుఖంబులు
ను గలుగ నెంతయు ముద్దుల్। గొల్లలుగాఁ గృప

సేయుచు। నుల్ల మలరఁ బ్రొద్దు జరుపుచుంటివి కృష్ణా ॥ ౪౫॥

బృందావనమునఁ గరిగిన। గందేహము లేక దైత్యసంచారంబున్। జెందక చుహరిక్కని నినుగొని। యందము గానందుఁ జరిగెనట విను కృష్ణా॥

గోపాలబాలకులతో। క్రేపుల మేపుచును నడవిఁ గేరుచుఁ గ్రీడల్। గోపులకు తీపెలుట్టఁగఁ। బాపహరా సలిపితౌర బహుగాఁ గృష్ణా॥౪౭॥

నినుహింసింతుననుచును। మనమునఁ దలపోసి దైత్యమానితుఁ డొకరుం। డనువగు లేగవిధంబున। చనువుగ నీ వెంటఁ దిరిగెఁ జలమునఁ గృష్ణా॥

మంచిది వత్సంబనుచును। వంచనమునఁ గాళ్ళతోఁ గవర బట్టితగన్। ఇంచుక వేగమ గొట్టితి। కొంచెపు వత్సాసురుండు కూలెను కృష్ణా॥౪౯॥

బకమై దానవుఁ డొకరుఁడు। సకలేశ్వరు ద్రింతుననుచు సరగున నిపై। ప్రకటము గా మ్రాగినను। వికలము గాఁ గూల్చితీవు పింతగఁ గృష్ణా॥

దనుజుఁడు పెనుబాముగుచును। గొనకొని గోవత్సములను గోపాలకులన్। నినుమ్రింగినఁ గంఠంబున। ఘనకాయము పెంచి నేలఁ గలిపితి కృష్ణా॥౫౧॥

పాపవిషంబునమ్రింగిన। పాపల లేఁగలను గృ
పనుబ్రతికించితగన్। బ్రాపుగఁదోడ్తాఁగని యిం
టికి। దాపుగనరిగితివి చాలదయతోఁగృష్ణా॥౫౨
తావకమహిమలుగనితన। భావములోఁగమ
లజుండు భ్రాంతుండగుచున్। యేవిధిపత్సాభ
కులను। చావఁగ బ్రతికించె ననుచుసరగునకృష్ణా॥
మెండుగదూడలకొఱకై। యండజరథ నీవుపో
వనాలేఁగలతో। నిండగుబాలుర గుహలో। దం
డిగఁ బ్రహ్మాసనుండు దాచెను కృష్ణా ॥౫౪॥
కేళ్రిపులఁ జెలులనుగానక। యీపని విధిచేసె
నెంత వెడఁగతఁడనుచున్। గేప్రులగోపుల రూప
ము। లేపుగధరియించిమందకేగితి కృష్ణా ॥౫౫॥
ఒకయేఁడీగతిజరిగిన। సకలమయినగోప వత్స
సముదాయంబున్। నికరముగానీరూపుసఁ। బ్రక
టముగాఁగానఁ బడియె బ్రహ్మకుఁగృష్ణా॥౫౬॥
చూచికనుమూసి భయమున। నీచపుపనిఁ జే
సితనుచు నెఱిగోపకులన్। దాచిన వత్సలనిచ్చె
యు। నీచిత్తముగరుగఁబొగడె నెమ్మినికృష్ణా॥౫౭
పావనపౌగండంబున। గోవులఁగాచితివిసాం
టిగోపకులరన్। సేవకులుసంతసింపఁగ। భావ
జరూపస్వరూప భవహార కృష్ణా ॥౫౮॥

సుందరమగుగోవులఁగొని। మందకుని వేగ
గోపమదవతివేడ్కన్। పొందుగమజ్జనభోజన। చం
దనకుసుమాది విధులు జలుపుచు కృష్ణా ॥౫౯॥
ధేనుకవనమునకరిగియు। మానుగఖరదైత్యు
దుని మెమసలకహాలముం। బూనినరాముఁడు నీ
వును। వానిభటులఁజంపితౌర మఱవక కృష్ణా ॥
గోవులుగోపాలకులును। లావగుకాళిందిజ
లమురంజితమతులై। చావుచునసువులఁ బాసి
న। శ్రీవిలసిల్లంగబ్రతుకఁజేసితి కృష్ణా ॥౬౧॥
కాళియ సంపర్కంబునఁ। గాళిందికి నిర్మల
తయుఁ గలుగదటంచున్। నీళాధవ కాలాహిని।
పాలనమున వేఱు నదికిఁ బంపితి కృష్ణా ॥౬౨॥
ఆరాత్రి దావ దహనము। ఘోరముగాఁ
బైనిగవయ గోపజనంబుల్। పారామలమునగవేఁ
డిన। దారుణముగఁ గారుచిచ్చుఁద్రావితి కృష్ణా ॥
పొందుగఁ బ్రలంబదైత్యుని। కందుక క్రీడను
చుఁజేసి ఘనుఁడగు హాలిచే। నందముగాఁ జం
పించితి। నందకధర యప్రమేయ నయముగ
కృష్ణా ॥౬౪॥
దావానల భయమున తమఁ। గావను గోప
కులు వేఁడఁ గరుణను కన్నుల్। మోవకుల మూ

సుకోమ్మని। పావకపానము నొనర్చి ప్రబలితి కృష్ణా॥

గోపకు లాఁకటిచేఁ గడు। తాపము గొని యశనము గ ధరణీసురు లీ। దాపున నున్నా రడుగుఁడు। పాపహరులు నిడుదురనుచుఁ బంపితి కృష్ణా॥ ౬౬॥

చని వారలు బ్రాహ్మణులను। గని యధ్వరవనములు దెలుపఁ గలుషముతో తే। దని రన్నము తద్వ్రతజేయు। విని మీరలు వారి సతుల వేఁడఁగఁ గృష్ణా॥ ౬౭॥

పంపిరి యోగిరమునకై। సొంపారఁగ గోపులరిగి సుందరులారా। పెంపుగ నాఁకొని శ్రీహరి। పంపెను యాశకముఁ గనిన భక్తిని కృష్ణా॥ ౬౮॥

సురుచిర సంపన్నంబై। కరమొప్పెడి భోజనంబు ఘటములనిడి వా। రరిగిరి బంధులు వలదన। సరగున త్వత్సన్నిధికిని జనుగ కృష్ణా॥ ౬౯॥

భూసుర కాంతలు దెచ్చిన। భాసురతర భక్షణములు బంధుల పఙ్క్తిన్। వాసిదలిర్ప భుజించితి। దాసులయిన వారియందు దయఁజే కృష్ణా॥

ఇంద్రసవనంబు చారున। గేఁద్రమునకు నాచరింప నిందుగ్రం డలుకన్। సాంద్రముగ శిలావృష్టిని। పేంద్రవడిఁ గురియఁ జేసె వినుము

౽ క కృష్ణా॥ ౭౧॥

గోవర్ధనగిరి యెత్తితి। గోవులు గోపాలస తులు గోపాలకులున్। కావక యమునసనుండి రి। నీ వేపరతత్త్వమనిరి నిజముగ కృష్ణా॥ ౭౨॥

తగనాలు నొక్క దినమును। పగలును రాత్రి యును గురిసె బలువగురాళ్లం। బిగువెడలి చేత గాళను। వగనొంది బలారివచ్చి వలనుగ కృష్ణా॥

అపరాధిని నేపమెన్నక। కృపసేయ వెసన్న టంచుఁ గిల్బిష మెడలన్। తపియింపుచు త్వత్పదములు। జపియించెను భక్తివజ్రి చనువుగ కృష్ణా

దీనతను శచీనాథుఁడు నానావిధ నతులొనర్చి నయ మొప్పంగా। గోనాథునిగా నిన్నను। మానుగ నభిషిక్తుఁ జేసె మన్ననఁ గృష్ణా॥ ౭౪॥

నంకుఁడు వారివాసరమునఁ। బొందుగ ను పవాసమునను బూత చరిత్రున్। నందక ధరుఁ బూజించియు। మందమతిన్ నాటిరాత్రి మసల క కృష్ణా॥ ౭౬॥

స్నానము రాత్రుస వేళను। మానుగనొనరిం ప వరుణ మందిరమున కున్। దీనిధినందునిఁ గొ నిచనె। దానవుఁ డొకఁడేగు డెంచిదబ్బున కృష్ణా॥

అత్తటిజనకుని పోకడ। చిత్తంబున గోచరిం

చి చెన్నగ మీరల్ । పొత్తుగ నచటికేనరిగిన । త
త్తరముగఁ బూజచేసి తగవుగ కృష్ణా ॥ ౭౮ ॥

నందుని వరుణుఁ డొసంగిన । నందమలరఁది
రిగివచ్చి నలువుగనీవా । నందాదిగోపకులకును ।
సుందరముగ బ్రహ్మపురముఁ జూపితికృష్ణా ॥ ౭౯

నందాదులు జాతరచని । యందముగా భవు
భవాని నచిరించితగన్ । పొందుగనుపహారంబిడి ।
యందముగా నిద్రబోవ నలవుగ కృష్ణా ॥ ౮౦ ॥

ఆఁకొని యురగము నందుని । ధీకొని కరచి
యును మ్రింగవిపురఁగనీవా । లోకించి త్రొక్కు
టయు ద । ర్వీకరరూపంబువాసి పెంపుగకృష్ణా ॥

సుందర విద్యాధరుఁడై । పొందుగ జోహారొ
నర్చి పూరిత నుతులా । నందముగ నొనర్చియు
తను । బొందినగతి విన్నవించి పోయెను కృష్ణా ॥

ఉచితముగ సత్య మొదలగు । సుదతులు నెన
మండ్రిమఱియు శుభగుణయుతలన్ । పదునారు
వేలనూర్వుర । ముదితల నుద్వాహమైతి ముద
మునఁ గృష్ణా ॥ ౮౩ ॥

ప్రద్యుమ్నాదులఁ బలువుర । ఖద్యోతప్రభల
మీరు ఘనులను గనియున్ । చోద్యముగా ధార
ణిలో । మిథ్యాసంసారివగుచు మెలఁగితికృష్ణా ॥

మురనరక కంసయవనుల। శిరముల ఖండిం
చి, మించి చెలువుదలిర్పన్। సురుచిరముగ ద్వా
రకలో। నిరతము వసించినావు నెమ్మిని కృష్ణా॥

శ్రీమీన కూర్మపోత్రి। ధీమహితా నారసిం
హా దివిజారిహరా। వామన రామా రామా।
రామా హరి బౌద్ధ కలికి రఘువర కృష్ణా॥౮౬

కృష్ణా దానవనాశన। కృష్ణా పాషండదహ
న కిల్బిషహరణా। కృష్ణా కంసవిదారణ। కృష్ణా
వసుదేవు ముద్దుకీరమ కృష్ణా॥౮౭॥

కృష్ణా ముద్దులకృష్ణా। కృష్ణా గోపాల బాల
కృష్ణా కృష్ణా। కృష్ణా మోహనకృష్ణా। కృష్ణాన
వనీతచోర గిరిధరకృష్ణా॥౮౮॥

కృష్ణా భగవద్భక్తియు। కృష్ణా భాగవతసే
వ కిల్బిష మెడలన్। కృష్ణా దేశికప్రీతియు। కృష్ణా
మొక్కెడదనొసంగుకృపతోఁ గృష్ణా॥౮౯॥

శతకంబను తులసీదళ। మతి ముదమున త్వత్ప
దాబ్జమందున నిడితిన్। హితవెఱఁగి చిత్తగించవె।
గతినీవే భక్తవరద ఖలహర కృష్ణా॥౯౦॥

మదినెనుభద్రిను దాసిని। పదములను గుత్వ
చ్చరిత్రి చనువిచ్చుటచే। నోదుగుచు సన్నుతి జే
సితి। మదితప్పు సహించియేలు మాధవ కృష్ణా॥

యతి ప్రాసలు గణగుణములు । నతిమాత్రం
బెఱుఁగ హరిని యాదవకృష్ణున్ । నుతియించితి భ
వహరమని । మతిమంతులు తప్పు దిద్ది మన్నించ
రయా ॥౯౨॥

శిల పైఁ గలపము నలదిన । పొలుపుగ నూజాల
నాథ ముక్తము దినినన్ । జలమున రూపముఁ జూ
చిన । యలయింద్రశ్రీకి నైన హానిజనించున్ ॥

గుడి మోచు ప్రతిమ వలెనీ । యొడమాయను
మునిఁగి జనులు యెంతయోః భవమే । వడుపునగడు
పుదు మోయని । కడు భరము వహించి యుం
డుః ఘనముగఁ గృష్ణా ॥౯౪॥

పలుకులకుఁ దగిన పలుకులు । పలికినఁ దత్క్షణమె
పలుక బాగౌ నపుడున్ । బలుకక వెనుకను వగచు
ట । పలుగాకితనంబు మిగులపంద తనంబున్ ॥౯౫॥

శ్రీ సింహగిరి శతకములోని పద్యములు.

STANZAS FROM SRI SIMHAGIRI SATAKAMU.

శ్రీకరంబుగ ధాత్రిఁ జిత్రభూసుందరా-కా
రంబు గైకొని కాంతిదనర। వరశరణ్యాచార్యవ
నితగర్భంబున-సజ్జనులలరంగ సంభవించి। రా
మానుజాచార్య నామంబుధరియించి-కరుణాల
వాలుఁడు చిరయశుండు। కందాళవంశాబ్ధికలిత
శశాంకుండు-సదమలవిద్యావిశారదుండు॥ పతి
త పావనుఁడని బుధుల్ బ్రస్తుతింపఁ। బొలుపు
దనరారు భక్తులఁ బ్రోఁతీపు। సింహగిరిభూష ని
ర్మలాంచితమనీష। మధురసంభాష హార్యవృ
మనుజవేష॥౧॥

కలితారిసుతతోష ఖండితాశ్రితదోష-సన
కాదికృతనిజస్తవనఘోష। నతసురవ్రజనుత వి
తతాసురద్వేష- యనిశచందన లేపనాభిలాష।
రచితపాధూన్మేషరంజితవ్రజయోష- కమలావ
ధూమనఃకమలపూష। విహితార్యశుశ్రూష విల
సద్గుణ విశేష- ఘనహతాసురరాజకదనరోష॥
యాత్మశయనీభవత్తోర మాలాంగ శేష। య

మిత కారుణ్య పరిపాలి తాంబరీష! సింహాగిరి భూప నిమ్మలాంచితమనీష! మధుర సంభాష హార్యత్తు మనుజవేష॥౨॥

లక్ష్మీసతీస్వాంత రాజీవ శరకరా- నగరాజ ధీర వినాశ దూర! విమలకోవిద నేత్ర కుముదని శాకరా- కంధి గంభీర లోకైకవీర! గురుతరా శ్రితదోష గోత్ర పురందరా- వర శుభాకార పావన విహార! పరవీర మాతంగ భంజన హరి వరా- యతి మహాధార వేదార్థ సార॥ భూరిసౌరభ పాటీర సార లేప! రంజిత శరీర ఘోర శాత్రవ విదార! సింహాగిరిభూప నిమ్మలాంచిత మనీష! మధుర సంభాష హార్యత్తు మనుజవేష॥౩॥

సూత్రవతీజాని సుగుణ వ్రజాస్థాని- సేనానినతిభక్తిఁ జెంది కొల్చి! కలిత దాసోల్లాసుఁ గంసారి సంవాసుఁ- బరమవిద్యాభ్యాసు వ్యాసుఁ దలచి! యతిగమ్య గుణసాంద్రు నభినవకవిచంద్రు- శ్రీనివాసబుధేంద్రుఁ జేరి మ్రొక్కి! నవ్య పల్లవపాణి భవ్య మోహనవాణి- కమలేశ్వరునిరాణి సంస్మరించి॥ రసికజనముల మనములు రంజిలంగ! సీసశతకంబు చెప్పెద చిత్రగిం

చు। సింహగిరిభూప నిమ్మలాంచితమనీష। మ
ధురసంభావ హార్యత్తు మనుజవేష॥౪॥

గరుడ విద్యాధర గంధర్వకిన్నర- సాధ్యులు
సిద్ధులు చారణులును। యక్షులు గుహ్యకాధ్య
క్షులు సన్మునుల్- నిఖిలాగమంబులు నిర్జరు
లును। శేషుండు భవుఁడును భాషాధవుండును-
సురలోక విభుఁడు నిర్జర గురుండు। తగు లీలఁ
దావకస్తవము సేయఁగలేరు- దాసికి శక్యమా
ధన్యచరిత॥ నేరము లెన్న కకృపఁజూడు నేర్చుకొ
లది। దురిత మెడలంగ నుతియింతుఁ దోచినట్లు।
సింహగిరిభూప నిమ్మలాంచితమనీష। మధుర
సంభావ హార్యత్తుమనుజ వేష॥౫॥

భక్తి చేనీపదపంకజయుగళంబు- భావించిసే
వించిపరిస్తుతింతు। నని నేరచింపఁబూనిన యట్టి
భవదీయ- కృతికతిసుందరాకృతియు మెఱుఁగు। న
వరసమాధుర్యసువిమలగాంభీర్య- మార్దవంబు
లును సమ్మదము నీను। ఘన వాగ్విజృంభణంబు
నునిమ్ము తపసుండు- భువనంబునందమంబు బొర
యకుండఁ॥ జేయుము దువునకృతి నేమెడలను।
తప్పులను జెందకుండఁ గఁడనరఁ జేయు। సింహగి

రిభూవ నిర్మలాంచితమనీష। మధురసంభావ
హార్యత్వమనుజవేష॥౭॥

తనియఁ జెండకయుండ మునుగోసి భద్రత-
గావించఁగాఁ దవి గల్గకుండు। నుత్తమతరమైన వి
త్తనంబులకును- భద్రవదప్పనుస దమలముగ। సు
రుచిర లీలను పరిపక్వమైయున్న- ఫలము ఫలంబి
చ్చుబంధురముగ। బీజముల్ ధాత్రిని బెంపార
హత్తింప- వృక్షంబులైసొంపు వెలయుచుండు-
కార్యసిద్ధిక్రమంబిది ఘనులకైన। కొన్నిరయము
నఁ గావింపఁ దిన్నఁబడవు। సింహగిరిభూవ ని
ర్మలాంచితమనీష। మధురసంభావ హార్యత్వమ
నుజ వేష॥౭॥

చకేరపాకంబుమిక్కిలిమృదువైన- జిగిబి
గిజాలక శిథిలమౌను। పదునుదప్పకయున్న ప్రివి
మలంబలరార- నుతినొందివెలుఁగొందు నతిరస
ములు। నదియుఁగఠోరమైనఁ బదివేలవిధముల-
కొమరార నేమఁజేకొరుపలుడిగి। యువిధం
బునసుండు నేపాటుగాపాక- కార్యంబు తద్గతి
క్రమము మిఱ॥ నెఱిఁగివర్తించపసౌఖ్యముల్ నె
జీవషించు। తెలియకున్న దురితక్రమ దొలఁగని

శమె। సింహాగిరిభూషనిర్మలాంచిత మనీష
మధురసంభాష హార్యత్థు మనుజవేష॥౮॥

అగ్నిహోత్రంబింటనంటిన యంతనే- చ
ల్లాచఱకున్ననుసమయబడును। బదులు దీచఱక
యున్న పాయిదామిక్కిలి- పిస్త్రీణమైకోశవి
కలమవును। కన్యకుఁబెండిలికాలంబుదప్పిన- ము
దిమినొందును దానిఁ గదియరేవరు। కావునఁ
గార్యముల్ గావించవలెఁగొన్ని- సత్వరంబ
లరార సముచితముగ॥ బహువిధంబులఁదలాకార్య
భావ మరసి। నిర్వహించంగ వలయును నేర్పు
కొలది। సింహగిరిభూషనిర్మలాంచిత మనీష।
మధురసంభాష హార్యత్థమనుజవేష॥౯॥

శ్రీరాఘవరామ శతకము.

SRI RAGHAVA RAMA SATAKAMU.

మేరునగధీర వీరా। పారాచారపరిచార సా
ధువిచారా। పారావార విహారా। రారా నను
కరుణఁబ్రోవ రాఘవరామా॥ ౧॥

వైశాఖపుర నివేశా। నాశకపాతక విదళన
నరవరమేశా। యీశా క్లేశవినాశా। రా శం
కరవినుతనామ రాఘవరామా॥ ౨॥

గోపాల జాలలోలా। భూపాలా భక్త పా
ల బుధజనపాలా। గోపాల కనకచేలా। రాపా
తకనాశ యీశ రాఘవరామా॥ ౩॥

శ్రీ విద్వత్సేనుల మది। సేవించెద మత్కృ
తిత్వ సిద్ధికి భక్తిన్। శ్రీ వనితామణిఁ దలచెద।
రావే నను కరుణఁబ్రోవ రాఘవరామా॥ ౪॥

నామదిఁ బారాశర్యుని। నేమంబున సన్ను
తించి నిర్మలముగ నీ। నామామృతంబు గోరె
ద। రామా సుగుణాభిరామ రాఘవరామా॥ ౫

చారుతరంబుగ కలితన। వారితముగ నాదు
కవిత వర్ధిలవినయముం। బారనుతియింతు బుధుల
ను। రారా ద్విజారిభీమ రాఘవరామా॥ ౬॥

నీకుఁదగు నుతికిఁ జాలరు। నాకులు యక్షు
లును సిద్ధనాథులు సురగుల్। నాకు నినుబొగ
డఁ దరమే। తా కమలా కలిత శామ రాఘవ
రామా॥ ౭॥

ధరణీశయ నీకుఁ దగుగతి। ఫణిపతియు బృ
హస్పతియును భాషాపతియుం। బ్రణుతింపఁజా
లరెన్నఁగ। రణధీరానాకువశమె రాఘవరామా॥

గంగను గడిగినఁ బంకము। రంగమరఁగఁదొ
లఁగుపగిది రఘువరనిన్నున్। పొంగుచు నుతియొ
నరించెద। రంగా దుష్కృతముఁదొలఁగు రాఘ
వ రామా॥౯॥

నానుడుల నెరసులున్నను। నీనుతి పావనతఁ
గూర్చు నిర్జరనదిలో। స్నానము కల్మషమణఁ
చదె। నానావిధ భక్తవరద నరవరరామా॥౧౦

మతిహీనుఁడు త్వత్కథయని। హితమందక
తప్పులెన్న నేమికొదువయా। నతిఘనముగ బు
ధులెంచరె। ప్రతినత జన రత్న ధామ రాఘవ
రామా॥౧౧॥

పతితజనపావనుఁడవీ। పతితౌరితంబునుహరిం
చి త్వద్దాస్యంబున్। సతతముఁ గృపదనర శత।
క్రతువినుతా యొసఁగు వరద రాఘవరామా॥

మతిలో దివమును రాత్రియు। నుతియింపఁ
గఁ గరుణ సేయ యార్జితగతిశ్రీ। పతినీపదములఁ
బట్టితి। వ్రతముగ నదకములదామ రాఘవరామా॥
కోరికలు గోరఁజేసియు। పారెకనొప్పించఁ
దగునె సదయుఁడవనినిన్। జేరితి నను రక్షింప
వే। ధారాధర నీలదేహ దశరథరామా॥౧౪॥
ఘోరములగు పాతకములు। నేరుపుతోఁజే
సినాను నేరము లెన్నన్। పారము పట్టఁగఁ జాల
ను। సారసదళనేత్ర సకలజననుత రామా॥౧౫
మోసము దోసము దొలఁగఁగ। వాసిగ సం
తాపభరము వదిలించు కృపన్। దాసిని కరుణ
కుఁ దగుదును। భాసుర సుగుణాభిరామ భవహ
ర రామా॥౧౬॥
అంతంబున యమకింకరు। లెంతయు భయ
మొదవఁ బట్టి యీడ్చెదరని నీ। చెంతకుఁ జేరి
తిఁ బ్రోవు డు। రంతము నా దురిత మెన్న రా
ఘవ రామా॥౧౭॥
కన్నడఁ జేసిన కతనను। సన్నుల గతిఁ గాన
లేక బడలితి కడునా। పన్నుల నెందఱిఁ బ్రోచి
తి। కన్నన రక్షోవిరామ రాఘవరామా॥౧౮
అల హార్ద బ్రహ్మేంద్రాదుల। నెలవుల పైఁ

గాంతు లేదు నెమ్మదిలోనన్। వలనొప్పఁగ నిను
నమ్మితి। లలితంబుగనన్నుబ్రోవు రాఘవరామా॥
తావక పదవనజంబులు। భావంబున గుదురు
కొలిపి పరిపరిగతులన్। సేవింతు వరము నీయ
వె। సేవకజన దురితహరణ సీతారామా॥౭౦॥
చిల్లరదైవంబుల మును। తెల్లంబుగఁ గొలిచి
ముక్తి తెలియవేఱుఁగని నా। కల్లలును బూటకంబు
లు। పల్లదములు బాపివేలు రాఘవరామా॥
భవదీయ దాసజనులకుఁ। బ్రవిమలముగదా
సులైన భక్తులనెల్లన్। సవినయముగఁ బూజిం
చెద। రవివంశ పయోధిసోమ రాఘవరామా॥
పలినవారలువిన్నప। మాలించకయున్న మా
కు నన్యులుగలరే। పాలించు భక్తవరదా। లా
లితవర రంగధామ రాఘవరామా॥౭౩॥
బంధులు భ్రాతలటంచును। నందంబుగ సుతు
లటంచు నాప్తులటంచుం। గొందలమగు సంసా
రా। క్రిందన మెడఁబాపు కరుణ రాఘవరామా॥
దేవేంద్ర పదవియందును। భావంబునవాం
ఛ లేదు పాతకమెడలన్। తావక దాస్యమె కో
రెద। రావణసంహారవీర రాఘవరామా॥౭౫॥
దైవము తల్లియుఁదండ్రియు। భావింపఁగనా

దరులును బంధులు మిత్రులే। నీవనితలచెద ని
రతము। శ్రీపిలసిత కనక చేల సీతారామా ॥౨౮॥

పాపము పుణ్యమునీవని। మోపితి నీయందు
భరము ముదమలరఁగనే। నోపను జన్మాదులకిఁక।
శ్రీపరమ పదేశ యీశ సీతారామా ॥౨౯॥

గర్భనరకమున కోడెద। దుర్భావముతోలఁ
గఁ దొడరు దుర్దశలెడలన్। నిర్భరముగ దశ
రథ రుచి। రార్భక నను బ్రోవు కరుణ రాఘ
వ రామా ॥౨౮॥

వ్యాకులతరమగు సంసృతి। రాకలపోకలకునో
పరక్షింపఁదగున్। నీకారుణ్యమె కోరితి। శ్రీకా
మఫలప్రదాత సీతారామా॥౨౯॥

పాపాత్ములఁ గృపఁగాచిన। భూపాలాయశ
ముగలుగుఁ బుణ్యాత్మకులన్। గాపాడ నేమిగలు
గును। శ్రీపార్థివపూర్ణసోమ సీతారామా॥

సంసారజలధిఁ గడపవె। కంసాంతక నీదుచ
రణకల్పమునశోక। ధ్వంస ముగఘకలపాప। భ్రం
శము గాపింప వయ్యరాఘవరామా॥౩౧॥

నీకంటెగదయులెవ్వరు। నాకంటెనుపతితు
లెవరు నాధ యనాధన్। పాకటముగ నను
బ్రోవుము। శ్రీకలితయశోవిశాల సీతారామా॥

నీకుసరివచ్చుదైవము। నాకలలోనైన లేఁడు
నమ్మితినెమ్మిన్। నీకెంత నన్నుగాచుట। శ్రీకరరా
జీవ నేత్ర సీతారామా॥ ౩౩॥

పరవాసుదేవ కేశవ। కరివరదా కామజనక
కమలారమణా। గిరిధర మురహర హరిని। భ
రముగననుకరుణఁబ్రోవు రాఘవరామా॥ ౩౪॥

నావంటిదీనజనముల। సేవకులనుగాఁగ ది
ద్దిచింతలుదీరన్। యీవే తావకదాస్యము। నీవే
నావిహితగతివి నిజముగ రామా॥ ౩౫॥

కరుణాసాగరుఁడందురు। కరుణనెచట దాచి
నావుకరుగవుగా నా। దురిత భరముఁబాపవుదు।
ర్భరభవమణఁగించి ప్రోవు రాఘవరామా॥

నావంటిపుణ్యహీనుల। నీవేరక్షింపవలయునీ
కన్ననౌరుల్। గావసమర్థులుగలరే। రావణదు
ర్మదవిరామ రాఘవరామా॥ ౩౬॥

చింతింపరాని పాపము। కొంతైనను నీదుక
రుణకొనసాగినచో। సంతయురజమాసంసృతి।
భ్రాంతినిదొలఁగించు వరద రాఘవరామా॥

నేననఁగనెంతదానను। నానేరంబనఁగనెంత
నాథ యనాథన్। నీవెనరునకేఁదగుదును। శ్రీనా
గసుఖోపశయన సీతారామా॥ ౩౯॥

పాపముఁ జేసితినంటిని। రాపులకేనోర్వనంటి రహింమిరఁగృపన్। చేపట్టి యేలుమంటిని। శ్రీపరమ నతాబ్ధిసోమ సీతారామా॥౪౦॥

నీవే నాగతియంటిని। నీవే ననుగావుమంటి నీశంకెనోరున్। భావమునఁ దలఁపనంటిని। శ్రీవనచరపద్మమిత్ర సీతారామా॥౪౧॥

యమునికిజడిసెద నంటిని। యమలోకముఁ జూడ నోపననియంటిని నా।భ్రమలెల్లఁ బాపుమంటిని। శ్రమ మొప్పఁగనేలుమంటి రాఘవరామా॥

దీక్షవహించితిదీనులఁ। బాక్షికతం బ్రోవ నీవు పామరురాలన్।నాక్షేమము రయకున్నను। ఇకమఱియెవరుగలరు రాఘవరామా॥౪౩॥

నామనవిచిత్తగించవె। వేమారునువిన్నవింప వెణఁగుగ నుండున్। నామదినీపైనుంచఁగ। రామా బ్రతిమాలుకుందు రాఘవరామా॥౪౪॥

కలుములు శాశ్వతమా నే। పలుబాములనొందఁజాలఁ బ్రస్తుతిచేతున్। చలమునకుఁ దగుదునే శ్రీ। లలనేశా దురితనాశ రాఘవరామా॥౫౫॥

నేరుపుమదిలోనెఱుఁగక। కోరుటయే కాని నిన్నఁగోరఁగనేలా। కారుణ్యపయోరాశివి। రారా కోరెదనుచూడ రాఘవరామా॥౪౬॥

రామారామా యనుచును। వేమారును బిలి
చిపిలిచి వేసారితి నీ। నామమునఁ బిలువఁబలు
కవు। రామా దయరాదె నీకు రాఘవరామా॥
కలియుగమందలి మనుజులఁ। గలియఁగ రాద
నుచు రావొ కరుణయె లేవొ। యలుకో పలుకేప
లుకవు। లలితసకలమునివినోద రాఘవరామా॥
పలుకవు పలుమఱుఁ బిలిచిన। నలుకకు నే నెంత
దాన నలభక్తులలోఁ। గలిపినను ముక్తి యనిమొడి।
లలనామణిఁ గూర్పు కరుణ రాఘవరామా॥౪౯॥
తల్లియుఁ దండ్రియు నేటికి। యిల్లును బంధులు
నుసుతులు హితవరులేలా। కొల్లలుగ దాస్యమొసఁ
గవె। పల్లదములు వేయు నేల రాఘవరామా॥
తావకపదవనజంబులు। భావంబున సంఘ
టించి ప్రస్తుతి సేయన్। కావవె దూర్వాసునిమ
ను। శ్రీవిలసితదేవ భౌమ సీతారామా॥౫౧॥
కరిమకరితోడఁ బోరుచు। గరువంబునఁ గొ
న్నియేండ్లుగడువ నలసటన్। వెరవుగని నుదలఁచి
నదు। ర్భరదుఃఖముఁ బాపితీవు రాఘవరామా॥
ముక్కునయటుకులు పిడికెడు। మక్కువద
నరారనొసఁగమామగఁగొని పెం। పెక్కఁగ ను
చేలునకిచ్చితి। గ్రక్కున సంపదయు ముక్తి రా

ఘవ రామా॥౫౩॥

నారాయణుఁడను పుత్రుని। సారము చెడియ మునిపురికిఁజనియెడు వేళన్। చీరినఁ గాచితజామి ళుఁ శ్రీరాజితకీర్తిధామ సీతారామా॥౫౪॥

నీ పాదరజము సోకినఁ। బాపము చెడి ము న్నహల్యభామా మణియై। ప్రాపున గౌతముఁ బొందదె। శ్రీపరమపవిత్రగాత్ర సీతారామా॥

కౌరవులువలువలొలువఁగ। గారవమునద్రు పదరాజ కన్యక వేఁడన్। చారుతర పటములొ సఁగవె। శ్రీరాజిత భూమణాంగ సీతారామా॥

పగవానితమ్ముఁడనుచును। పగయెంతయు లే క కరుణ భాసిల లీలన్। దెగక విభీషణు మున్న। భ్రగవాహన కాచితీవు రాఘవ రామా॥౫౬॥

అసురులుసుధగోలి నిను గని। కసిదోలఁగిసు ధాఘటంబు కరమునవిడ నీ। వసమాన సుధను సురలకు। రసికతదనరంగనీవె రాఘవరామా॥

సుందరముగదశరథవర। నందనుఁ డన సంభ వించినటసీలాంగ। పొందుగననుజులఁగలసిపు రందరనుత వెలసితీవు రాఘవరామా॥౫౮॥

వాటముగాను సుబాహుని। తాటకను వధిం చి గాధితనయుఁడుపొగడ జగ। మేటిగజన్నముగా

చితి। రాట దోలఁగి మునులు చెలఁగ రాఘవ
రామా॥ ౬౦॥

పూతననినుబాలియుంచెడి। ఘాతుకమొదవం
గఁజాలుగరళమునొసఁగన్। చైతన్యముడిపికా
చితి। శ్రీతామరసాక్ష వరద సీతారామా॥

శకటంబైయొకదనుజుఁడు। పికటంబుగఁబైని
బడిన వేళ్ళాలకొఱకై। నికటముదనరఁగ పదమునఁ
బ్రికటంబుగఁగూల్చితీవె రాఘవరామా॥ ౬౨॥

వేలుపులవగలుమాన్పఁగ। గాలైనుడి గొనె
దుర్దైత్యగర్వంబెల్లం। దూలమెడఁబిసికి చంపవె।
లాలిత భవపాశనాశ రాఘవరామా॥ ౬౩॥

నేరుపు దనరఁగ మెల్లన। కోరికనినుబట్టి రో
ట గోపికగట్టన్। గారవముగఁగైకొనవే। శ్రీరా
జిత కీర్తిధామ సీతారామా॥ ౬౪॥

అసమానంబుగఁ గంసుని। కసిదనరిన దనుజ
తతిని ఖండించి వెసఁ। పసమీఱఁగ నిర్జరుల
ను। రసికాగ్రణి మనిచినావు రాఘవరామా॥

మచ్ఛమవై సోమకుము। నచ్ఛంబుగ ద్రుం
చివైచి యమరగణంబుల్। మెచ్చం దెచ్చితి శ్రు
తులను। లచ్చిగలిగిసురలు వెలయ రాఘవరామా॥

మందర మంబుధిఁగ్రుంగిన। నందుకు సుర

లెల్ల వెలవ నయ్యద్రికిని। వండకుఁ గూర్మమగుచు పు। రందరనుత కుదురుగా వె రాఘవరామా॥

దానవుఁడు భూమిఁ గొనిచనఁ। బూనిన వగమీర లోకపుంజము గలఁగన్। వానిని కిటివై ద్రుంచితి। శ్రీనారదవినుతనామ సీతారామా॥ ౭౮॥

పాపపు హిరణ్యకశిపుఁడు। కోపము గొని పట్టిఁ బట్టికొని దండింపన్। రూపణఁచితి నరహరివై। ప్రాపుగఁ బ్రహ్లాదుఁ బ్రోవ రాఘవరామా॥ ౭౯॥

ఖేదము సురలకుఁ దీరఁ త్రి। పాదావని వేఁడి బలిని ఫణిలోకమునన్। బాదుకొననిడిన వామన। శ్రీదశరథరాజపుత్ర సీతారామా॥ ౮౦॥

శ్రీపరశురాముఁడనఁగను। భూపతులను సంహారించి భువి కశ్యపునిన్। బ్రాపింపఁ జేసి తఖిలము। ప్రాపగుచు సురారిభీమ రాఘవరామా॥

దశరథ రాముఁడ వగుచును। దశకంధరు ధరణిఁ గూల్చి ధరణిజ సీతన్। దశదళు కొత్తఁగఁ దెచ్చితి। రసికజనుల్ సంతసింప రాఘవరామా॥

ఖలుల హరించు తలంపునఁ। బలరామాభిఖ్యఁ దనరి పార్థివులలరన్। చలమున దనుజులఁ బలువుర। లలితంబుగఁ ద్రుంచితీవు రాఘవరామా॥

బుద్ధతను వెత్తి దైత్యుల। నిద్ధరఁబడఁద్రుంచి
వైచి హిత వలరారన్। సిద్ధముగ మునుల దివి
జుల। రద్దుదొలఁగఁబ్రోచితీవు రాఘవరామా॥
కలికివయి కలియుగంబున। వలనొప్పఁగదా
నవులను వధియించి వెసన్। గలితముగ యశము
నొందవే। లలిత రమా హృదయలోల రాఘవ
రామా॥ ౭౩॥
శ్రీమత్స్య కూర్మనాథా। శ్రీమద్వరహావ
తార శ్రీనరసింహా। వామనరామా రామా। రా
మా శ్రీబౌద్ధ కలికి రాఘవరామా॥ ౭౪॥
కరుణా పయోధి వంచును। కరిఁగాఁచితివం
చు మిగుల ఘనుఁడవటంచున్। వెరవున విను జే
రితి దు। ర్భర భవ బంధములఁ బాపు రాఘవ
రామా॥ ౭౭॥
నీ దాస్యంబొన గూరిచి। సాదరముగఁ జేరఁ
దీసి సంపదలను నా। కాదరణఁ గలుగఁ జేయఁగ।
రాదా రణరంగభీమ రాఘవరామా॥ ౭౮॥
భాగవతజనుల సేవకు। రాగము పుట్టించు
మెపుడు రాజితలీలన్। భోగములు గోరఁ జేయ
క। శ్రీగజవరవినుత సామ సీతారామా॥ ౭౯॥
రామానుజ దేశికులకు। నేమంబున భక్తి స

ఫణిశయను నెవ్విధంబునఁ। బ్రణుతింప వినథ
వశయయంబు వాయు నటంచున్। వినుతించితి స
త్కవి జన। మణులారా ప్రాజ్ఞులార మాటికి
మిమ్మున్॥౯౪॥

చారు కవీంద్రుల వినయం। బారఁగఁ బ్రార్థ
న మొనరతుఁ బహువిధముల నీ। శ్రీరామ శతక
మందున। తీరుగ నెరసులు హరింపదిద్దుఁడి కరుణన్॥

హారిమి లేని భార్యయును కోమల మించుక
లేని మాటయున్। సారము లేని వంటకము స
న్నుతి లేని సహూదరుండు నా। చాగము లేని
సద్వ్రతము సౌఖ్యమొనర్పఁగ లేని పుత్త్రుఁడున్।
ధారణిలో వృథా యభవధర్మ విదారణ ధ
ర్మరక్షణా॥౯౬॥

హితవరి గాని భృత్యుఁడును నిష్ఠము దప్ప
నవాని బ్రాపు స। త్కృతుకము లేని మానసము
కోరిన దీయఁగ లేని హస్తమున్। చతురత లేని
వాక్యము నిశాంతతి నొందఁగ లేని జన్మమున్। స
తము నిరర్థకంబగును సాగరబంధన దైత్యనాశనా॥

10879